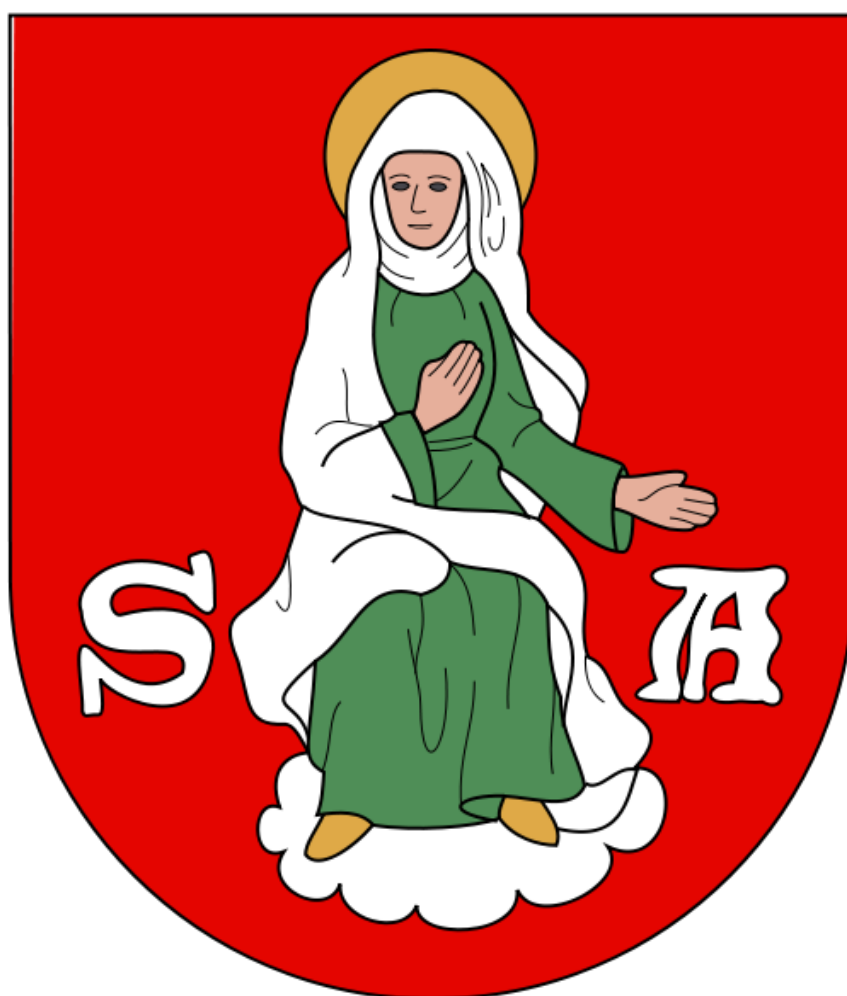

**Strategia Rozwoju Lokalnego
Gminy Annopol
na lata 2008-2015**

Przygotowano na zlecenie Urzędu Miejskiego Annopol przez:

Agencja Wspierania Inicjatyw Lokalnych S.A.

ul. Polska 14

60-595 Poznań

Spis treści

Spis treści	3
1. Wprowadzenie.....	5
2. Metodyka planowania strategicznego	6
2.1. Struktura strategii	6
2.2. Charakterystyka planowania strategicznego	7
2.3. Określenie horyzontu czasowego Strategii	9
3. Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej gminy	9
3.1. Przestrzeń i środowisko.....	9
3.1.1. Umiejscowienie Gminy w województwie i kraju	9
3.1.2. Charakterystyka sieci osadniczej	12
3.1.3. Opis zasobów naturalnych	14
3.1.4. Opis zasobów kulturowych	18
3.2. Sfera społeczna.....	21
3.2.1. Demografia.....	21
3.2.2. Poziom wykształcenia	25
3.2.3. Rynek pracy.....	28
3.3. Sfera gospodarcza	33
3.3.1. Główni pracodawcy	33
3.3.2. Struktura podstawowych branż gospodarki	34
3.4. Infrastruktura techniczna.....	40
3.4.1. Infrastruktura komunikacyjna	40
3.4.2. Infrastruktura ochrony środowiska.....	41
3.5. Infrastruktura społeczna	45
3.5.1. Infrastruktura edukacyjna.....	45
3.5.2. Infrastruktura sportowa	47
3.5.3. Infrastruktura kultury	47
3.5.4. Infrastruktura zdrowia i opieki społecznej.....	48
3.6. Zarządzanie	50
3.6.1. Możliwości budżetowe gminy	50
3.6.2. Planowanie strategiczne	53
3.6.3. Kapitał społeczny	54

3.7.	Analiza SWOT poszczególnych obszarów problemowych	57
3.7.1.	Założenia metodologiczne analizy	57
4.	Analiza SWOT poszczególnych obszarów problemowych	58
4.1.	Założenia metodologiczne analizy	58
5.	Misja i wizja Miasta i Gminy Annopol	62
5.1.	Misja Miasta i Gminy Annopol.....	63
5.2.	Wizja Miasta i Gminy Annopol	63
6.	Cele strategiczne Strategii Rozwoju Lokalnego w latach 2007-2015.....	64
7.	Cele operacyjne Strategii Rozwoju Lokalnego na lata 2007-2015	66
7.1.	Cel nr I - Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej oraz jego cele operacyjne	67
7.2.	Cel nr II - Poprawa warunków gospodarowania oraz wsparcie podmiotów gospodarczych.....	68
7.3.	Cel nr III – Wsparcie rozwoju usług turystycznych i rekreacji.....	70
7.4.	Cel nr IV – Poprawa komfortu życia mieszkańców.....	71
7.5.	Cel nr IV – Zwiększenie absorpcji środków finansowych UE oraz innych grantów.....	73
8.	Zgodność Strategii z dokumentami strategicznymi	74
9.	System wdrażania i monitorowania	77
10.	Źródła finansowania.....	85
11.	Opis konsultacji społecznych	88
12.	Wieloletni Plan Inwestycyjny na lata 2007-2015	89
13.	Podsumowanie	96

1. Wprowadzenie

Przygotowanie podstawowego dokumentu strategicznego jednostki terytorialnej, Strategii rozwoju gminy, jest procesem długotrwałym i skomplikowanym. Otwarty charakter dokumentu oraz jego forma (wyrażenie zbioru potrzeb) powoduje konieczność szerokiego zaangażowania społecznego oraz pozyskania opinii na temat oczekiwań rozwojowych.

Gmina Annopol zmierzyć się musi w latach 2008-2015 z szeregiem istotnych problemów społecznych i technicznych, wśród których wymienia się m.in.: migrację ludności z obszaru gminy, problemy rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego słabo rozwiniętą infrastrukturę techniczną i społeczną. Strategia rozwoju formułuje te problemy oraz proponuje sposoby zmiany istniejącego stanu rzeczy.

Strategia rozwoju lokalnego Miasta i Gminy Annopol na lata 2008-2015 wskazuje podstawowe cele strategiczne, planowane do realizacji w założonym okresie oraz sposoby ich wdrażania. Strategia, jako dokument „żywy” i podlegający aktualizacji w pewnych odcinkach czasu ulegać będzie z pewnością korektom dostosowującym ją do zmieniających się warunków otoczenia. Korekty te nie będą jednak wykraczać poza zakres założonych celów strategicznych.

Misja gminy Annopol, którą jest poprawa komfortu życia mieszkańców, determinuje działania wpływające na wdrażanie Strategii. Konkretnie działania (projekty) realizowane w powiązaniu z poszczególnymi celami operacyjnymi włączone zostały do dokumentu jako załącznik.

W obliczu nowego okresu programowania funduszy strukturalnych UE (lata 2007-2015) koniecznością staje się lepsze wykorzystanie dostępnych środków. Strategia wskazuje sposoby realizacji celu, jakim jest poprawa absorpcji funduszy unijnych. Dokument formułuje ponadto podstawowe obszary wymagające zmiany stanu istniejącego, wśród nich są działania na rzecz poprawy infrastruktury technicznej i społecznej, rozwoju gospodarczego gminy oraz podniesienia poziomu życia mieszkańców.

Wdrożenie strategii, właściwe monitorowanie jej realizacji (zwłaszcza pod kątem efektywności działań) oraz pozytywne zakończenie planowanych przedsięwzięć przyczyni się do poprawy komfortu życia mieszkańców.

2. Metodyka planowania strategicznego

2.1. Struktura strategii

Strategia powinna określać cel, jakim jest rozwiązanie określonych problemów społecznych (czyli np. poprawa sytuacji ludzi starszych, niepełnosprawnych lub zmiana na lepsze wybranych obszarów życia społecznego np. mieszkalnictwa) oraz sposób, w jaki można go osiągnąć. Bardzo ważne jest określenie wskaźników, według których oceniamy zmiany.

Podstawowe zasady strategii to:

- ekonomia sił i środków (ocena ilości i jakości zasobów ludzkich, materialnych i finansowych oraz rezerw na wypadek przedłużania się działań lub konieczności ich intensyfikacji)
- zespolenie wysiłków (ludzi, środków, pieniędzy)
- zachowanie swobody działań w sytuacjach krytycznych
- inicjatywa w sytuacjach nieprzewidzianych.

Na strategię składa się: diagnoza, cel strategiczny (ogólny), cele szczegółowe (operacyjne), metody realizacji celu (zadania i projekty) oraz harmonogram.

Diagnozy należy dokonać dwukrotnie. Najpierw szukając uzasadnienia ideowego dla dokonywanej czy zamierzonej zmiany. Potem, kiedy formułuje się cele strategii, szczególnie cele szczegółowe. Wówczas opracowanie diagnozy wymaga:

- danych statystycznych z wiarygodnych źródeł,
- rozkładu tych danych w czasie, aby zaobserwować tendencje danego zjawiska.

Brak bazy informacyjnej uniemożliwia podejmowanie trafnych decyzji. Ustalenie priorytetów nie może opierać się na intuicji władz lokalnych lub danej społeczności, ani być skutkiem presji partii politycznych. Najlepszy dostęp do danych mają z reguły departamenty polityki regionalnej odpowiedniego województwa.

Cechy diagnozy:

1. Diagnoza musi uwzględniać cały kontekst społeczny i gospodarczy, w jakim funkcjonuje społeczność lokalna. Ważna jest nie tylko sytuacja materialna, ale też warunki i rynek pracy, stan środowiska naturalnego, bezpieczeństwo, opieka zdrowotna, edukacja, kultura,

komunikacja i obiekty turystyczne oraz infrastruktura handlowa, mieszkaniowa, a także porównanie sytuacji danego województwa, powiatu i gminy z pozostałymi. Powinna powstać problemowa „mapa” województwa, powiatu i gminy, ukazująca ich silne i słabe strony.

2. Diagnoza musi uwzględniać i wskazywać zasoby zarówno materialne, jak ludzkie, a także organizacyjne. Te już istniejące i potencjalne.

3. Diagnoza musi uwzględniać tendencje, kontekst czasowy.

4. Istotnym jest utrzymanie aktualności diagnozy i strategii.

Cele strategiczne (ogólne). Należy dążyć do tego, aby był jeden, główny cel strategii i stanowił dla danej społeczności istotny element ładu społecznego. W przypadku Strategii Gminy wskazane jest wyznaczenie kilku równorzędnych celów strategicznych.

Cele szczegółowe (operacyjne). Stanowią one konkretyzację celów szczegółowych oraz ich rozwinięcie w kierunku większego stopnia szczegółowości. Realizacja poszczególnych celów operacyjnych jest możliwa poprzez wyznaczenie właściwych zadań i projektów.

Metody realizacji celów. W ujęciu strategicznym cele są realizowane poprzez wyznaczenie zadań dla każdego z celów oraz przypisanych im projektów. Realizacja zadań wpływa na wdrażanie celów, z których zadania i projekty wynikają.

Harmonogram. Harmonogram musi uwzględniać preferencje partnerów oraz wszystkie bariery, których pokonanie może odwlekać zakończenie działań.

- pierwszy etap przygotowawczy – mobilizacja sił i środków, operacjonalizacja celów, ustalenie zasad współpracy z partnerami, ustalenie liderów i osób odpowiedzialnych,
- drugi etap działanie – bezpośrednia realizacja celu,
- trzeci etap – porównanie działania i jego celu z osiągniętymi rezultatami według wcześniej przewidzianych i przyjętych wskaźników.

2.2. Charakterystyka planowania strategicznego

Proces strategicznego planowania Gminy Annopol przeprowadzono według metodyki uwzględniającej szeroki współdział społeczności lokalnej w tworzeniu wieloletniego planu rozwoju gminy. Podstawą opracowanej metodologii pracy oraz kształtu i zakresu treściowego dokumentu jest **Vademecum dla jednostek samorządu terytorialnego województwa lubelskiego w zakresie budowania Strategii Rozwoju Lokalnego na lata 2007-2015**. Przy opracowaniu strategii rozwoju lokalnego Gminy Annopol oparto się na kilku fundamentalnych zasadach. Pierwszą z nich jest zasada **planowania partnerskiego** opartego

na osiągnięciu konsensusu przy podejmowanych decyzjach. Jednocześnie zachowana była **zasada otwartości przygotowywanych kierunków rozwojowych**, co zwiększyło społeczną akceptację decyzji. Kolejną zasadą przestrzeganą przy opracowaniu strategii rozwoju była **zasada kreatywności i innowacyjności spojrzenia na uwarunkowania**. Kreatywne podejście oparte na znajomości istniejących uwarunkowań formalno-prawnych daje możliwość określenia własnej drogi rozwoju dostosowanej do specyficznych uwarunkowań rozwoju gminy.

Opracowana strategia rozwoju zawiera cele strategiczne pierwszego rzędu, które zostały rozwinięte w celach bardziej szczegółowych drugiego rzędu. Zadania zawarte w strategii rozwoju służą realizacji zakreślonych celów strategicznych. Cele strategiczne wraz z zadaniami stanowią podstawę do sformułowania programów rozwojowych na poziomie gminy.

Tworząc strategię przestrzegano zasady, aby władzom gminy nie przypisać roli centralnego planisty w warunkach samodzielności i niezależności różnych podmiotów działających na terenie jednostki. Przy funkcjonującym systemie politycznym opartym na demokracji i mechanizmach gospodarki rynkowej rozwój sytuacji na poziomie gminy jest wypadkową oddziaływania wielu niezależnych czynników. Czynniki te są w uwarunkowaniach zewnętrznych kształtowane przez podmioty regionalnej i krajowej sceny społeczno-politycznej.

Nieodzowną zasadą jest też zachowanie **konsensusu wokół misji i celów rozwoju**. Przestrzeganie tej zasady będzie owocowało na poziomie gminy zgodnością działań. Przy opracowaniu strategii przyjęto założenie, że głównym celem władz gminy jest organizowanie współpracy i stwarzanie warunków dla wspólnego realizowania strategii rozwoju. Przy formułowaniu celów strategii rozwoju i zadań realizacyjnych wzięto pod uwagę funkcjonujące uwarunkowania prawne, które określają ogólne ramy możliwych rozwiązań zaproponowanych w strategii rozwoju. Opracowana strategia jest **dokumentem otwartym**. Oznacza to, iż nie jest to dokument dany raz na zawsze, ale wraz z upływem czasu będzie wymagał uaktualnienia i adaptacji do zmieniających się warunków.

2.3. Określenie horyzontu czasowego Strategii

Ramy czasowe trwania wskazań i realizacji niniejszej Strategii są zgodne z okresem programowania funduszy strukturalnych w latach 2007-2015. Podstawową przyczyną takiego określenia ram czasowych jest praktyczność podejścia do kwestii pozyskiwania środków zewnętrznych. Pamiętać należy, iż stopień i zakres pozyskanych w ramach środków zewnętrznych, w tym zwłaszcza funduszy Unii Europejskiej, dotacji na cele przewidziane w ramach niniejszej Strategii, ma decydujący wpływ na skuteczność wdrażania niniejszego dokumentu. Stąd za zasadne uznano przyjęcie okresu lat 2007-2015, jako rama czasowych realizacji Strategii.

3. Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej gminy

3.1. Przestrzeń i środowisko

3.1.1. Umiejscowienie Gminy w województwie i kraju

Gmina Annopol jest jednostką miejsko-wiejską. Gmina graniczy z następującymi gminami: Dzierzkowice, Gościeradów, Józefów nad Wisłą, Ożarów, Radomyśl nad Sanem, Tarłów, Zawichost. Gmina Annopol jest administracyjną częścią województwa lubelskiego oraz powiatu kraśnickiego. Ze względu na położenie na skraju województwa lubelskiego Gmina Annopol graniczy z województwami świętokrzyskim i podkarpackim. Gmina jest jednocześnie najdalej na wschód wysuniętą gminą powiatu kraśnickiego.

Mapa. Mapa powiatu kraśnickiego; źródło: <http://www.gminy.pl>

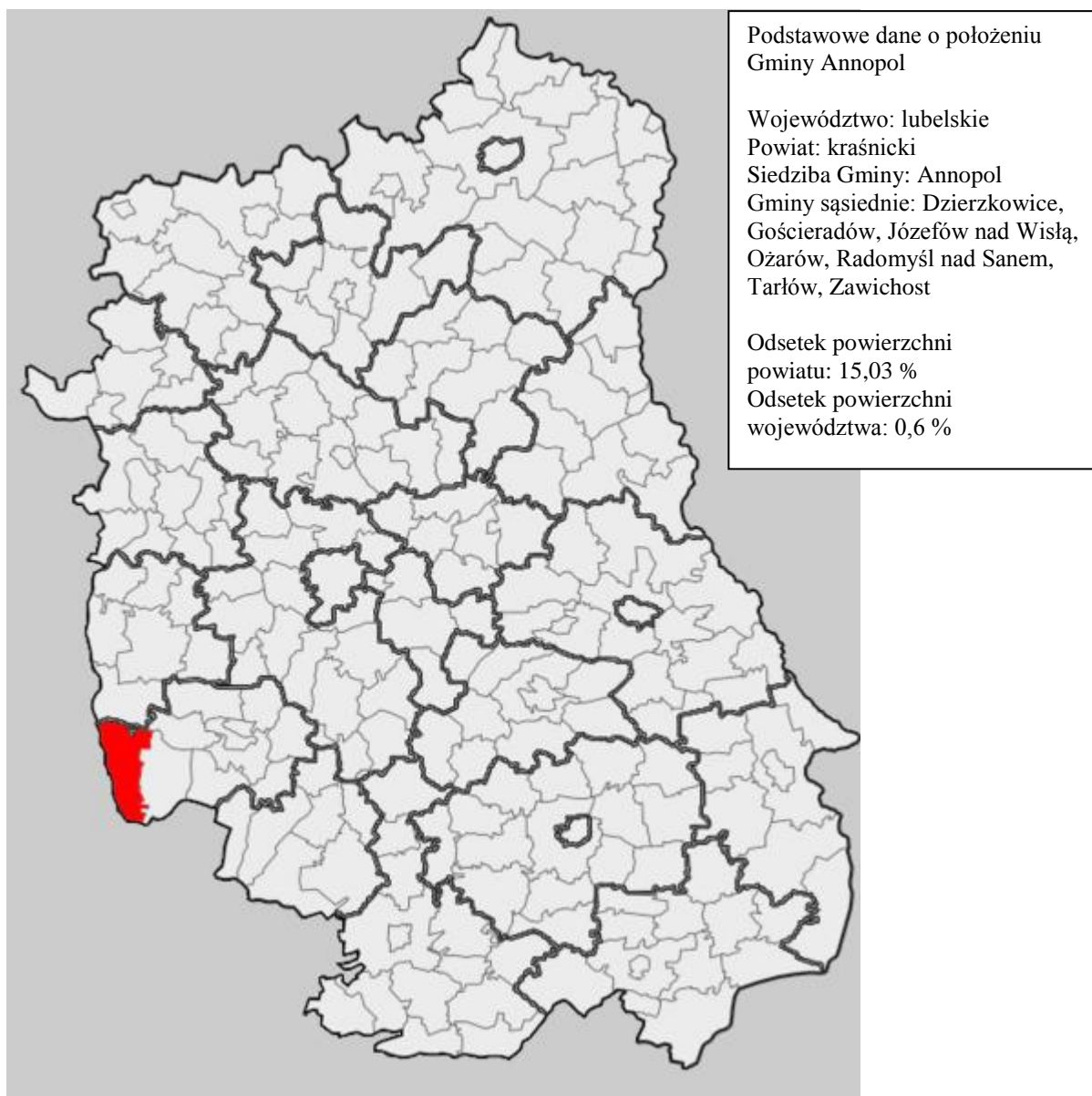
Podział fizycznogeograficzny J. Kondrackiego sytuuje Gminę Annopol w sposób następujący:

- część północna gminy – leży w obszarze Małopolskiego Przełomu Wisły (dolina Wisły poniżej Sanny) i Wzniesień Urzędowskich, będących mezoregionami Makroregionu Wyżyny Lubelskiej,
- część południowa gminy – leży w Nizinie Nadwiślańskiej (dolina Wisły powyżej Sanny) i Równinie Biłgorajskiej (miejscowości Janiszów, Kosin i Borów), będących mezoregionami Makroregionu Kotliny Sandomierskiej.

Łączny obszar zajmowany przez gminę wynosi 152,25 km² (15 225 ha).

Mapa. Mapa Gminy Annapol; źródło: Urząd Miejski w Annapolu

Rysunek. Mapa województwa lubelskiego wraz z danymi geograficzno-administracyjnymi; źródło: opracowanie własne na podstawie: <http://www.wikipedia.pl>

3.1.2. Charakterystyka sieci osadniczej

Gmina Annapol obejmuje swym zasięgiem 26 sołectw, w tym dwa osiedla Annapol I i Annapol II. Sieć osadnicza Gminy Annapol jest dobrze ukształtowana. Większe natężenie zabudowy, a w ślad za tym wyższa gęstość zaludnienia obserwowane jest w centralnej części gminy, zwłaszcza wokół miasta Annapol. Słabiej zaludnione obszary znajdują się w południowej części gminy, co wynika w pewnej części z niesprzyjających warunków gruntowych. Poniżej zamieszczona została tabela ukazująca sołectwa wraz z ich nazwami oraz obszarem.

Sołectwo / wieś	Powierzchnia (w ha)
Annopol miasto	598
Annopol Rachów	175
Anielin	203
Baraki	116
Bliskowice	880
Borów	1256
Dąbrowa	664
Grabówka	1157
Grabówka Ukazowa	326
Huta	103
Jakubowice	170
Janiszów	856
Kopiec	117
Kosin	1398
Natalin	449
Opoczka	272
Opoka	1232
Popów	460
Nowy Rachów	447
Stary Rachów	259
Świeciechów Duży	1622
Świeciechów Poduchowny	1288
Sucha Wólka	341
Wymysłów	499
Zbelcze	289
Zastocze	48
Razem	15 225

Tabela. Sołectwa Gminy Annopol; stan z dnia 31.12.2007 r.; Źródło: Urząd Miejski w Annopolu

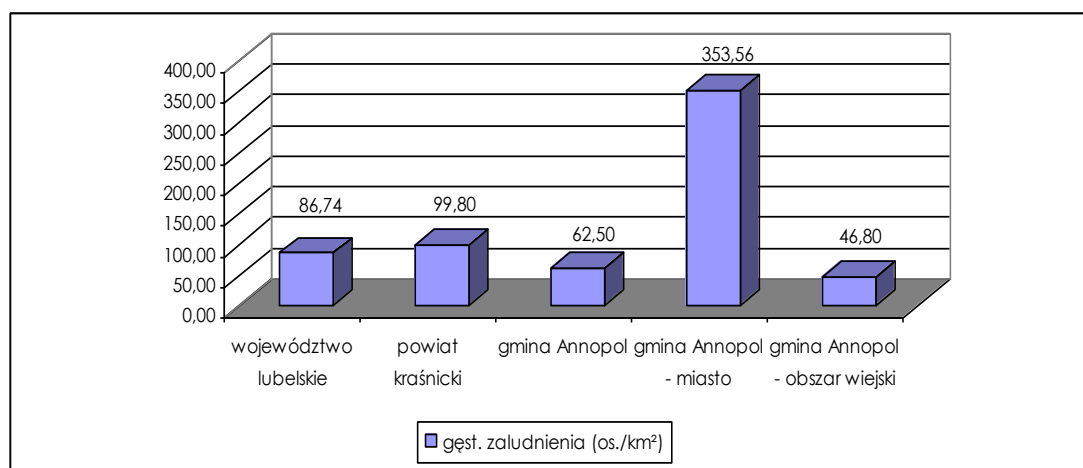
	obszar w km ²	liczba mieszk.	gęst. zaludnienia (os./km ²)
województwo lubelskie	25 122,49	2 179 098	86,74
powiat kraśnicki	1 005,30	100 326	99,80
gmina Annopol	152,25	9 442	62,50
gmina Annopol - miasto	7,73	2 733	353,56
gmina Annopol - obszar wiejski	143,34	6 709	46,80

Tabela. Gęstość zaludnienia, obszar jednostki oraz liczba mieszkańców jednostki, z podziałem na część miejską i wiejską Gminy Annopol

Powyższa tabela stanowi porównanie wartości gęstości zaludnienia dla obszarów:

- województwa lubelskiego,
- powiatu kraśnickiego,
- gminy Annopol.

Porównanie niniejszych wartości wskazuje na wyraźnie niższą gęstość zaludnienia w Gminie Annapol w stosunku do analogicznego wskaźnika dla województwa, jak i powiatu kraśnickiego. Szczególnie wyraźna jest różnica w gęstości zaludnienia dla gminy i powiatu ogółem (99,8 os./km² do 62,50 os./km²). Zauważalna jest przy tym znaczna różnica w gęstości zaludnienia w gminie pomiędzy obszarem miejskim, a terenami wiejskimi – gęstość zaludnienia w mieście Annapol jest ponad 7,5 razy większa niż na wsi.

Wykres. Porównanie gęstości zaludnienia dla poszczególnych obszarów; źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

3.1.3. Opis zasobów naturalnych

Budowa geologiczna terenu

Położenie Gminy Annapol sytuuje ją w większości w obrębie synklinorium lubelskiego. Jedynie niewielka część gminy położona w obrębie antyklinorium Dolnego Sanu. W rejonie Rachowa występuje ciekawa forma tektoniczna, tak zwana antyklina Rachowa. Charakterystyczną cechą tej antykliny jest odsłonięte jądro jurajskie – budulcem są najstarsze skały bezpośredniego podłoża Synkliny Lubelskiej. W podłożu synkliny występują głównie utwory kredy, które przykryte są lokalnie osadami o pochodzeniu czwartorzędowym. Antyklina Dolnego Sanu stanowi przedłużenie Antyklinorium Świętokrzyskiego i jako taka jest zbudowana ze skał paleozoicznych przykrytych grubym płaszczem utworów Przedgórze Karpat i utworów czwartorzędowych.

Ukształtowanie terenu

Powyżej ujścia Sanny (rzeka przepływający przez teren Gminy Annapol) znajduje się Odcinek Wschodni Doliny Wisły, będący szeroką i sterasowaną doliną rzeczną. Dno doliny tworzą madowe terasy holocenijskie oraz terasy piaszczyste. Piaski aluwialne charakteryzują się dużą miąższością, schodząc do 10-20 m poniżej współczesnego koryta rzeki. Dolinę przecinają liczne kanały i Stara Sanna, w okolicy której powstało kilka drobnych zbiorników wodnych. Tereny położone na wschód od Sanny leżą na skraju Równiny Rozwadowskiej. Jest to erozyjne obniżenie przykryte utworami piaszczystymi wodnolodowcowymi, rzecznyymi oraz piaskami wydmowymi. Niewielkim urozmaiceniem rzeźby są rozcięcia dolinkami okresowo odwodnionymi oraz doliny Sanny, Tuczyna i Karasiówki.

Poniżej ujścia Sanny ciągnie się w kierunku północnym Dolina Przełomowa Wisły Środkowej. Szerokość doliny wynosi od 3 do 5 km, dlatego strome i słabo rozwinięte zbocza o wysokości 80 m. nie akcentują się silnie w krajobrazie. W miejscowościach Opoka i Opoczka w zboczach występują wychodnie miękkich wapieni. Zbocza są tu niższe i silniej rozcięte. Dno doliny Wisły tworzą madowe terasy holocenijskie: zalewowa (1-2,5 m. wysokości) i powodziowa (2,5-3,5 m wysokości). Terasy plejstocenijskie zbudowane są głównie z utworów piaszczystych i nie odgrywają większej roli w morfologii terenu.

Ponad Doliną Wisły i Doliną Przełomową Wisły Środkowej wznosi się Wzniesienie Urzędowskie. Rzeźba tego terenu uzależniona jest od skał podłoża. Zrównania wierzchowinowe wytworzyły się na opokach górno kredowych często z krzemieniami i czertami, o dużej odporności na erozję. Natomiast w obrębie występowania skał dolnokredowych (antyklina rachowska), ze względu na małą odporność, rzeźba sygnalizowana jest inwersją morfologiczną. Na urozmaicenie terenu wpływ mają także wydmy o kształcie parabolicznym lub nieregularnym o wysokościach do 15 m występujące głównie w środkowej części gminy.

Klimat

Cechą charakterystyczną klimatu obszaru gminy Annapol jest zaznaczająca się przewaga wpływów oceanicznych nad kontynentalnymi, skutkiem czego mniejsze są wahania temperatur niż przeciętne dla Polski. Średnia temperatura powietrza wynosi 7,6° C, przy miesięcznych wahaniami od -3,4° C w najzimniejszym miesiącu styczniu, do +18,5° C w najcieplejszym - lipcu. Amplituda roczna średnich miesięcznych wynosi 21,9° C. Należy tu

dodać, że tereny doliny Wisły - w wyniku jej oddziaływania - w okresie zimowym są najcieplejszymi w województwie lubelskim. Najkorzystniejszymi warunkami klimatycznymi dla zdrowia człowieka są tereny wyżyny. Wynika to stąd, że znajdują się one poza zasięgiem oddziaływania chłodnego powietrza z doliny Wisły, a zbocza o południowej wystawie są intensywniej nasłonecznione. Analizowany teren cechuje się niekorzystną - zbyt małą ilością opadów - 500 - 550 mm rocznie. Pokrywa śniegowa zalega tu przez okres 60 - 65 dni w ciągu roku. Okres bez przymrozków trwa średnio od 166 do 181 dni.

Tereny dolinne i obniżenia terenowe charakteryzują się niekorzystnymi warunkami klimatyczno-zdrowotnymi. Do tych miejsc, jako naturalnych zagłębień terenowych, napływają w czasie bezwietrznych i bezchmurnych nocy masy chłodnego powietrza, powodując zjawisko inwersji termicznej. Średnie wartości temperatur w dolinach są niższe niż na wierzchołkach, a wilgotność względna większa. Natomiast obecność większych powierzchni wód otwartych wpływa w okresie lata i jesieni łagodząco na stosunki termiczne w bliskim sąsiedztwie, przez magazynowanie ciepła. Wynikiem tego wahania temperatury - zarówno dobowe, jak i w dłuższym okresie czasu - są mniejsze niż w terenach położonych dalej od zbiorników.

Warunki wodne

Decydujący wpływ na warunki wodne panujące w Gminie Anopol oraz ukształtowanie sieci hydrograficznej ma stanowiąca naturalną zachodnią granicę lądową gminy rzeka Wisła. Głównym dopływem Wisły jest Sanna z jej prawobrzeżnymi dopływami: Tuczynem i Karasiówką. Sieć wodna jest uzupełniona przez niewielkie, bezimienne ciekły wodne, które występują w zasadzie wyłącznie w dolinie Wisły. Wód powierzchniowych pozbawiona jest wschodnia część gminy, gdzie tylko okresowo występują drobne strumienie sączące się niewielkimi wąwozami i jarami. W dolinie Wisły występują starorzecza i drobne, porośnięte roślinnością wodną, zbiorniki wodne o charakterze naturalnym.

W dolinie Wisły w utworach piaszczystych występuje czwartorzędowy poziom wód gruntowych. Głębokość zalegania zwierciadła wody jest uzależniona głównie od wielkości wód prowadzonych w rzekach. W obrębie wysoczyzny Wzniesienia Urzędowskiego woda występuje lokalnie w utworach przepuszczalnych, najczęściej śródglinowych. Wody te nie tworzą jednolitego poziomu.

Zasadniczym poziomem ujmowanym zarówno przez studnie wiercone jak i kopane jest kredowy poziom wodonośny. Występuje on na głębokościach: od 5,9 m. w rejonie

Jakubowic, do 62 m. w Grabówce. Wody występują w marglach i wapieniach, są więc typu szczelinowo-porowego o swobodnym charakterze lustra wody. Lokalnie tworzą dwa poziomy, z których drugi jest pod niewielkim napięciem. Ujmowane wody są zwykle średniej twardości, o odczynie słabozasołonym. Woda zawiera niewielkie ilości jonu chlorkowego i siarczanowego.

Stan gleb

Gleby występujące na terenie gminy Annapol są zróżnicowane, co związane jest z urozmaiconą rzeźbą terenu i z różnorodnością skał macierzystych. Pod względem przydatności rolniczej wyróżnia się trzy zasadnicze obszary gruntów rolnych:

- tereny o najkorzystniejszych warunkach dla produkcji rolniczej, dzięki występowaniu gleb lessowych, tereny te zajmują ok. 15% powierzchni gminy, występują we wsiach Grabówka i Zastocze,
- obszary o korzystnych warunkach, z przewagą madów rzecznych – występują nad rzeką Wisłą – we wsiach Borów, Janiszów, Zabełcze, Opoczka, Kopiec, Jakubowice, Świeciechów, stanowią 25% powierzchni gminy,
- tereny o warunkach najmniej korzystnych - zajmują znaczną część gruntów rolnych gminy (około 50%). Podstawą tych gruntów są gleby pochodzenia biellicowego, V i VI klasy bonitacyjnej i występują we wsiach Natalin, Świeciechów, Borów, Huta, Dąbrowa

Podsumowując przyjąć można, iż jakość gleb w gminie jest średnia - dominują gleby III i IV klasy bonitacyjnej, zajmując około 68% powierzchni gminy.

Bogactwa naturalne

Na terenie gminy Annapol znajduje się kilka udokumentowanych lub wstępnie rozpoznanych złóż surowców mineralnych. Należą do nich m.in.:

- surowce węglanowe, tj. opoki, margle, wapienie, które są przydatne dla przemysłu wapienniczego, cementowego oraz służą jako wypełniacze do mas bitumicznych,
- bentonity – występują w rejonie Opoki Dużej (złóże to nie jest zagospodarowane),
- kruszywa naturalne, tj. piasek i gliny, wykorzystuje się w budownictwie,
- surowce chemiczne – złoża fosforytów, dawniej wydobywane w kopalni, obecnie złoża nie są eksploatowane.

Zdjęcie. Wejście do kopalni fosforytów; źródło: www.jpg.pl

3.1.4. Opis zasobów kulturowych

Na terenie Gminy Annopol zlokalizowane są cenne zabytki kulturalne, będące dziedzictwem dwóch kultur wyznaniowych: katolickiej i żydowskiej. Stanowią one pozostałość po dawnej wzajemnej koegzystencji ludności rdzenie polskiej i żydowskiej. Poniżej przedstawiono wykaz zabytków architektury i budownictwa, cmentarzy przykościelnych, cmentarzy oraz parków i ogrodów wpisanych do rejestru zabytków Województwa Lubelskiego.

Annopol:

- Kościół parafialny (ul. Kościuszki), nr rejestru A/99
- Zespół dworsko-parkowy , nr rejestru A/312
- Dawny cmentarz przykościelny, nr rejestru A/99
- Cmentarz żydowski, nr rejestru TA/408
- Park dworski, nr rejestru A/468
- dawny zespół dworsko - parkowy, 2 pół. XIX i XXw., nr rejestru A/468
- cmentarz żydowski, nr rejestru A/408

Zdjęcie. Drewniany kościół filialny w Anopolu ufundowany przez Jana Tomasza Morsztyna w 1740 roku; źródło: Urząd Miejski w Anopolu

Borów:

- Kościół parafialny, nr rejestru A/100
- Dawny cmentarz przykościelny, nr rejestru A/100

Zdjęcie. Drewniany kościół w Borowie z ok. 1662r. źródło: Urząd Miejski w Anopolu

Świeciechów Poduchowny:

- Zespół kościoła parafialnego (nagrobek na cmentarzu kościelnym, nr rejestru A/414
- Kościół parafialny, nr rejestru A/414
- Dzwonnica ,nr rejestru A/414
- Ogrodzenie kościoła parafialnego, nr rejestru A 414

Świeciechów:

- Dawny cmentarz przykościelny, nr rejestru A/414

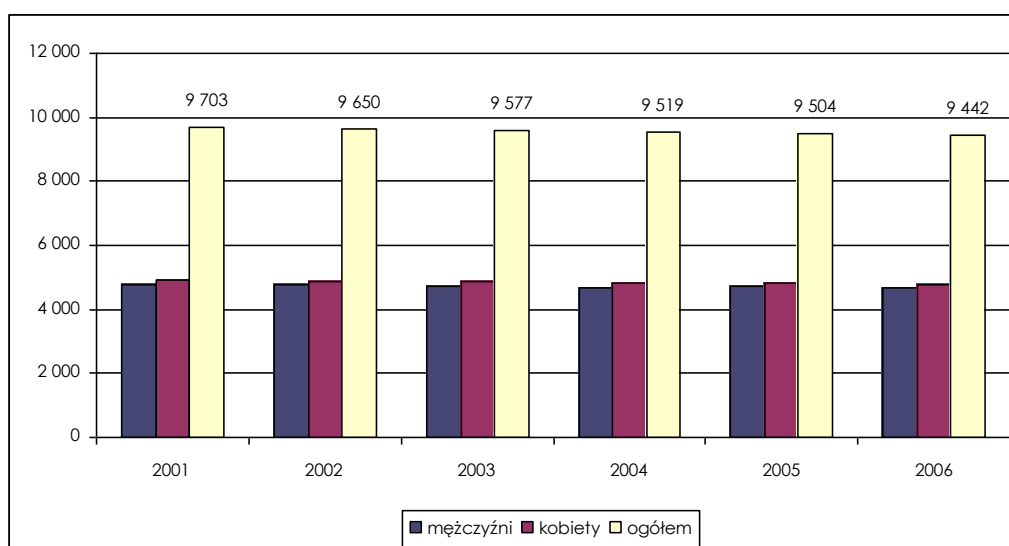
Sucha Wólka:

- Mogiła wojenna (oficerów radzieckich) z II wojny światowej z 1944r., nr rejestru A/350

3.2. Sfera społeczna

3.2.1. Demografia

Gmina Annopol należy do grupy niewielkich gmin miejsko-wiejskich. Obszar gminy Annopol zamieszkuje 9442 osoby (stan z dnia 31.12.2006 r.). Spośród ogółu mieszkańców 2733 osoby są mieszkańcami miasta Annopol. Większość spośród mieszkańców gminy stanowią kobiety – 4763 osoby (przy 4679 mieszkańcach płci męskiej). Analiza stanu ludności z lat 2001-2006 wskazuje na nieznaczny, acz wyraźny trend spadkowy. Tendencje demograficzne występujące w gminie Annopol obrazuje poniższy wykres.

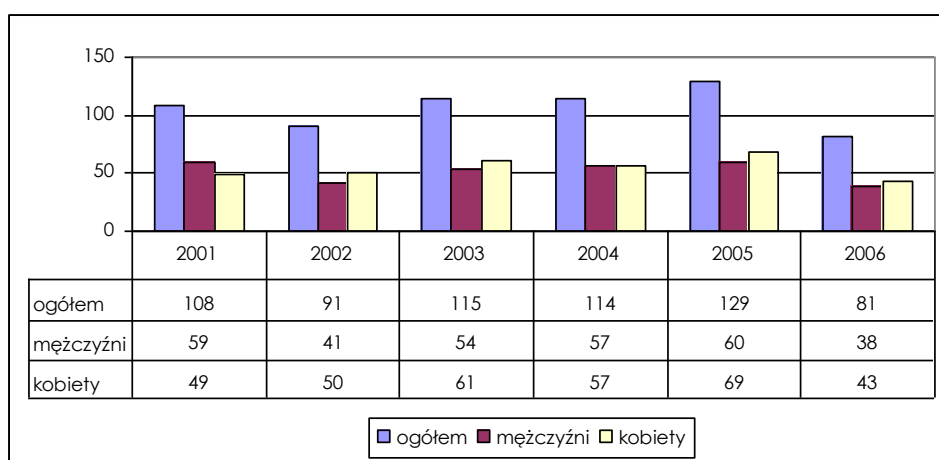
Wykres. Liczba mieszkańców Gminy Annopol w latach 2001-2006, wg GUS - Bank Danych Regionalnych

Tendencja spadkowa liczby ludności jest wynikiem migracji mieszkańców gminy, przenoszących się do większych miast, zwłaszcza migrujących do stolicy województwa, Lublina i miejscowości leżących w obszarze metropolii oraz ujemnego przyrostu naturalnego. Spadek liczby ludności jest, mimo swego niewielkiego rocznego wymiaru, systematyczny. Największy spadek liczby ludności Gminy, w roku 2003 (0,76% mniejsza liczba ludności niż w roku 2002). Łączny spadek liczby ludności w analizowanym okresie wyniósł 2,72%.

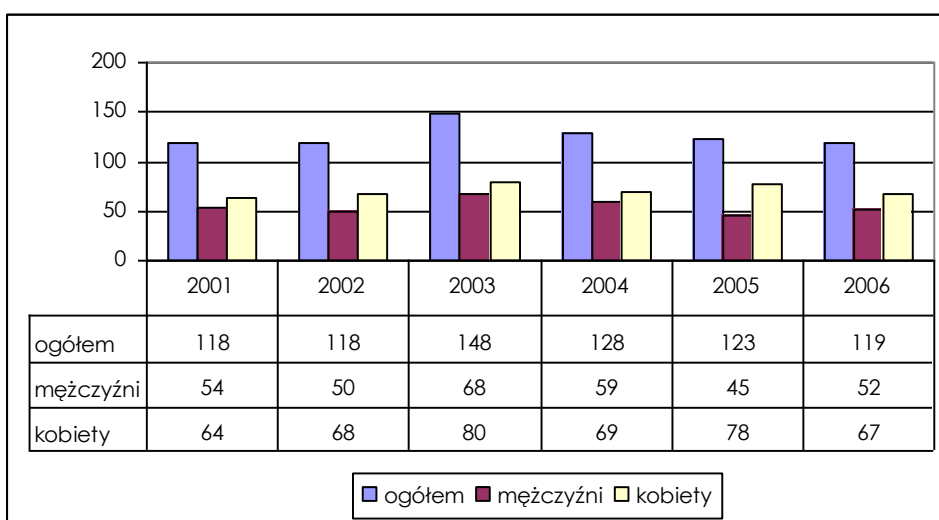
Głębsza analiza przyczyn spadku liczby ludności w ostatnim sześcioleciu, poparta badaniem przyrostu naturalnego w tym okresie oraz trendów migracyjnych pozwala

unaocznic omówioną powyżej tendencję. Poniżej zestawiono wykresy obrazujące zjawiska migracyjne oraz przyrost naturalny w latach 2001-2006.

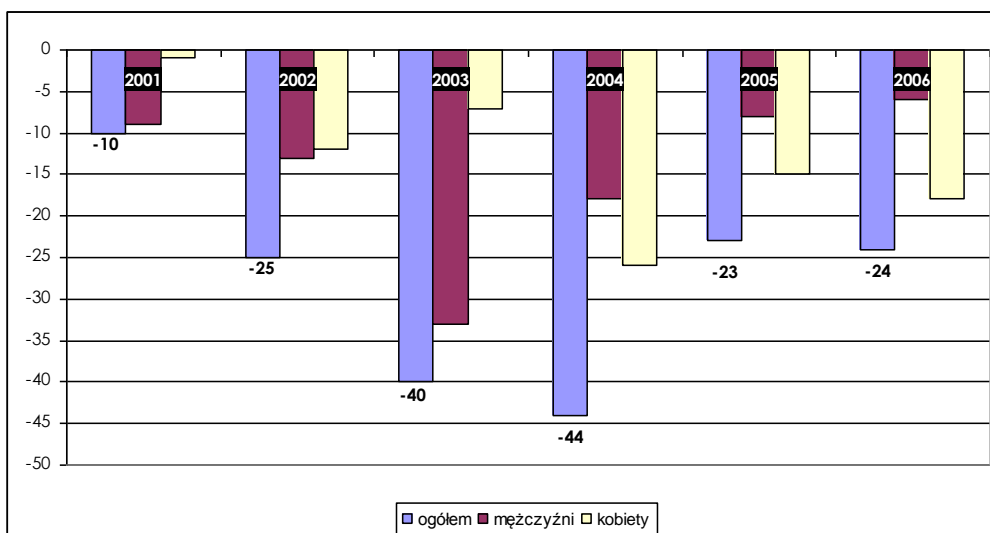
Analiza przyrostu naturalnego w gminie w latach 2001-2006 wskazuje na ujemny przyrost naturalny w całym badanym okresie. Największe nasilenie tendencji zaobserwować można w latach 2003-2004. Rok 2004 cechuje się najwyższym wskaźnikiem ujemnego przyrostu naturalnego (przyrost na poziomie -44 osób). Od 2005 roku obserwuje się stopniowe łagodnienie trendu spadkowego, mogące wskazywać na odwrócenie negatywnej tendencji. Rok 2006 cechuje się ujemnym przyrostem naturalnym (-24), przy czym na wartość wskaźnika największy wpływ ma ujemny przyrost naturalny w grupie kobiet.

Wykres. Zameldowania na pobyt stały w Gminie Annopol w latach 2001-2006, wg GUS - Bank Danych Regionalnych

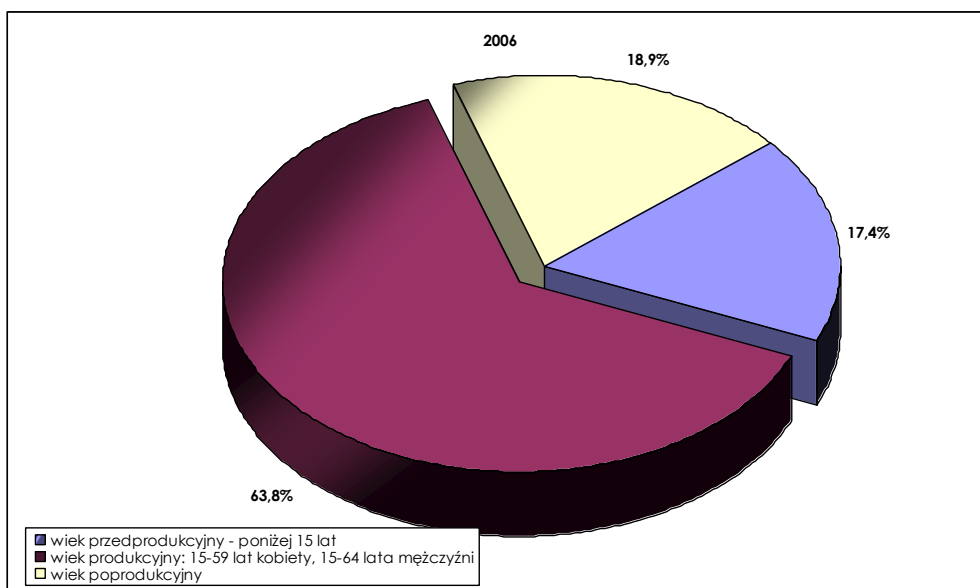

Wyk.res. Wymeldowania w Gminie Annopol w latach 2001-2006, wg GUS - Bank Danych Regionalnych

Wykres. Przyrost naturalny w Gminie Annapol w latach 2001-2006, wg GUS - Bank Danych Regionalnych

Badanie struktury wieku mieszkańców Gminy Annapol wskazuje, iż najliczniejszą grupę wiekową stanowią osoby w wieku produkcyjnym – 63,8%. Zdecydowanie mniej liczne są grupy wiekowe ludności w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym.

Wykres. Struktura wieku ludności Gminy Annapol w roku 2006, w ujęciu produkcyjnym

Powyższy wykres wskazuje procentowy rozdział ludności w ujęciu produkcyjnym. Zauważalna jest niewielka przewaga liczbowa osób w wieku poprodukcyjnym nad osobami w wieku przedprodukcyjnym.

WSKAŹNIKI OBCIĄŻENIA DEMOGRAFICZNEGO	Jedn.	2002	2003	2004	2005	2006
ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	Osoba	81,5	77,1	73,4	71,4	68,4
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	Osoba	79,1	82,1	84,0	83,7	86,7
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	Osoba	36,0	34,8	33,5	32,5	31,8

Tabela. Wskaźniki obciążenia demograficznego ludności Gminy Annopol w latach 2002-2006; źródło: GUS

WSKAŹNIKI MODUŁU GMINNEGO	Jedn.	2002	2003	2004	2005	2006
ludność na 1 km ²	osoba	63	63	62	62	62
kobiety na 100 mężczyzn	osoba	103	103	102	102	101
małżeństwa na 1000 ludności	para	5,8	4,9	4,1	4,6	6,3
urodzenia żywe na 1000 ludności	osoba	9,8	8,1	8,1	10,9	9,3
zgony na 1000 ludności	osoba	12,4	12,3	12,7	13,4	11,8
przyrost naturalny na 1000 ludności	osoba	-2,6	-4,2	-4,6	-2,4	-2,5

Tabela. Wskaźniki modułu gminnego dla gminy Annopol w latach 2002-2006; źródło: GUS

Analiza statystyczna obciążenia demograficznego ludności pozwala określić wskaźnik procentowy liczby ludności w wieku produkcyjnym w stosunku do liczby osób w wieku nieprodukcyjnym. Wskaźnik otrzymany dla Gminy Annopol ujawnia, iż na 100 pracujących mieszkańców gminy przypada statystycznie ponad 68 osób w wieku nieprodukcyjnym (spośród nich prawie 32 osoby to ludność w wieku emerytalnym). Pozytywnym zjawiskiem jest fakt malejącej wartości tego wskaźnika w pięcioletnim horyzoncie czasowym (2002-2006).

Powyższą tabelę uzupełnić należy o informacje odnośnie liczby zawartych związków małżeńskich, odnotowanych przez Urząd Stanu Cywilnego w Annopolu – w roku 2006 związek małżeński zawarło 60 par.

3.2.2. Poziom wykształcenia

Analiza poziomu wykształcenia w Gminie Annopol przeprowadzona została w oparciu o dane Głównego Urzędu Statystycznego, pozyskane podczas Narodowego Spisu Powszechnego w roku 2002.

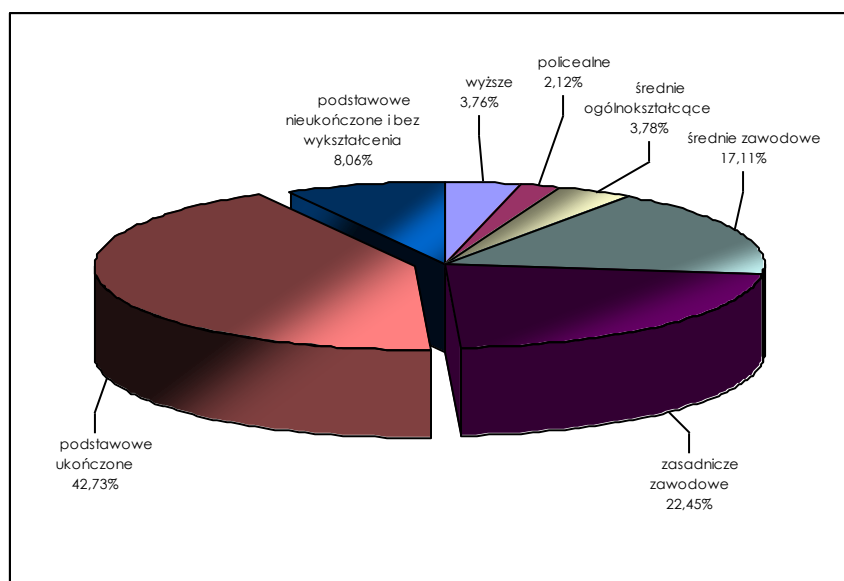
Ludność wg płci i poziomu wykształcenia w 2002 r. (w proc.)			
	Gmina Annopol ogółem	Miasto Annopol	Woj. lubelskie
<i>ogółem</i>			
Wyższe	3,76	7,77	9,43
Policealne	2,12	4,00	3,51
średnie ogólnokształcące	3,78	6,80	8,45
średnie zawodowe	17,11	27,50	19,27
zasadnicze zawodowe	22,45	22,79	20,34
podstawowe ukończone	42,73	27,77	33,64
podstawowe nieukończone i bez wykształcenia	8,06	3,38	5,37
<i>mężczyźni</i>			
Wyższe	2,57	5,73	8,34
Policealne	1,17	2,06	1,71
średnie ogólnokształcące	1,55	2,95	5,31
średnie zawodowe	18,07	30,53	20,63
zasadnicze zawodowe	28,44	29,10	26,19
podstawowe ukończone	41,77	27,31	33,62
podstawowe nieukończone i bez wykształcenia	6,42	2,33	4,20
<i>kobiety</i>			
Wyższe	4,92	9,79	10,44
Policealne	3,04	5,91	5,19
średnie ogólnokształcące	5,96	10,58	11,35
średnie zawodowe	16,17	24,51	18,01
zasadnicze zawodowe	16,59	16,58	14,91
podstawowe ukończone	43,66	28,22	33,65
podstawowe nieukończone i bez wykształcenia	9,66	4,41	6,45

Tabela. Ludność wg płci i poziomu wykształcenia w 2002 r. (w proc.); źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

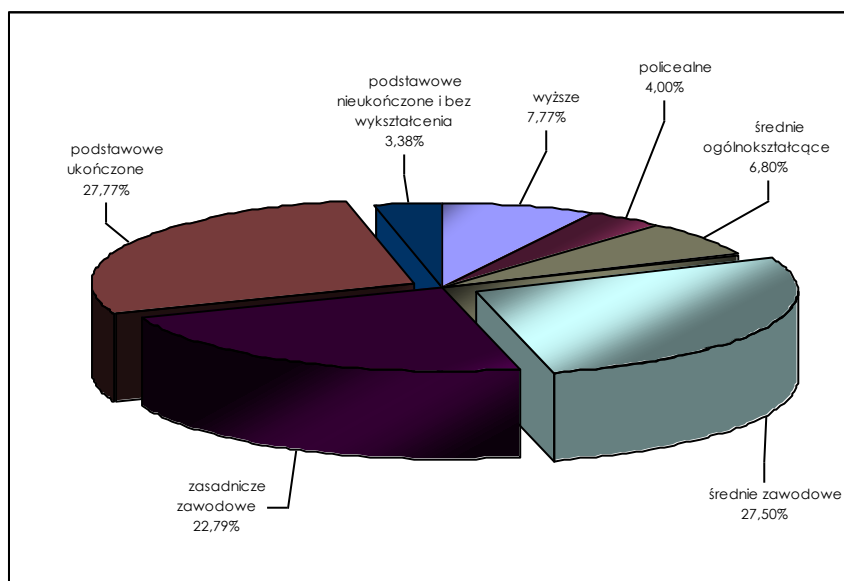
Dane z powyższej tabeli wskazują na wyższy generalnie poziom wykształcenia ludności miejskiej w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy Annopol. Szczególnie wyraźny jest wysoki (w stosunku do gminy ogółem) odsetek osób z wykształceniem średnim zamieszkujących miasto Annopol – 34,30% mieszkańców miasta dysponuje świadectwem ukończenia szkoły średniej, podczas gdy dla całej gminy wskaźnik ten wynosi 20,89%. Istotny wpływ na taki wynik ma zauważalnie niższy poziom wykształcenia

ludności wiejskiej gminy Annopol – ta część gminnego społeczeństwa w znacznej mierze dysponuje tylko wykształceniem podstawowym.

Wykształcenie wyższe deklarowało w Gminie Annopol podczas spisu 3,76% ogółu mieszkańców, przy czym biorąc pod uwagę płeć mieszkańców zauważalne są znaczne różnice: ten poziom zaawansowania wiedzy osiągnęło 4,92% ogółu kobiet zamieszkujących gminę i zaledwie 2,57% mężczyzn. Jeszcze wyraźniejsze są te różnice, jeśli porównać w sposób analogiczny mieszkańców miasta Annopol: odpowiednio 9,79% i 5,73%.

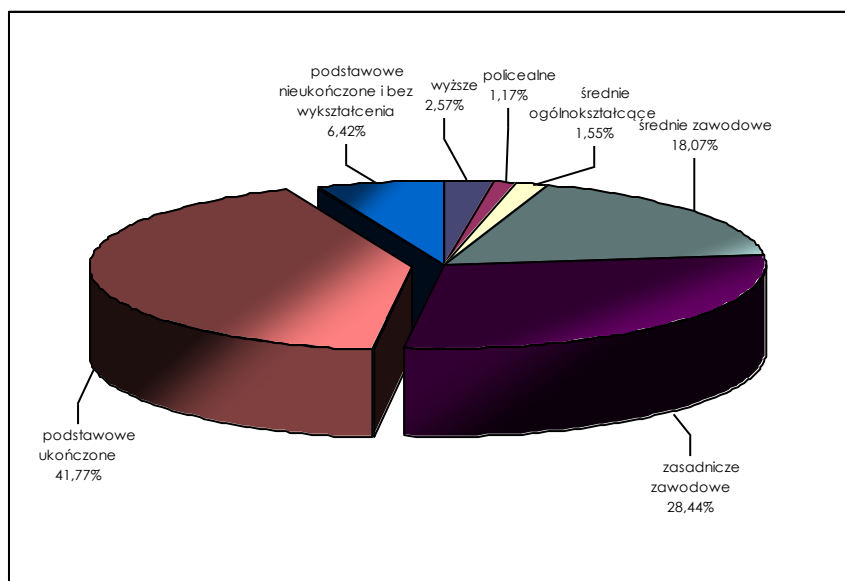

Wykres. Wykształcenie ludności Gminy Annopol ogółem; źródło: GUS

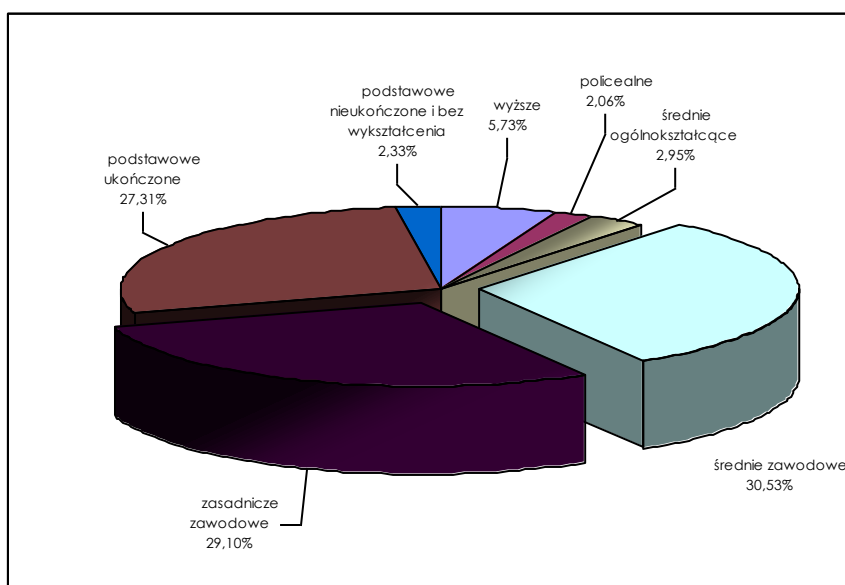

Wykres. Wykształcenie ludności Miasta Annopol; źródło: GUS

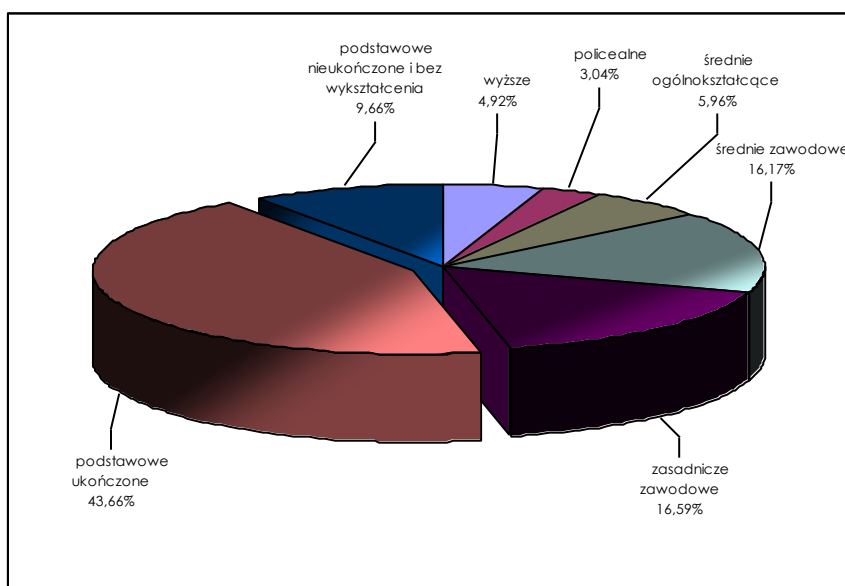
Porównanie poziomu wykształcenia mieszkańców Gminy w stosunku do analogicznych wskaźników dla województwa lubelskiego nie wypada korzystnie dla jednostki gminnej. Szczególnie wyraźny jest w przypadku Gminy Annopol niski odsetek ludności z wykształceniem wyższym, a więc grupy szczególnie poszukiwanej na rynku pracy i dysponującej największymi szansami uzyskania sukcesu życiowego. Przeciętnie co jedenasty mieszkaniec województwa lubelskiego posiada wykształcenie wyższe, podczas gdy zaledwie co 25 mieszkaniec gminy posiada ten sam poziom wykształcenia. Niekorzystnie wypada również porównanie odsetka osób dysponujących wykształceniem średnim w gminie i w województwie: odpowiednio 20,89% i 27,72%.

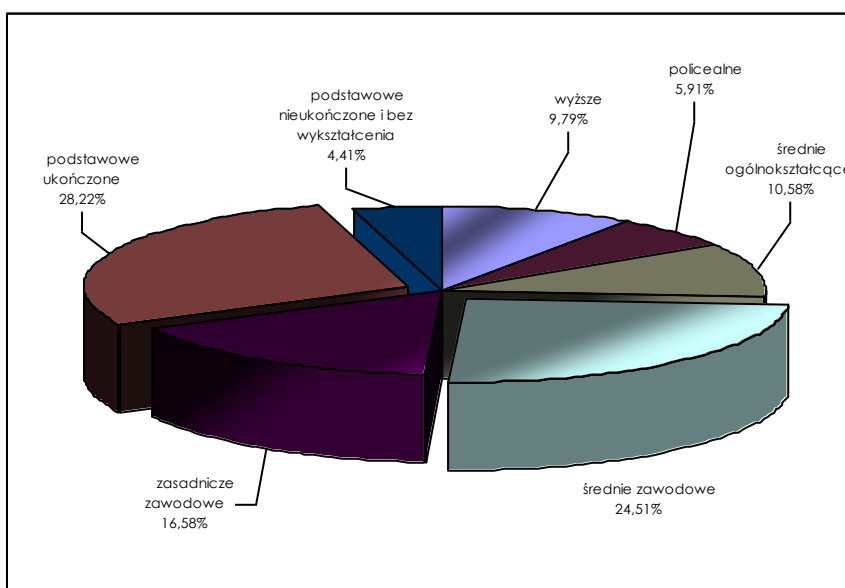
Wykres. Wykształcenie płci męskiej w Gminie Annopol ogółem; źródło: GUS

Wykres. Wykształcenie płci męskiej w mieście Annopol; źródło: GUS

Wykres. Wykształcenie płci żeńskiej w Gminie Annopol ogółem; źródło: GUS

Wykres. Wykształcenie płci żeńskiej w mieście Annopol; źródło: GUS

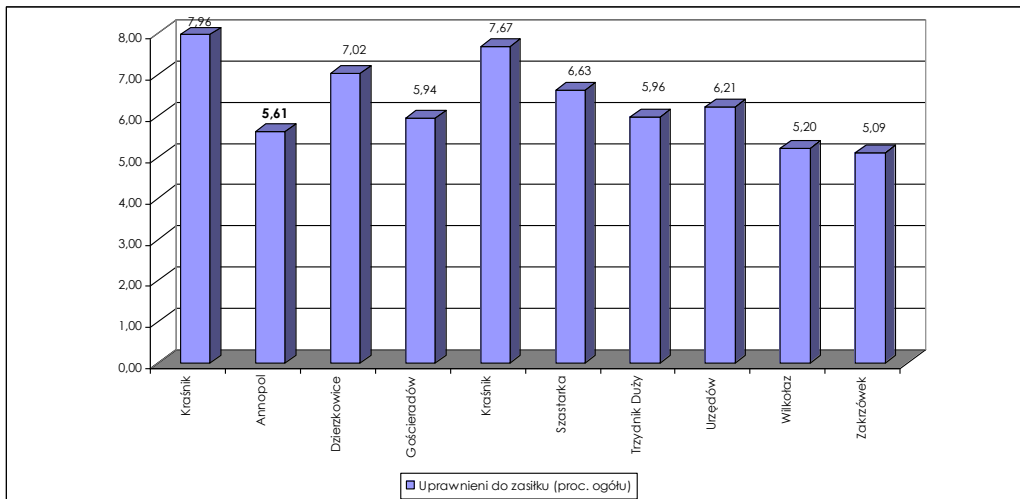
3.2.3. Rynek pracy

Gmina Annopol jest gminą rolniczo-przemysłową, co w znacznej mierze odzwierciedla struktura zatrudnienia osób w wieku produkcyjnym. Należy przy tym pamiętać, iż znaczna część osób pracujących w rolnictwie nie jest wykazywana w oficjalnych statystykach zatrudnienia i bezrobocia, co znalazło swoje potwierdzenie podczas Narodowego Spisu Powszechnego w roku 2002.

LP	Powiat / Gmina	Liczba bezrobotnych		Bezrobotni zwolnieni z przycz. dot. zakł. pracy	Uprawnieni do zasiłku	Długotrwanie bezrobotni (pow. 24 m.)
		Ogółem	Kobiety			
powiat kraśnicki		6 574	3 237	209	452	2 155
<u>Miasta:</u>		<u>2 662</u>	<u>1 300</u>	<u>122</u>	<u>212</u>	<u>747</u>
1.	Kraśnik	2 662	1 300	122	212	747
<u>Gminy:</u>		<u>3 912</u>	<u>1 937</u>	<u>87</u>	<u>240</u>	<u>1 408</u>
2.	Annopol	749	398	13	42	293
3.	Dzierzkowice	342	156	9	24	113
4.	Gościeradów	556	267	12	33	251
5.	Kraśnik	430	219	18	33	120
6.	Szastarka	332	156	7	22	123
7.	Trzydnik Duży	369	186	4	22	129
8.	Urzędów	531	268	9	33	178
9.	Wilkołaz	269	129	7	14	89
10.	Zakrzówek	334	158	8	17	112

Tabela. Statystyka bezrobocia w powiecie kraśnickim w I kw. 2007 roku; źródło: Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie

Osoby bezrobotne zamieszkujące obszar Gminy Annopol stanowią 11,39% ogółu bezrobotnych w powiecie. Gmina Annopol jest ponadto drugą w kolejności, po Kraśniku (gmina miejska) jednostką pod względem liczby bezrobotnych – 749 osób w I kw. 2007 r.. Porównanie odsetka osób bezrobotnych, które są uprawnione do otrzymywania zasiłku w poszczególnych gminach powiatu kraśnickiego wskazuje na niższy w większości gmin procent osób o takich uprawnieniach. Porównanie wartości procentowej osób pobierających zasiłek wśród ogółu bezrobotnych dla miasta Kraśnik i Gminy Annopol wypada zdecydowanie korzystnie dla pierwszej z jednostek (odpowiednio 7,96% i 5,61%). Wśród osób bezrobotnych zamieszkujących Gminę Annopol znaczny odsetek stanowią osoby dotknięte długotrwałym brakiem pracy – 39,12% ogółu osób bez pracy. Wyższą wartość ten niekorzystny wskaźnik przyjmuje jedynie w przypadku Gminy Gościeradów – ponad 45% ogółu osób bezrobotnych.

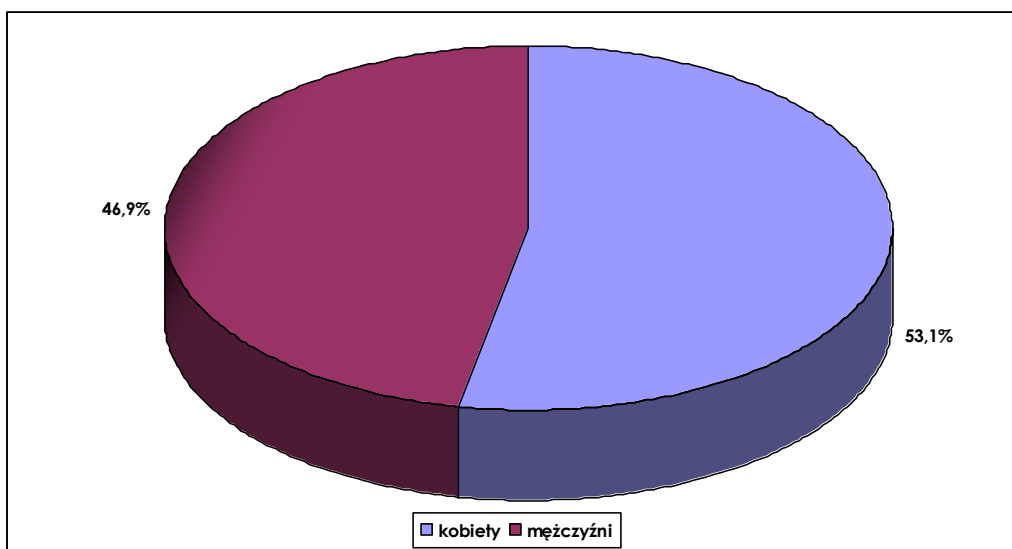

Wykres. Odsetek osób bezrobotnych uprawnionych do otrzymywania zasiłku; źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Lublinie

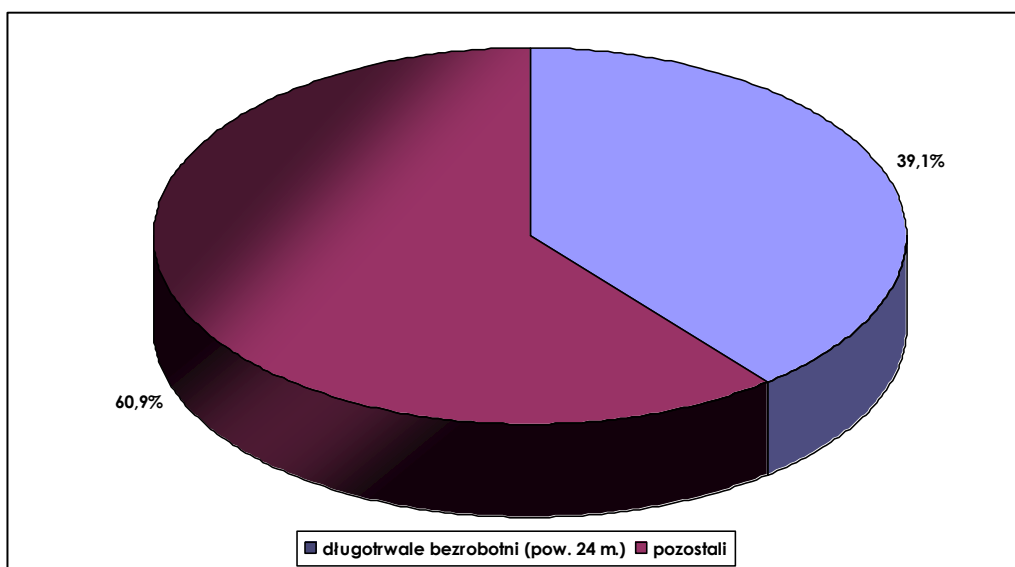
Wśród osób bezrobotnych zamieszkujących Gminę Annopol przeważają kobiety. Spośród 749 zarejestrowanych bezrobotnych z tego obszaru 53,1% stanowiły kobiety. Dłuższym okresie czasowym (2003 – I kw. 2007) zauważyć należy wyraźny spadek liczby osób bez pracy – w I kw. 2007 roku liczba osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kraśniku była niższa od analogicznej wartości w roku 2003 o 15,75%. Trend spadkowy był w analizowanym okresie niejednorodny i nieciągły, zmiany liczby osob bezrobotnych kształtowały się w sposób następujący:

- spadek o 5,17% w roku 2004,
- wzrost o 3,32% w roku 2005,
- spadek o 8,28% w roku 2006,
- spadek o 6,14% w I kw. 2007 roku.

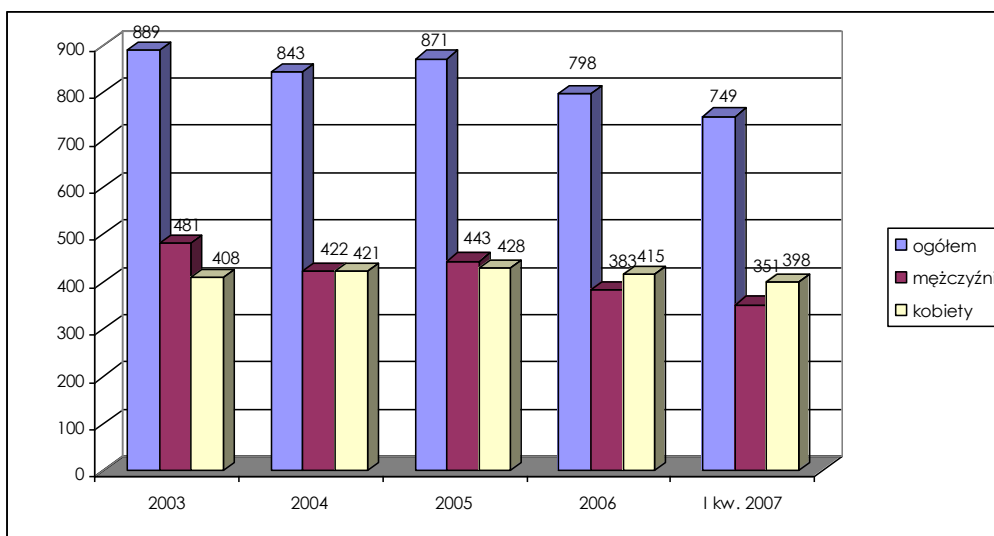
Wszystkie powyższe wartości odnoszą się do wartości bazowej jaką jest liczba bezrobotnych w roku poprzedzającym.

Wykres. Podział procentowy bezrobotnych wg płci w Gminie Annapol w I kw. 2007 r.; źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Lublinie.

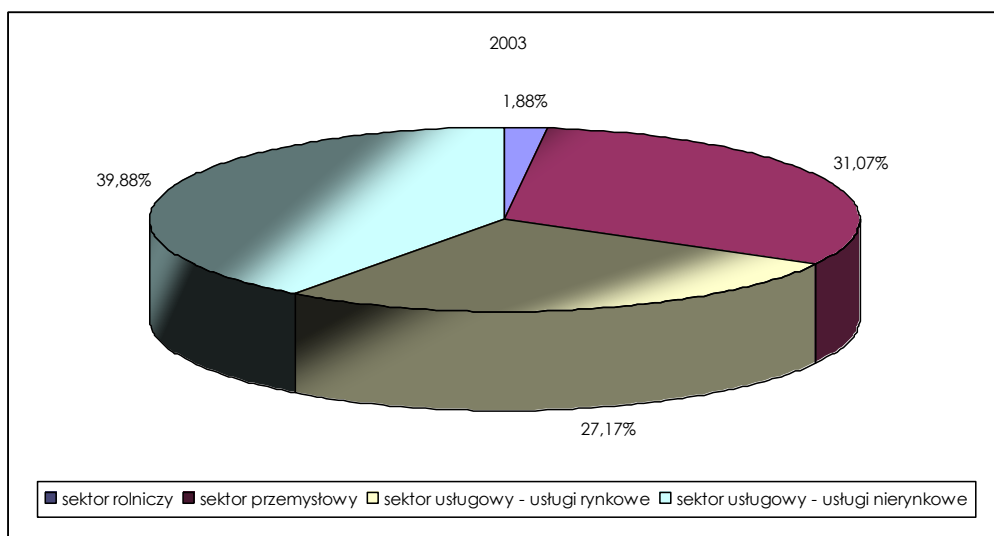

Wykres. Podział procentowy bezrobotnych wg długostrwania okresu bezrobocia w Gminie Annapol; źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Lublinie.

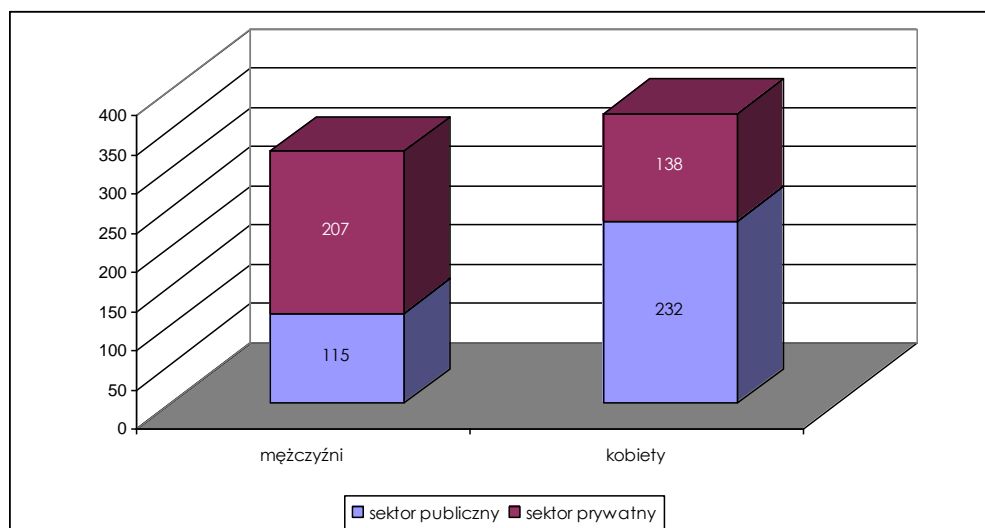
Wykres. Liczba bezrobotnych ogółem oraz wg płci w Gminie Annapol w latach 2003-2007 (I kw.); źródło: GUS

Dane odnośnie liczby zatrudnionych w poszczególnych sektorach gospodarki są niepełne. W roku 2003 (ostatnie dostępne dane statystyczne) 67,05% osób pracujących zatrudnione było w sektorze usługowym (jednak wśród nich aż 39,88% pracowało w podmiotach sektora usług nierynkowych). W sektorze przemysłowym pracowało w tym czasie 31,07% mieszkańców gminy posiadających zatrudnienie. Dane te należy uznać za niepełne, ze względu na niedoszacowanie zatrudnienia w rolnictwie. Poniższy wykres, przygotowany w oparciu o dane GUS wskazuje, że zaledwie 1,88% osób pracowało w rolnictwie, tymczasem z informacji uzyskanych podczas spisu powszechnego z roku 2002 wynika, iż dla 1276 pracujących mieszkańców Gminy Annapol głównym źródłem utrzymania jest praca na roli.

Wykres. Pracujący wg sektorów ekonomicznych w Gminie Annapol w roku 2003; źródło: GUS

Dane statystyczne wskazują, że kobiety zamieszkujące Gminę Annapol znacznie częściej niż mężczyźni znajdują pracę w sektorze publicznym. Odwrotna sytuacja występuje w sektorze prywatnym – w tym przypadku mężczyźni stanowią 60,0% ogółu zatrudnionych. Występowanie takiego zjawiska jest w znacznej mierze zauważalnym sfeminizowaniem stanowisk urzędniczych oraz tendencjami zatrudnienia w oświacie.

Wykres. Pracujący wg sektorów własności i płci w Gminie Annapol w roku 2003; źródło: GUS

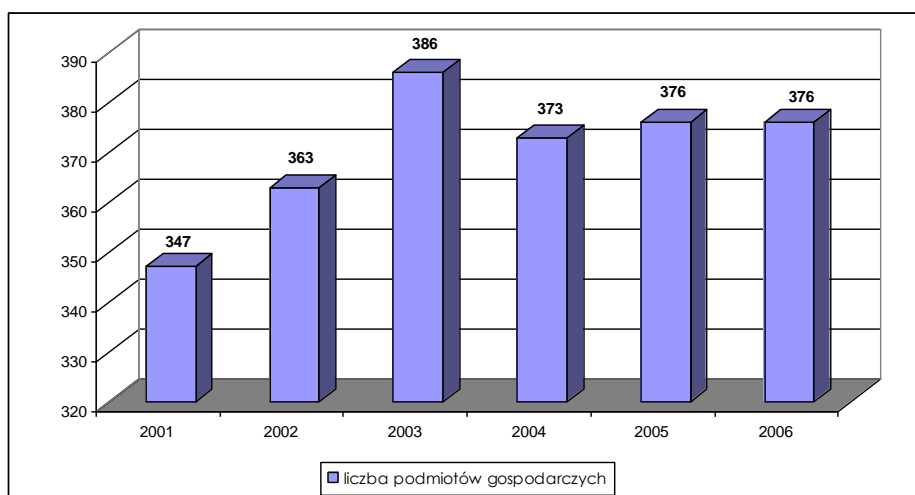
3.3. Sfera gospodarcza

3.3.1. Główni pracodawcy

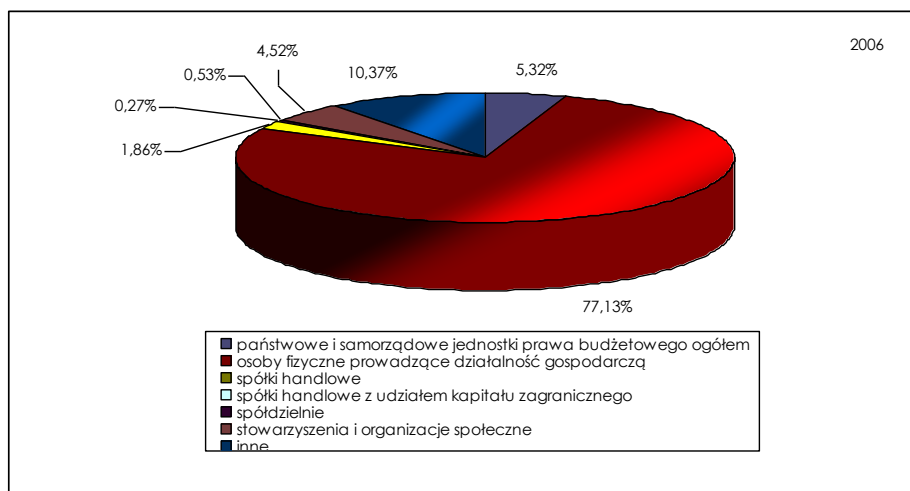
W Gminie Annapol funkcjonuje niewiele dużych podmiotów gospodarczych. Z grona przedsiębiorstw działających na terenie jednostki największe znaczenie mają: Fabryka Aparatury i Urządzeń „FAMET” S.A. Oddział w Annapolu, „MEGASORT” Sp. z o.o., „ŻELBET STAL” Sp. z o.o., „ANNEX” Sp. z o.o. i Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska” w Annapolu. Do grona większych pracodawców zaliczyć należy ponadto gminne instytucje publiczne, jak Urząd Miejski i jego jednostki organizacyjne oraz placówki oświatowe. Istotne znaczenie mają podmioty prowadzące działalność o następującym profilu: cegielnie, zakłady stolarskie i wikliniarskie, wyrobu świec i zniczy, octu i pieczywa, skupu owoców i warzyw, usługi transportowe.

3.3.2. Struktura podstawowych branż gospodarki

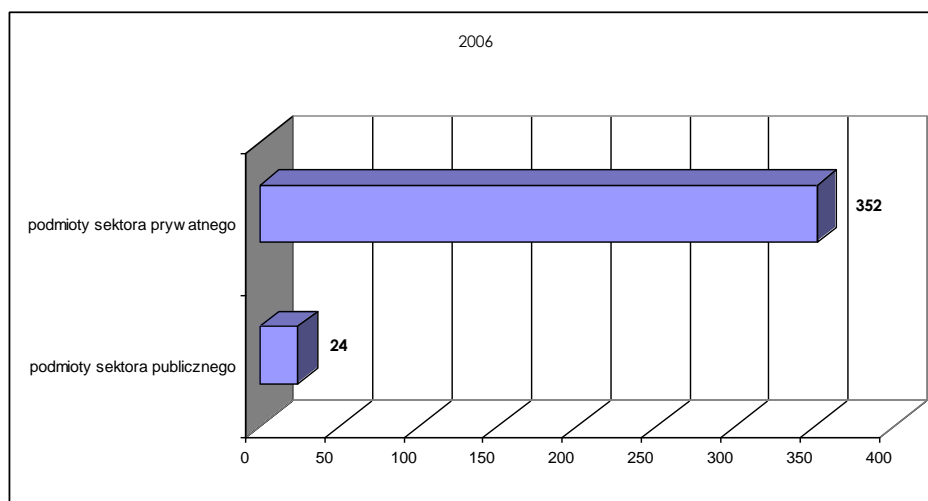
Gmina Annapol ma charakter przemysłowo-rolniczy. Działalność pozarolniczą w roku 2006 prowadziło na terenie Gminy 376 podmiotów gospodarczych. Większość z nich, bo aż 214 miała swoją siedzibę na terenie miasta Annapol. W latach 2001-2006 zauważalny jest rosnący udział przedsiębiorstw funkcjonujących w mieście w stosunku do pozostałych podmiotów działających w Gminie. Analiza liczby podmiotów gospodarczych dla lat 2001-2006 wskazuje, iż po dynamicznym wzroście następującym w latach 2001-2003, kiedy to liczba podmiotów gospodarczych zwiększyła się z 347 do 386, w roku 2004 nastąpiło wyhamowanie wzrostu i lekki spadek liczby przedsiębiorstw – 373 podmioty gospodarcze. Lata 2005-2006 charakteryzują się stabilizacją liczby przedsiębiorstw, która obecnie wynosi 376 jednostek gospodarczych. Zaznaczyć należy, iż spadek liczby podmiotów w roku 2003 był znaczniejszy na terenie wiejskim, w mieście od roku 2005 obserwujemy trend wzrostowy – w 2006 roku liczba podmiotów gospodarczych była wyższa niż w roku przedspadkowym. Biorąc pod uwagę formę prawną prowadzonej działalności, w Gminie Annapol zdecydowanie dominują jednostki działające w formie jednoosobowej działalności gospodarczej osób fizycznych – 77,12% ogółu podmiotów. Spółki handlowe stanowią niecałe 2%, natomiast stowarzyszenia i organizacje społeczne 4,52% ogółu podmiotów REGON.

Wykres. Liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na terenie Gminy Annapol w latach 2001-2006; źródło: GUS

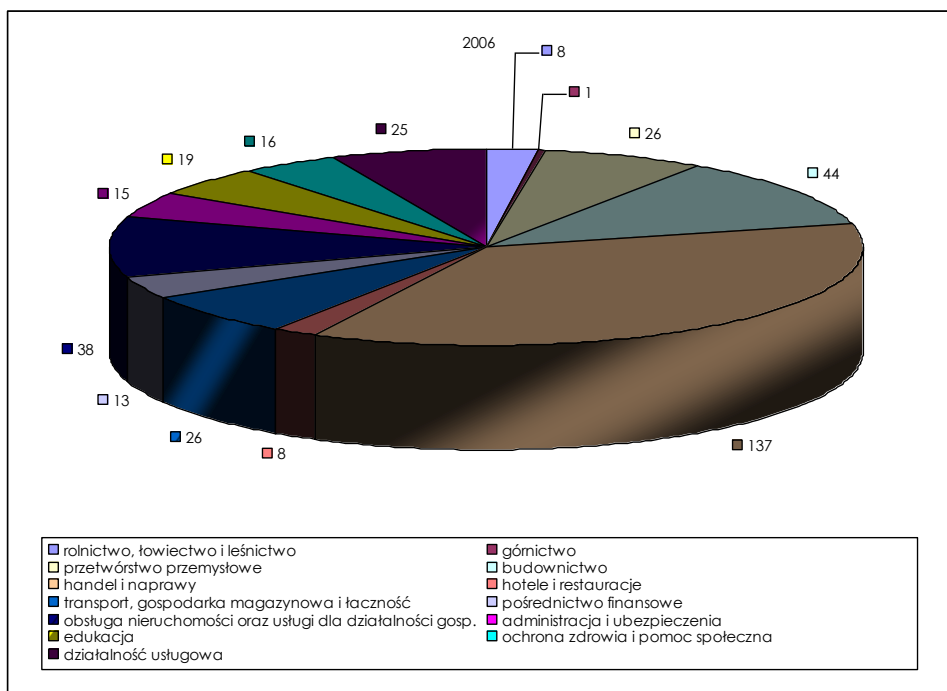
Wykres. Podmioty gospodarcze Gminy Annopol w roku 2006, wg formy prawnej prowadzonej działalności; źródło: GUS

Wykres. Struktura własności podmiotów gospodarczych w Gminie Annopol w roku 2006; źródło: GUS.

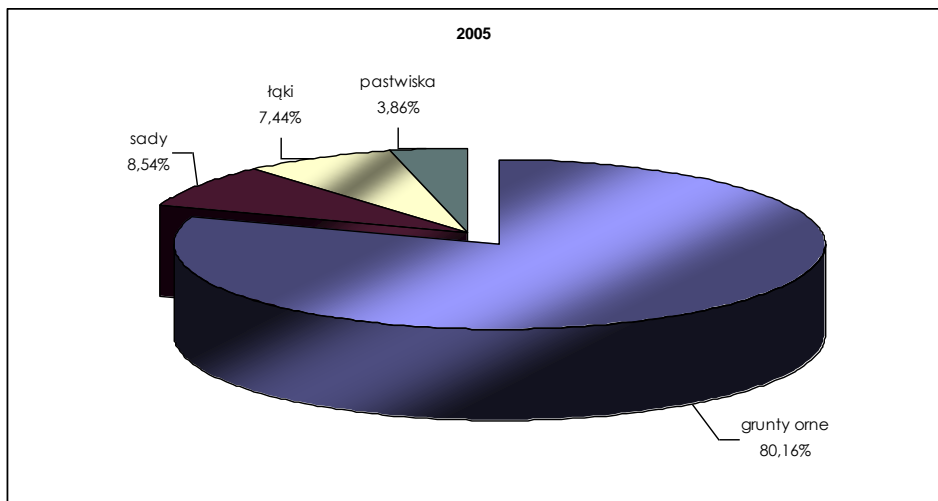
Struktura własności podmiotów gospodarczych działających w Gminie Annopol wskazuje na zdecydowaną dominację podmiotów sektora prywatnego. Wśród 376 jednostek gospodarczych działających w roku 2006 - 352 podmioty działają w ramach sektora prywatnego, a zaledwie 24 jednostki to podmioty sektora publicznego.

Analiza rodzaju prowadzonej działalności, w oparciu o dane rejestru REGON, pozwala na wskazanie najważniejszych branż, w których jest prowadzona działalność gospodarcza. W roku 2006 największą liczebnie grupą były jednostki gospodarcze o profilu handlowym lub naprawczym - 137 podmiotów.

Wykres. Rodzaj prowadzonej działalności przez podmioty gospodarcze w Gminie Annopol w roku 2006; źródło: GUS.

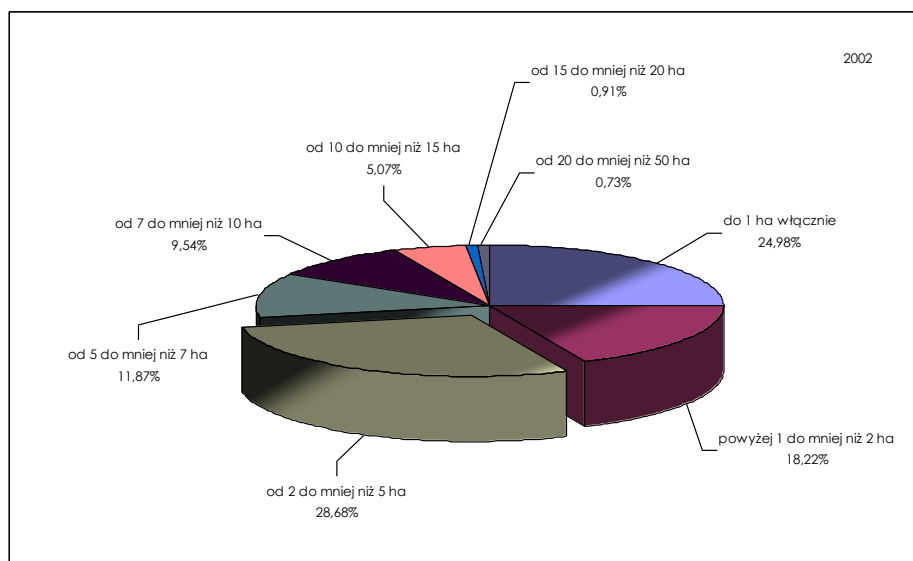
Drugą pod względem liczebności grupą są podmioty branży budowlanej – 44 podmioty. Obsługą nieruchomości oraz usługami dla podmiotów gospodarczych zajmuje się 38 podmiotów, natomiast przetwórstwem przemysłowym oraz transportem i magazynowaniem – po 26 podmiotów.

Wykres. Powierzchnia użytków rolnych w Gminie Annopol w roku 2005; źródło: GUS.

Annopol jest w znacznej mierze gminą rolniczą. Łączna powierzchnia użytków rolnych wynosi 10 424 ha, stanowi to 69% łącznej powierzchni Gminy Annopol. Wśród użytków rolnych dominującą rolę odgrywają grunty orne – 80,16% (8356 ha). Istotne znaczenie gospodarcze odgrywają sady, których powierzchnia zajmuje 8,54% łącznej powierzchni

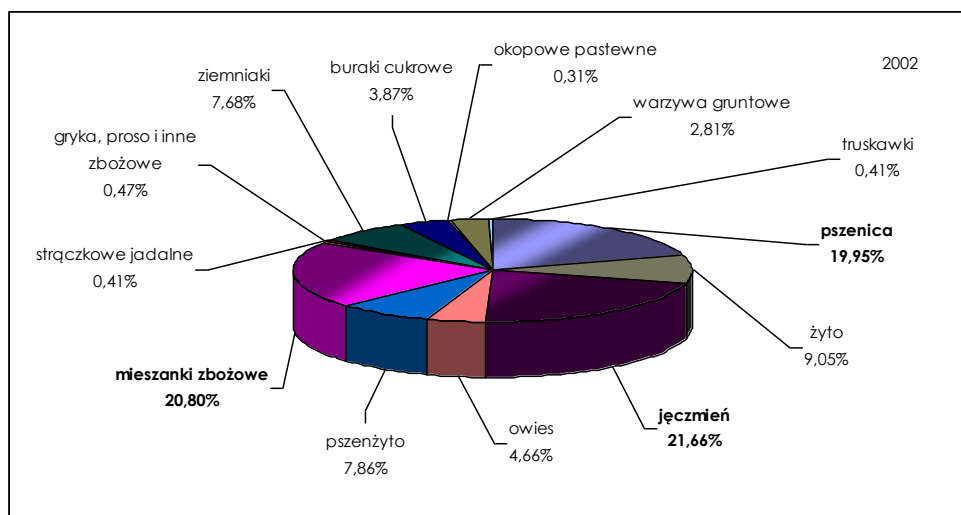
użytków rolnych gminy. Niewielka powierzchnia pastwisk jest odzwierciedleniem stosunkowo niedużego pogłowia bydła.

Wykres. Gospodarstwa rolne w Gminie Annopol wg powierzchni użytków rolnych w roku 2002; źródło: GUS.

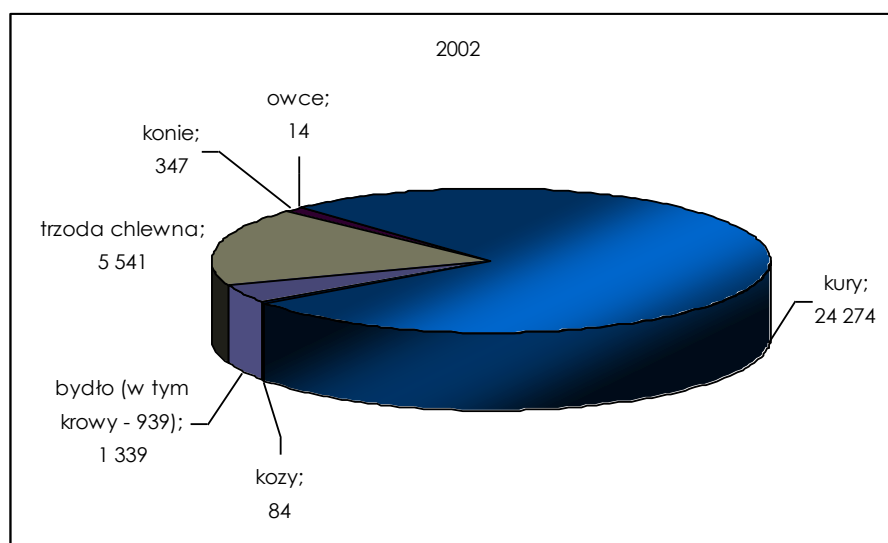
W gminie dominują niewielkie gospodarstwa indywidualne. Brak jest jakiegokolwiek formy spółdzielczej własności gruntów rolnych. Niewielkie, rozdrobnione gospodarstwa indywidualne uniemożliwiają prowadzenie efektywnego, wysokowydajnego rolnictwa. Gospodarstwa rolne, których powierzchnia nie przekracza 5 ha stanowią łącznie prawie 72% ogółu gospodarstw w gminie. Powszechny Spis Rolny z roku 2002 pozwolił oszacować liczbę gospodarstw indywidualnych funkcjonujących w Gminie Annopol. Ich liczba wynosiła wówczas 2190 podmiotów.

Spis rolny dostarczył ponadto cennych danych odnośnie areалу upraw roślinnych i pogłowia zwierząt hodowlanych. Wśród upraw dominującą rolę odgrywają zboża. Największą powierzchnię zajmują zasiewy jęczmienia (jarego i ozimego) – 21,66% ogółu gruntów ornych. Stosunkowo dobre gleby pozwalają na dość dużą skalę uprawiać pszenicę – 19,95% gruntów. Łączna powierzchnia uprawna pozostałych zbóż i mieszanek zbożowych (w tym pszenżyta, żyta i owsa) wynosi ponad 42% ogółu gruntów ornych. Wśród pozostałych roślin uprawnych istotne znaczenie odgrywają ziemniaki, buraki cukrowe i warzywa gruntowe.

Wykres. Powierzchnia upraw roślin (proc. ogółu powierzchni) w Gminie Annopol w roku 2002; źródło: GUS.

Hodowla zwierząt w Gminie Annopol obejmuje w praktyce 3 gatunki: kury domowe, bydło oraz trzodę chlewną. Pogłowie kur w roku 2002 wynosiło 24 274 sztuki, natomiast pogłowie trzody chlewnej 5541 sztuk. Łączna liczba sztuk bydła w stadach wynosiła 1339, z czego 939 sztuk stanowiły krowy mleczne.

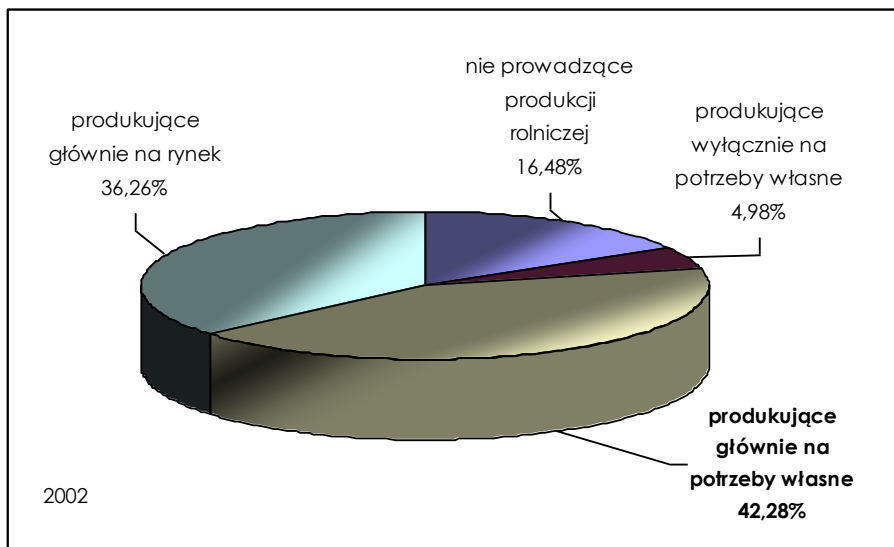

Wykres. Pogłowie zwierząt hodowlanych (w szt.) w Gminie Annopol w roku 2002; źródło: GUS.

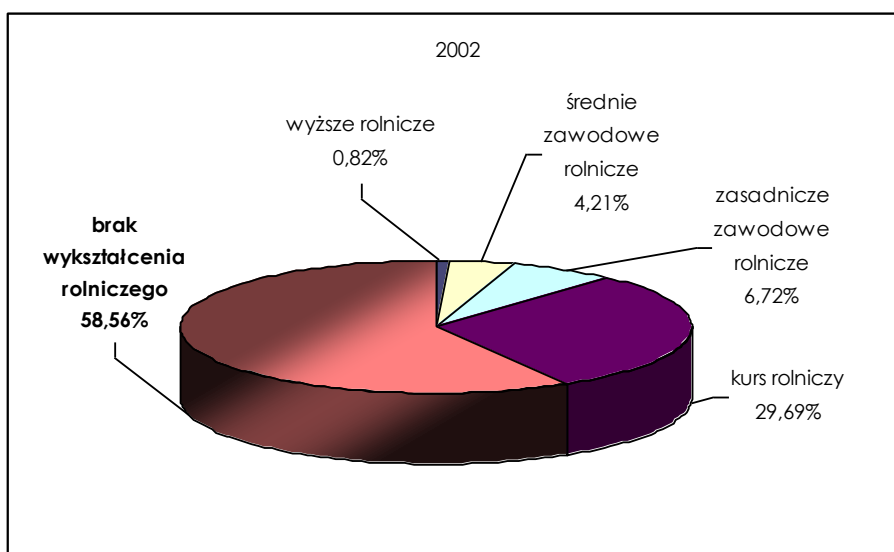
Wśród gospodarstw działających w Gminie Annopol znaczną liczbę stanowią podmioty produkujące głównie lub wyłącznie na potrzeby własne – łącznie ponad 47% ogółu gospodarstw. Liczba podmiotów rynkowych wynosiła w roku 2002 36,26%.

Osoby kierujące gospodarstwami rolnymi w Gminie Annopol są w większości słabo rolniczo wykształcone. Większość spośród tych osób (58,56%) nie posiada żadnego wykształcenia rolniczego, co wpływa z pewnością na niski poziom rzeczowej wiedzy w

obszarze zjawisk gospodarczych i umiejętności zarządzania gospodarstwem. Wyższe wykształcenie rolnicze posiada zaledwie 0,82% ogółu osób kierujących gospodarstwem rolnym. Ok. 30% osób nabyło częściową wiedzę rolniczą podczas kursów rolniczych.

Wykres. Gospodarstwa rolne w Gminie Anopol wg rodzaju i celu produkcji w roku 2002; źródło: GUS.

Wykres. Gospodarstwa rolne w Gminie Anopol wg rodzaju i wykształcenia rolniczego osoby kierującej w roku 2002; źródło: GUS.

3.4. Infrastruktura techniczna

3.4.1. Infrastruktura komunikacyjna

Miasto i gmina Annopol położone są na skrzyżowaniu ważnych dróg: Lublin-Kielce-Kraków i Stalowa Wola-Kazimierz-Puławy-Warszawa. Przez gminę przebiega ważna trasa krajowa nr 74, w biegu której umieszczony został most na Wiśle, zlokalizowany w Annopolu. Funkcjonuje ponadto łączność promowa na trasie Janiszów-Zawichost.

W Gminie Annopol rozmieszczone zostały następujące ciągi drogowe:

a) droga krajowa oznaczona symbolem KDK (w klasie (GP")):

- nr 74 relacji Lublin-Kielce-Kraków – długość na terenie gminy – 9,9 km,

b) drogi wojewódzkie oznaczone symbolami KDW (w klasie „Z”), łączna długość dróg wojewódzkich – 34,583 km:

- nr 824 relacji Puławy - Opole Lub. - Józefów – Annopol,
- nr 854 relacji Annopol - Kosin - Antoniów – Gorzyce,
- nr 759 relacji Piotrowice - Zabelcze - Opoka Duża,
- nr 755 relacji Zawichost – Kosin,

c) drogi powiatowe oznaczone symbolami KDP, łączna długość dróg powiatowych – 33,576 km:

- nr 42501 relacji Bliskowice-Księżomierz,
- nr 42502 relacji Ludmiłówka – Annopol,
- nr 42505 relacji Zabelcze – Janiszów,
- Nr 42506 od drogi 74 - Wymysłów,
- nr 42507 relacji Gościeradów – Kosin,
- nr 42521 relacji Zaklików – Borów,
- nr 42572 relacji Huta – Księżomierz,
- nr 42580 relacji Sucha Wólka – Grabówka,

d) drogi gminne i zakładowe – 28 dróg o łącznej długości 87,50 km.

Zdjęcie. Most na Wiśle w Annopolu; źródło: Urząd Miejski w Annopolu

Wiele dróg gminnych wymaga modernizacji i poprawienia nawierzchni. Mimo dużych nakładów finansowych przeznaczanych przez gminę na utrzymanie i poprawę nawierzchni tych dróg wzmożony ruch powoduje pogorszenie ich stanu technicznego i bezpieczeństwa ruchu drogowego.

3.4.2. Infrastruktura ochrony środowiska

System wodociągowy

Zaopatrzenie w wodę na obszarze gminy Annopol opiera się na wykorzystaniu wód głębinowych z siedmiu ujęć o różnej wydajności. Studnie te zasilają sieci wodociągowe. Jakość wody jest dobra. Ujęcia wody zlokalizowane są w niżej wymienionych sołectwach:

- Annopolu – Metalchem,
- Opoce – 34,5m³/godz.,
- Dąbrowie – 105 m³/godz.,
- Grabówce – 10 m³/godz.,
- Natalinie – 28 m³/godz.,
- Anielinie – 27m³/ godz.,
- Zastoczu – 13 m³/godz.

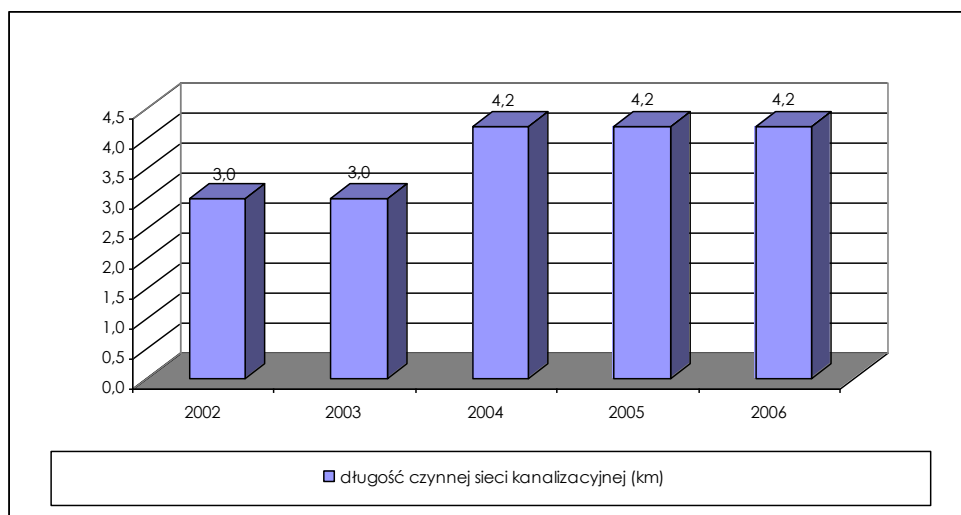
19 sołectw z 26 w Gminie Annapol jest zwodociągowanych, co stanowi 73% wszystkich sołectw w gminie. Łączna długość sieci wodociągowej wynosi 89,79 km.

Pozostałe gospodarstwa zaopatrują się w wodę ze studni kopanych za pomocą urządzeń hydroforowych. Do największych zadań inwestycyjnych w gminie Annapol należą: budowa II etapu wodociągu zaopatrującego nadwiślańskie miejscowości gminy tzn. Jakubowice, Kopiec, Świeciechów Poduchowny – Lasek oraz dalsze wodociągowanie gminy. W 2006 roku dokonano odbioru inwestycji pod nazwą „**Budowa stacji wodociągowej wraz z siecią wodociągową i przyłączami w miejscowości Opoczka – I etap.**”

Sieć kanalizacyjna

Całkowita długość linii kanalizacyjnej wynosi zaledwie 4200 m.b. Skanalizowane jest częściowo tylko miasto Annapol (centrum Annapola). Tereny wiejskie gminy nie posiadają kanalizacji.

Na terenie Gminy Annapol znajdują się dwie oczyszczalnie ścieków: miejska oczyszczalnia ścieków oraz przemysłowa oczyszczalnia ścieków działająca przy zakładach po zlikwidowanym „Metalchemie”. Miejska oczyszczalnia ścieków została uruchomiona w 1997 roku. Jest to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczno-chemiczna o przepustowości ścieków 600 m³/dobę. Oczyszczalnia jest obecnie niewystarczająco dociążona, co powoduje obniżenie opłacalności jej funkcjonowania. Zwiększenie długości sieci kanalizacyjnej i podłączenie nowych użytkowników pozwoli w lepszym stopniu wykorzystać możliwości systemu. Ścieki oczyszczone z oczyszczalni odprowadzane są do rzeki Wisły. Uruchomienie wspomnianej oczyszczalni ścieków spowodowało uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w Annapolu, poprawę jakości wód Wisły, a także przyczyniło się do ochrony wód podziemnych.

Wykres. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w Gminie Annapol; źródło: GUS.

Na terenach wiejskich Gminy Annapol nie ma zbiorczej kanalizacji i urządzeń do oczyszczania ścieków. Większość budynków gospodarstw indywidualnych i podmioty prywatne wyposażona jest w instalacje wodno-kanalizacyjne, które odprowadzają ścieki sanitarne do szamb, skąd są wywożone przez Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Annapolu.

Konieczna jest rozbudowa systemu kanalizacji sanitarnej na obszarze miejskim oraz na wsi. Inwestycje w tym zakresie w sposób znaczny wpłyną na podniesienie jakości życia mieszkańców.

Zadania z zakresu obsługi usług komunalnych (dostawa wody, odbiór i oczyszczanie ścieków, gospodarka odpadami) wykonuje Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Annapolu. Zakład jest również administratorem:

- komunalnych lokali mieszkalnych i użytkowych,
- wodociągów komunalnych,
- gminnego wysypiska śmieci,
- oczyszczalni ścieków.

Selektywną zbiórkę śmieci na terenie gminy prowadzi firma REMONDIS (Oddział w Ostrowcu Świętokrzyskim). Ponadto ZGKiM prowadzi szałet publiczny. Wykonuje również usługi pogrzebowe oraz remontowo-budowlane.

Gospodarka odpadami

Gmina Annapol dysponuje własnym wysypiskiem śmieci, zlokalizowane na obrzeżach miasta, oddane do użytku w 1990 roku, o powierzchni 2,5 ha i objętości 126 000 m³.

Energetyka i gazownictwo

Stan sieci energetycznej funkcjonującej na terenie Miasta i Gminy Annapol jest stosunkowo dobry. Obsługę techniczną oraz dystrybucyjną dla gminy zapewnia Rzeszowski Zakład Energetyczny – Rejon Energetyczny w Janowie Lubelskim. W roku 2004 dokonano odbioru pierwszego przyłącza do sieci gazowej nowowypbudowanego budynku Zespołu Szkół w Annapolu. Obecnie zgazyfikowana jest część Annapola m.in. zakłady produkcyjne powstałe na terenie byłego zakładu „Metalchem” i odbiorcy prywatni.

Telekomunikacja

Na terenie gminy funkcjonuje telefonia stacjonarna – obsługiwana przez Telekomunikację Polską S.A. oraz 4 operatorów telefonii komórkowej – Orange, Era, Plus GSM i Play. Wg stanu z 30.09.2000 r. TP S.A. obsługiwała 1731 abonentów sieci telefonicznej.

3.5. Infrastruktura społeczna

3.5.1. Infrastruktura edukacyjna

Na terenie gminy Annapol funkcjonuje 8 szkół podstawowych, gimnazjum, przedszkole oraz Zespół Szkół w Annapolu. Poniżej zamieszczono wykaz szkół podstawowych działających na terenie Gminy Annapol:

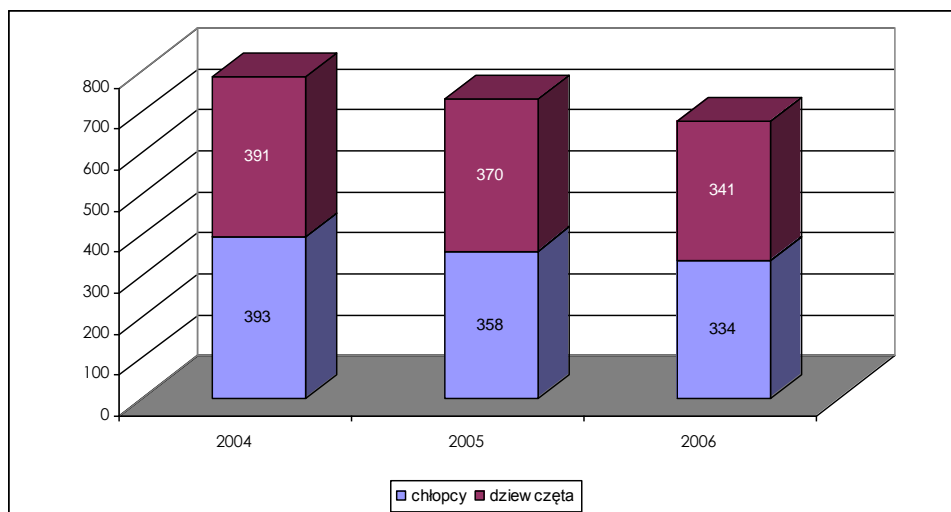
- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Ks. Józefa Poniatowskiego w Annapolu,

Zdjęcie. Publiczna Szkoła Podstawowa im. Ks. Józefa Poniatowskiego w Annapolu; źródło: www.jpg.pl

- Publiczna Szkoła Podstawowa w Borowie, prowadzona przez Stowarzyszenie na Rzecz Ekorozwoju Wsi Borów,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Dąbrowie,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Grabówce,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Janiszowie,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Kosinie,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Opoce,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Świeciechowie Dużym.

Na poniższym wykresie przedstawiono liczbę uczniów uczęszczających do szkół podstawowych w Gminie Annapol w latach 2004-2006. Zauważalny jest wyraźny spadek liczby uczniów w tym okresie – w roku 2006 do szkół uczęszczało o 109 uczniów mniej niż w roku 2004 (łącznie 675 uczniów). Większość spośród uczniów stanowią dziewczęta – 50,51% w roku 2001.

Wykres. Uczniowie szkół podstawowych w Gminie Annopol w latach 2001-2003; źródło: GUS

W Annopolu zlokalizowano ponadto Publiczne Gimnazjum oraz Zespół Szkół. Zespół Szkół zlokalizowano w nowoczesnym obiekcie oświatowym, otwartym w 2005 roku. W skład zespołu Zespół Szkół w Annopolu wchodzi:

- Liceum Ogólnokształcące,
- Technikum: ekonomiczne, informatyczne, ochrony środowiska,
- Zasadnicza Szkoła Zawodowa - kierunki kształcenia: piekarz, cukiernik, stolarz, mechanik pojazdów samochodowych, fryzjer, operator obrabiarek skrawających, ślusarz, krawiec,
- Szkoła policealna – kształci w zawodzie technik obsługi turystycznej.

Zdjęcie. Zespół Szkół w Annopolu; źródło: www.jpg.pl.

W Annopolu działa Przedszkole Publiczne. W pięciu funkcjonujących oddziałach dostępne jest 125 miejsc. Obłożenie przedszkoli nie osiągało w ostatnich latach poziomu 100%. Największą wartość w okresie lat 2001 – 2006 obłożenie przedszkolenie przyjęło w roku 2006 – 88% dostępnych miejsc. Ponadto przy szkołach podstawowych działa 7 oddziałów przedszkolnych.

Szkoły podstawowe i gimnazjum są obecnie dobrze wyposażone w sprzęt komputerowy. Największy postęp na tym polu poczyniony został w 2006 roku, kiedy to liczba komputerów zwiększyła się z 70 sztuk w 2005 roku do 141 w 2006. Dzięki temu w chwili obecnej na 1 komputer w szkole podstawowej przypada 8 uczniów, podczas, gdy w 2005 aż 30 uczniów.

3.5.2. Infrastruktura sportowa

Infrastruktura sportowa w gminie jest niewystarczająco rozwinięta. Stanowią ją sale gimnastyczne przyszkolne przy szkołach podstawowych i gimnazjum (zwłaszcza w Annopolu). Na terenie gminy swą działalność prowadzi Miejsko - Gminny Klub Sportowy „Wisła” Annopol, 3 Szkolne Kluby Sportowe przy Szkołach Podstawowych w Opoce, Świeciechowie i Publicznym Gimnazjum w Annopolu.

Baza sportowa gminy obejmuje:

- Hala gimnastyczna – 1 obiekt,
- Zastępcze sale gimnastyczne przy szkołach podstawowych – 7 obiektów,
- Boiska przy szkołach i osiedlu.

3.5.3. Infrastruktura kultury

Działalność kulturalna w Gminie jest skupiona wokół Centrum Kultury oraz Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej w Annopolu wraz z filiami w Kosinie, Świeciechowie i Grabówce.

Centrum Kultury prowadzi:

- zespoły wokalne,
- naukę gry na instrumentach

- koło literackie,
- koła teatralne,
- zespoły taneczne,
- Młodzieżową Orkiestrę Dętą,
- patronat nad zespołami Kół Gospodyń Wiejskich,
- kawiarenkę internetową,

Biblioteka realizuje następujące zadania:

-gromadzi, opracowuje i przechowuje materiały biblioteczne

-udostępnia zbiory na miejscu i wypożycza do domu

-pełni funkcje ośrodka informacji biblioteczno-bibliograficznej na terenie Miasta i Gminy Annopol,

-organizuje różnego rodzaju imprezy popularyzujące wiedzę, książkę i czytelnictwo

-współdziała z instytucjami upowszechniania kultury, organizacjami w zakresie rozwijania i zaspokajania kulturalnych i oświatowych potrzeb społeczeństwa. Na koniec 2007 roku księgozbiór biblioteki 16 031 woluminów. Wypożyczono ogółem 32 509 książek i czasopism. Zarejestrowanych zostało 1 612 czytelników. Biblioteki odwiedziło 12 236 osób. Na miejscu udostępnionych zostało 9 437 książek i czasopism. Udzielono 2 962 informacje. Biblioteka prenumeruje 15 czasopism.

3.5.4. Infrastruktura zdrowia i opieki społecznej

Zadania z zakresu opieki społecznej w Gminie Annopol są sprawowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Annopolu. Ośrodek realizuje zadania własne oraz zlecone przez wojewodę, zadania te obejmują:

- zasiłki stałe,
- zasiłki okresowe.

Ośrodek pomocy społecznej realizuje zadania w zakresie świadczeń rodzinnych jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej jak również prowadzi postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych, przyznaje i wypłaca zaliczki alimentacyjne. Pomoc okresowa udzielana jest ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, brak możliwości zatrudnienia, brak uprawnień do renty rodzinnej. Szczególną opieką objęte są rodziny niepełne, wielodzietne, osoby samotne i bezrobotni. W Annopolu działa Środowiskowy Dom Samopomocy. Świadczy on pomoc osobom dotkniętym chorobami psychicznymi.

ŚDS jest placówką dziennego pobytu, zapewniającą psychiatryczną opiekę zdrowotną oraz rehabilitację społeczną, podtrzymywanie i rozwijanie u uczestników umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia oraz terapię zajęciową.

W ramach dostępnych terapii zajęciowych podopieczni ośrodka uczestniczą w zajęciach kulinarnych, krawieckich, rękodzielniczo-ruchowych, kulturalno-oświatowych, muzycznych i plastycznych.

Zdjęcie. Środowiskowy Dom Samopomocy w Annapolu; źródło: Urząd Miasta i Gminy w Annapolu.

Na terenie Gminy Annapol podstawowa opieka zdrowotna jest zapewniona dzięki usługom poniższych instytucji: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „LEKARZ” w Annapolu, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „LEKARZ” w Grabówce, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „LEKARZ” w Kosinie, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „INMED”, dwie indywidualne praktyki pielęgniarstwa z zakresu medycyny szkolnej, indywidualna praktyka stomatologiczna, indywidualna specjalistyczna praktyka lekarska, Wojewódzkie Pogotowie Ratunkowe SP ZOZ w Lublinie Punkt Wyjazdowy w Annapolu.

W roku 2006 w Gminie Annapol udzielone zostały 39 603 porady lekarskie. Na terenie jednostki działają 4 apteki oraz jeden punkt apteczny. Łącznie zatrudniają one 6 farmaceutów.

3.6. Zarządzanie

3.6.1. Możliwości budżetowe gminy

Dla potrzeb niniejszej strategii dokonano analizy dochodów i wydatków budżetowych w latach 2001-2005.

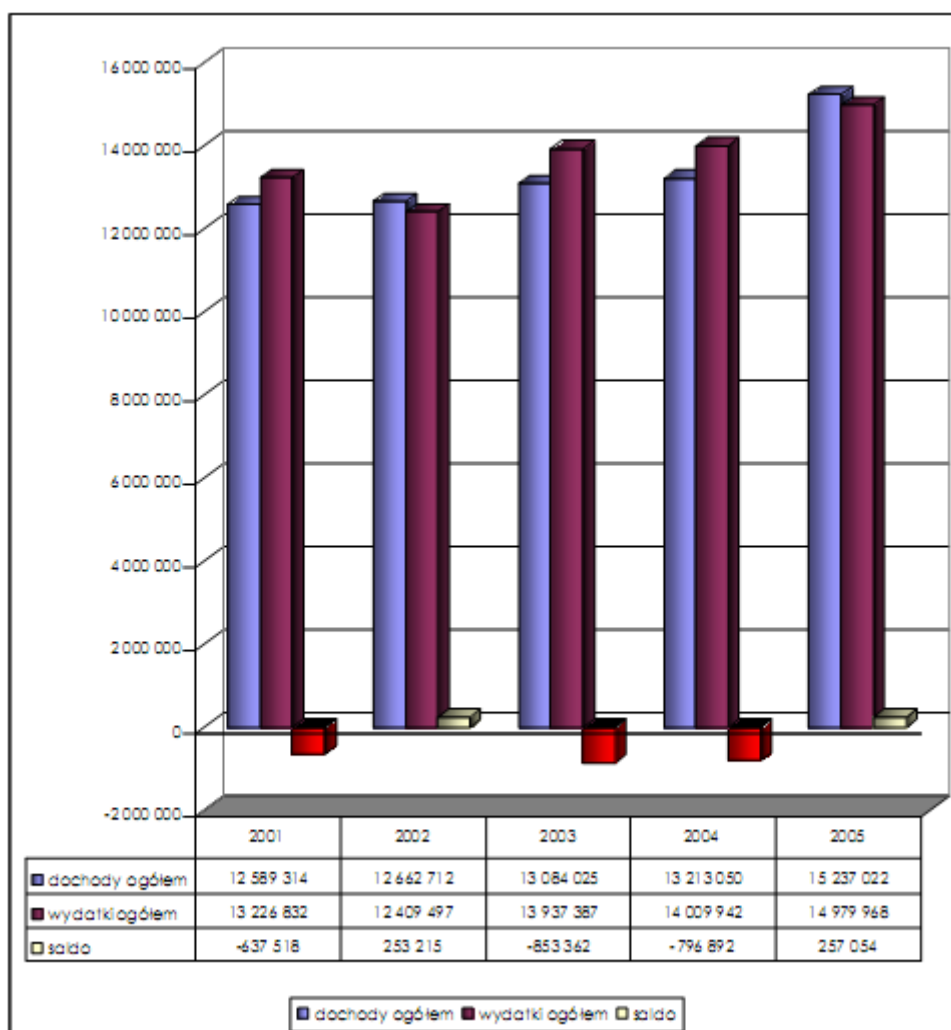
Analiza dochodów i wydatków budżetowych Gminy Annopol w latach 2001-2005 wskazuje systematyczny wzrost dochodów jednostki w nieniejszym okresie. Równolegle rosły również wydatki, nie przekraczając jednak bezpiecznego, dopuszczalnego prawem poziomu. Dynamika zmian dochodów i wydatków budżetowych jednostki w latach 2001-2005 kształtowała się w sposób następujący:

Zmiana wysokości dochodów (w proc.)	Zmiana wysokości wydatków (w proc.)
2002: 0,58%	2002: -6,18%
2003: 3,33%	2003: 12,31%
2004: 0,99%	2004: 0,52%
2005: 15,32%	2005: 6,92%

Wyraźny jest znaczny wzrost dochodów budżetowych gminy w roku 2005 (w stosunku do roku 2004) – 15,32%, co spowodowane było jednak głównie zwiększeniem dochodów z tytułu subwencji ogólnej oraz dotacji celowych z budżetu państwa. Zmiana wysokości wydatków w stosunku do roku poprzedniego nie wystąpiła jedynie w roku 2002, kiedy to odnotowano wyraźne obniżenie wydatków budżetowych (znacznej redukcji uległy wówczas wydatki na transport i łączność – ponad 700 tys. PLN mniejsze niż w roku 2001 oraz wydatki wydatki oświatowe – ponad 200 tys. PLN niższe niż w roku poprzednim).

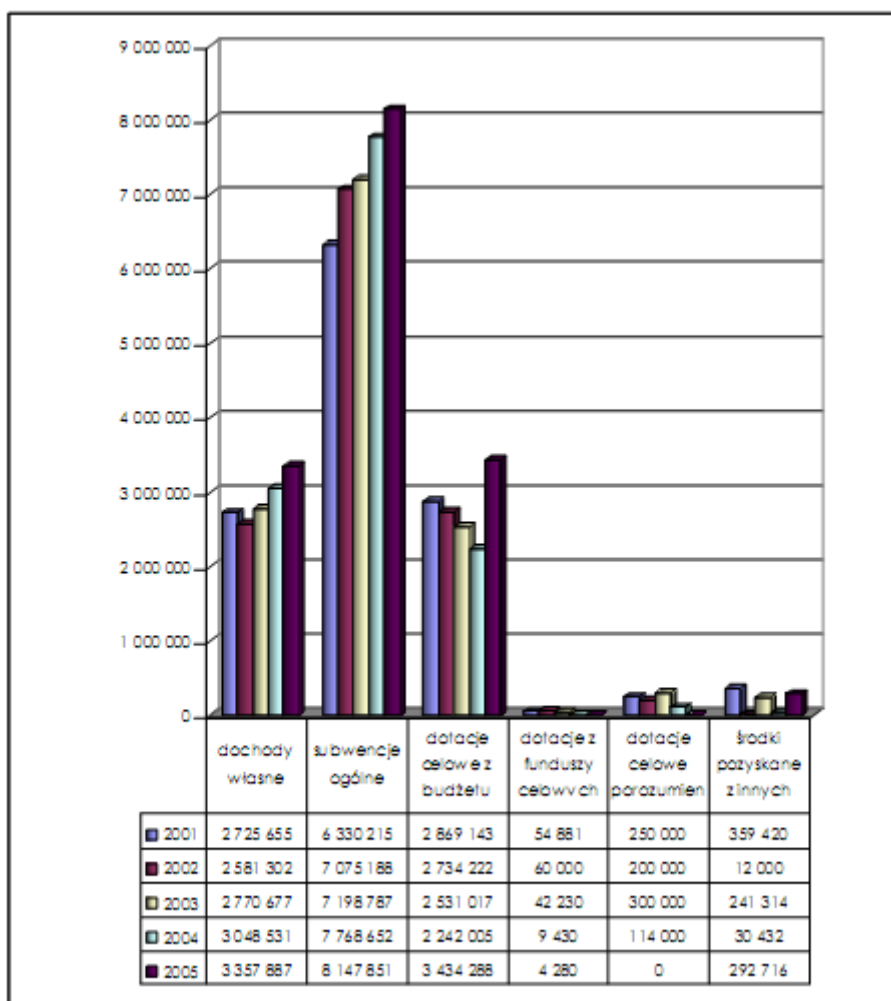
W analizowanym okresie trzykrotnie odnotowano deficyt budżetowy (2001, 2003, 2004 rok), dwukrotnie natomiast wystąpiło dodatnie saldo budżetowe (2002 i 2005 rok). Najwyższa wartość deficytu budżetowego przypada na rok 2003: 852 262 PLN.

W strukturze dochodów budżetowych w latach 2001-2005 największą dynamikę wzrostu (co można zaobserwować na poniższym wykresie) wykazują wpływy z tytułu subwencji ogólnej. W roku 2005 dochodu z tego źródła były wyższe od analogicznych w roku 2001 o 28,71%.

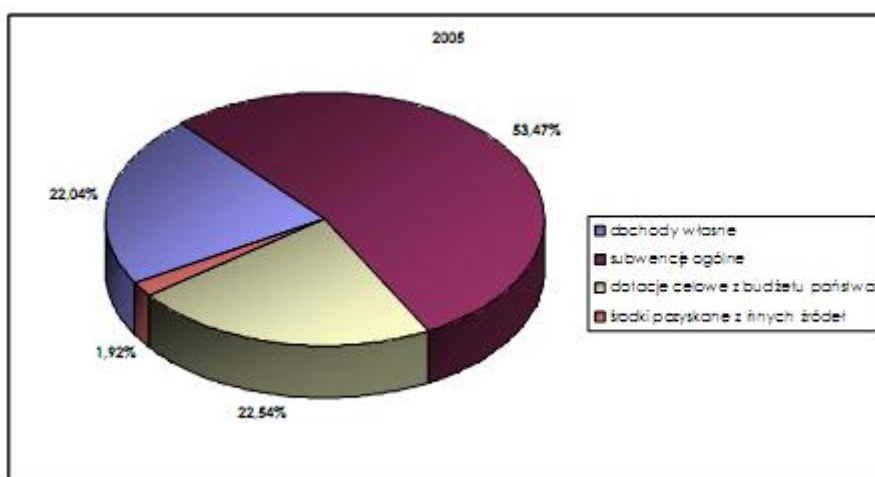

Wykres. Dochody i wydatki Gminy Annopol w latach 2001-2005; źródło: GUS

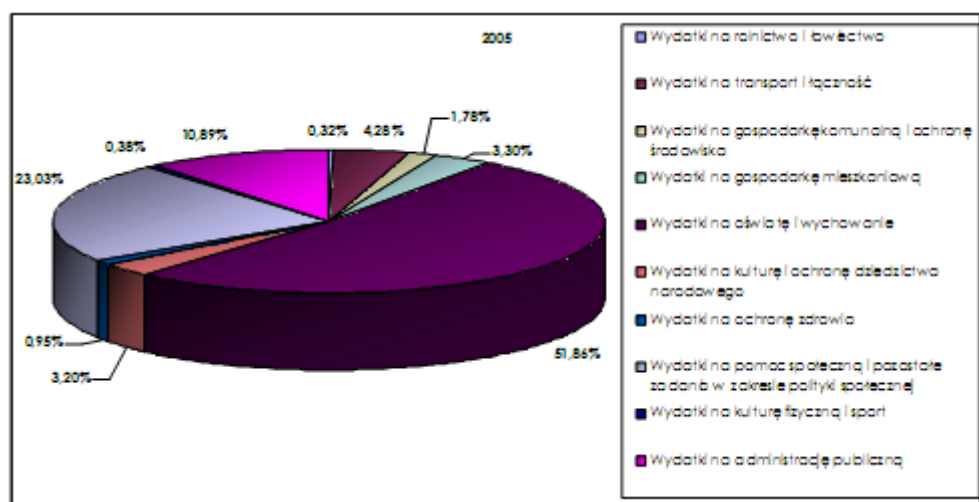
Odnotowany w tym samym okresie wzrost dochodów własnych przyjął wartość 632 232 PLN, a łączna suma dochodów z tego tytułu była wyższa w roku 2005 (w stosunku do roku 2001) o 23,20%. Wyraźny spadek odnotowano w pozycji dochodów z funduszy celowych. W roku 2005 wspomniane dochody wyniosły zaledwie 7,80% wartości z roku 2001. Struktura dochodów w roku 2005 pozwala wskazać kilka niekorzystnych zjawisk. Dochody pochodzące z budżetu państwa stanowiły w niniejszym roku ponad 76% łącznej sumy dochodów. Wysoki stopień uzależnienia od finansowej pomocy państwowej jest pośrednio wynikiem niskiego poziomu dochodów własnych. Dochody własne w roku 2005 stanowiły zaledwie 22,04% łącznej sumy dochodów budżetu gminy. Konieczna jest poprawa wartości tej pozycji dochodowej w kolejnych latach, co umożliwi zmniejszenie stopnia uzależnienia gminy od środków pochodzenia państwowego.

Wykres. Struktura dochodów Gminy Anapol w latach 2001-2005; źródło: GUS

Wykres. Struktura dochodów Gminy Anapol w roku 2005; źródło: GUS

Wykres. Struktura wydatków Gminy Annapol w roku 2005; ród: GUS

Wśród wydatków Gminy Annapol dominujące znaczenie odgrywają koszty związane z funkcjonowaniem systemu oświaty i wychowania. W roku 2005 wydatki z tego tytułu wyniosły 7 381 491 PLN, co stanowiło 51,86% wszystkich wydatków budżetowych. Istotnymi pozycjami kosztowymi dla budżetu gminy są ponadto wydatki związane z pomocą społeczną: 23,03% całości wydatków oraz wydatki związane z funkcjonowaniem administracji publicznej: 10,89% ogółu wydatków budżetowych. W latach 2001-2005 wysoką dynamikę wzrostową przyjęły wydatki na pomoc społeczną, które w roku 2005 były wyższe od analogicznych w roku 2004 o 43,9%. Wydatki administracyjne w latach 2001-2005 charakteryzowały się względną stabilnością wartości, co, przy ogólnym wzroście wydatków w tym okresie, wpłynęło na zmniejszenie procentowego wskaźnika tych wydatków w wydatkach ogółem (odpowiednio 12,03% i 10,35% w roku 2001 i 2005).

3.6.2. Planowanie strategiczne

Gmina Annapol dysponuje podstawowymi dokumentami strategicznymi, wskazującymi kierunki rozwoju jednostki oraz priorytety i cele, do których zmierzać będzie polityka gminna w kolejnych latach. Tworzenie dokumentów planistycznych odbywa się każdorazowo przy czynnym udziale społeczności lokalnej oraz partnerów społecznych.

Rada Miejska przyjęła następujące dokumenty strategiczne:

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Annapol – uchwała nr XXXVIII/192/2002 Rady Miejskiej w Annapolu z dnia 28 czerwca 2002 r.,

- Plan Rozwoju Lokalnego na lata 2004-2006 – uchwała Nr XVII/149/2004 Rady Miejskiej w Annopolu z dnia 29 czerwca 2004 r.,
- Plan Rozwoju Annopola” zatwierdzony uchwałą Nr XXIV/197/2005 Rady Miejskiej w Annopolu z dnia 31 marca 2005 roku,
- Niniejszą Strategię Rozwoju Lokalnego Gminy Annopol na lata 2007-2015.

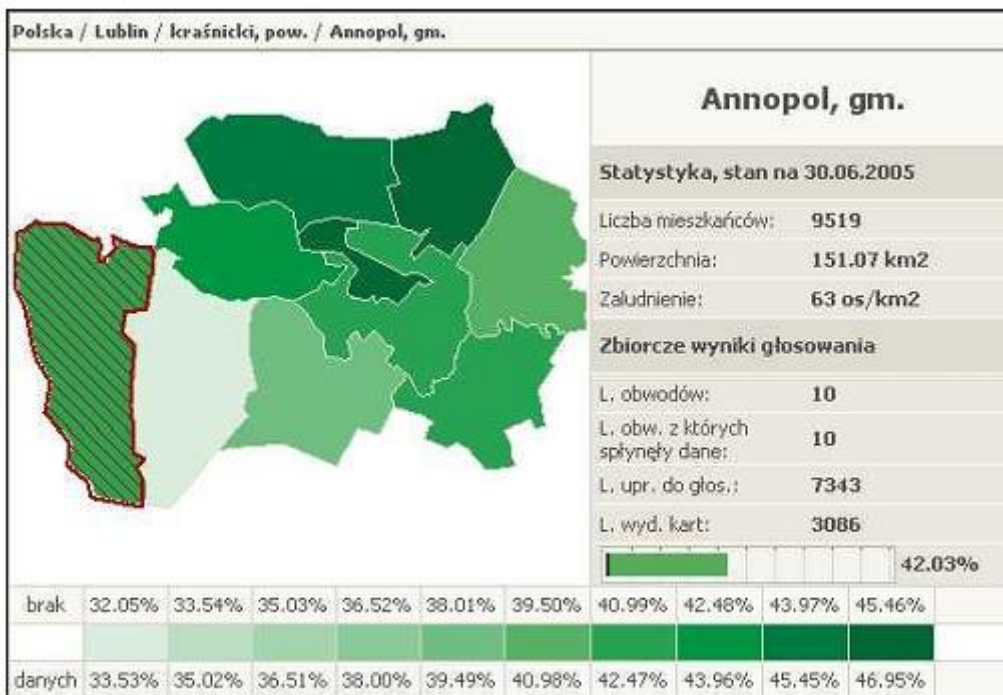
Rada Miejska Annopola przyjmuje ponadto corocznie Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii, Gminny Program Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Program współpracy Gminy Annopol z organizacjami pozarządowymi. W 2007 r. Rada Miejska w Annopolu przyjęła dokument „Gminny program promocji zdrowia i profilaktyki chorób układu krążenia „S.O.S. ...dla serca” w ramach Polskiego Projektu 400 Miast dla Miasta i Gminy Annopol na lata 2007-2009”. Głównym celem programu jest obniżenie poziomu chorobowości i umieralności z powodu zawałów serca i udarów mózgu.

3.6.3. Kapitał społeczny

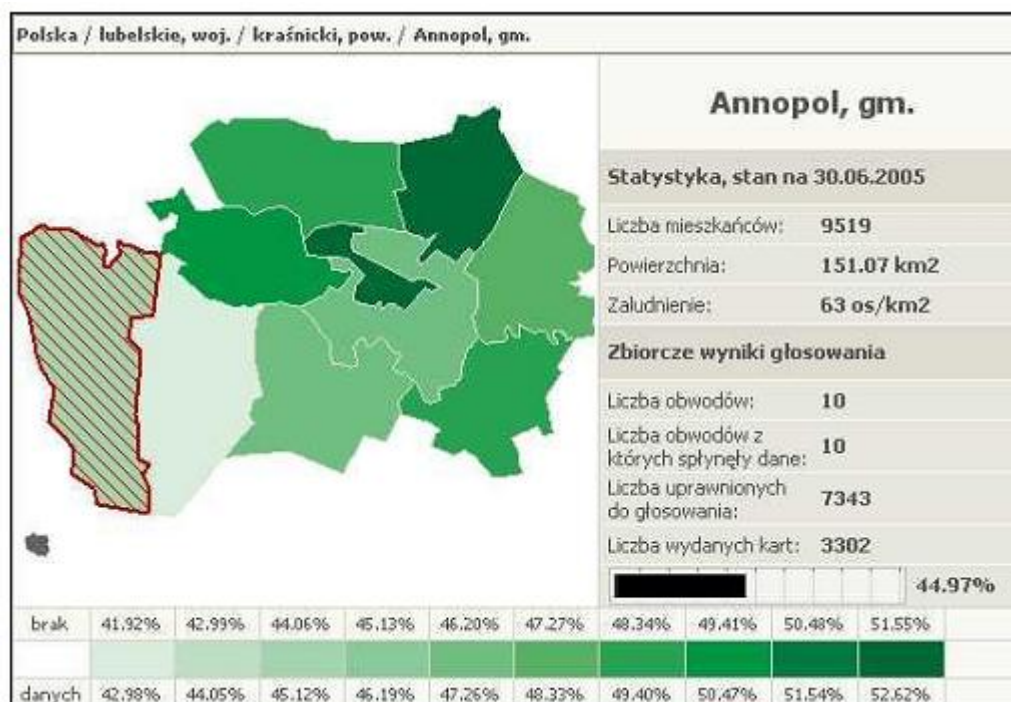
Mieszkańcy Miasta i Gminy Annopol wykazują wysoki poziom aktywności społecznej. Na obszarze gminy działa w sposób czynny 16 podmiotów należących do sektora organizacji pozarządowych (w formie stowarzyszeń lub fundacji). Uczestnictwo mieszkańców gminy w podstawowej formie wyrażania własnych preferencji politycznych, jaką są wybory różnych szczebli wypada słabo na tle pozostałych gmin powiatu kraśnickiego. Frekwencja w wyborach do Sejmu i Senatu z roku 2005 wyniosła na terenie Miasta i Gminy Annopol 42,03%, przy średniej frekwencji dla powiatu wynoszącej 43,38%. Najniższą frekwencję w tych wyborach zanotowano w Gminie Gościeradów – 32,05%, najwyższą zaś w Mieście Kraśnik – 46,94%.

W wyborach prezydenckich w 2005 roku frekwencja wyborcza w I i II turze wyniosła w gminie odpowiednio: 44,97% i 45,84% (odpowiednie wskaźniki dla powiatu wyniosły za 49,23% i 51,30%). Niższa frekwencja odnotowana została jedynie w przypadku Gminy Gościeradów, najwyższa frekwencja wyborcza zanotowana została w Gminie Wilkołaz – prawie 53%.

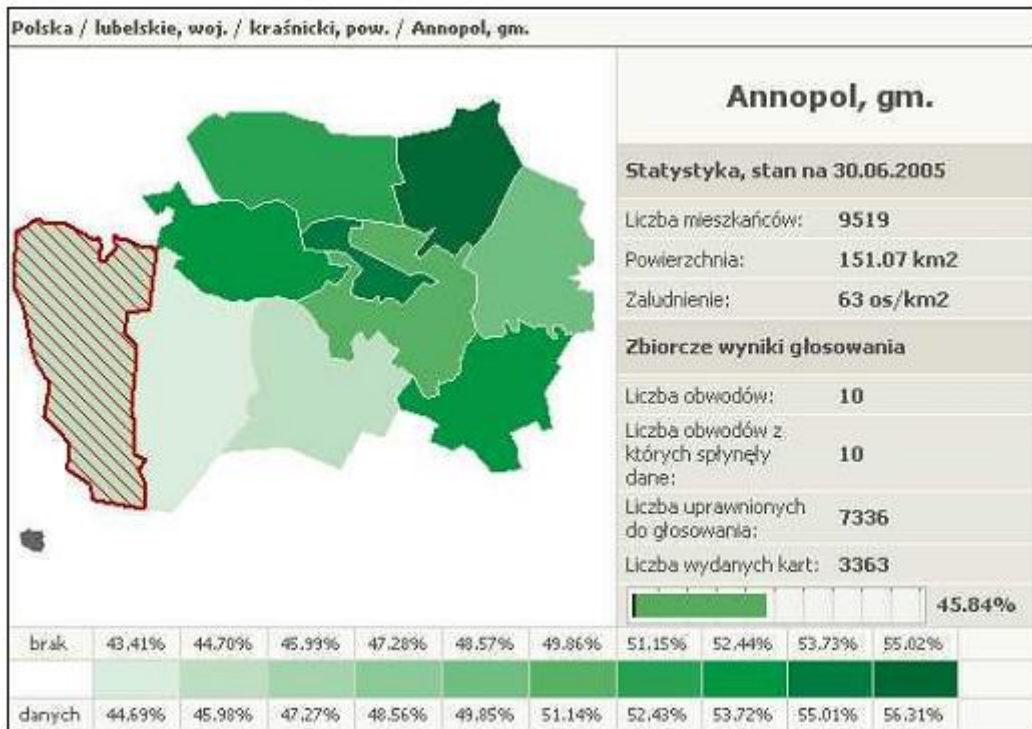
Na tym niekorzystnym tle bardzo dobrze wypada frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych z 2006 roku. Źródeł wysokiej frekwencji szukać należy m.in. w wyrazistości kandydatów na burmistrza Annopola.

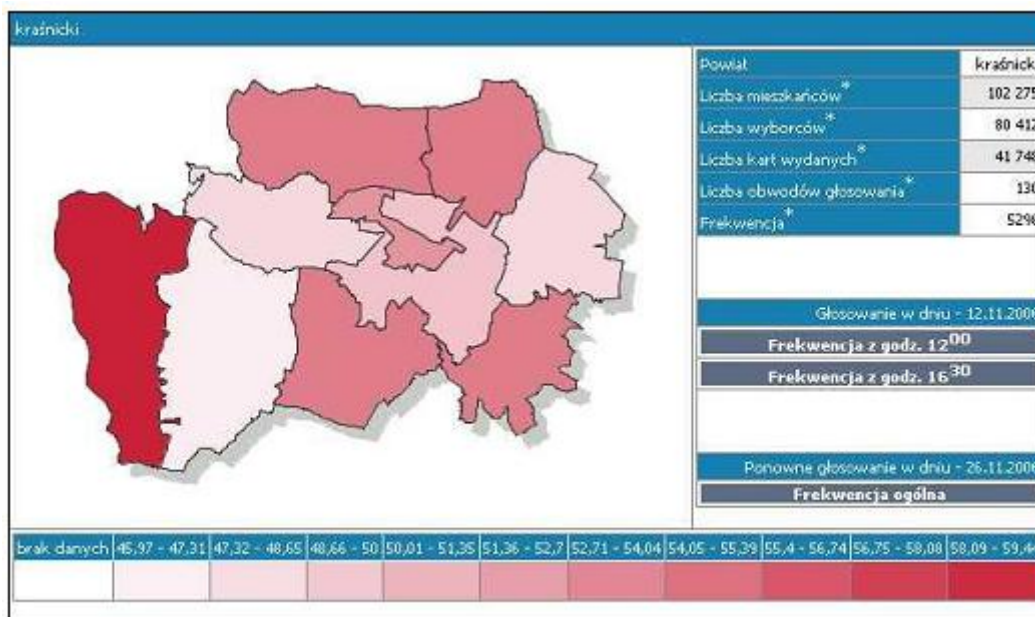
Grafika. Frekwencja w wyborach do Sejmu i Senatu w Gminie Annopol w 2005 r.; źródło: Państwowa Komisja Wyborcza

Grafika. Frekwencja wyborcza w wyborach Prezydenta RP (I tura) w Gminie Annopol w 2005 r.; źródło: Państwowa Komisja Wyborcza

Grafika. Frekwencja wyborcza w wyborach Prezydenta RP (II tura) w Gminie Annopol w 2005 r.; źródło: Państwowa Komisja Wyborcza

Grafika. Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych w Gminie Annopol w 2006 r.; źródło: Państwowa Komisja Wyborcza

Nazwa	Liczba wyborców	Liczba kart wydanych	Liczba obwodów głosowania	Liczba obwodów głosowania bez danych	Frekwencja
gm. Annopol	7399	4398	14	—	59,44%
gm. Dzierzkowice	3854	1848	10	—	47,95%
gm. Gościeradów	5765	2650	14	—	45,97%
gm. Kraśnik	5546	2705	10	—	48,77%
gm. Szastarka	4925	2615	14	—	53,10%
gm. Trzydnik Duży	5518	2933	13	—	53,15%
gm. Urzędów	6981	3723	14	—	53,33%
gm. Wilkołaz	4354	2353	10	—	54,04%
gm. Zakrzówek	5663	2723	8	—	48,08%
m. Kraśnik	30407	15800	23	—	51,96%

Tabela. Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych na terenie Miasta i Gminy Annopol w 2006 r.; źródło: Państwowa Komisja Wyborcza

3.7. Analiza SWOT poszczególnych obszarów problemowych

3.7.1. Założenia metodologiczne analizy

Analiza obszarów potrzeb rozwojowych oraz zagrożeń dla realizacji strategii opiera się na wykorzystaniu techniki analizy SWOT. Analiza SWOT jest jedną z najpopularniejszych heurystycznych technik analitycznych, służących do porządkowania informacji. Technika jest stosowana we wszystkich obszarach planowania strategicznego jako uniwersalne narzędzie pierwszego etapu analizy strategicznej.

Technika analityczna SWOT polega na posegregowaniu posiadanej informacji o danej sprawie na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych):

- **S** (*Strengths*) – mocne strony: wszystko to, co stanowi atut, przewagę, zaletę analizowanego obiektu,
- **W** (*Weaknesses*) – słabe strony: wszystko to, co stanowi słabość, barierę, wadę analizowanego obiektu,
- **O** (*Opportunities*) – szanse: wszystko to, co stwarza dla analizowanego obiektu szansę korzystnej zmiany,
- **T** (*Threats*) – zagrożenia: wszystko to, co stwarza dla analizowanego obiektu niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

Wreszcie - informacja, która nie może być poprawnie zakwalifikowana do żadnej z wymienionych grup, jest w dalszej analizie pomijana jako nieistotna strategicznie. Informacja strategiczna, posegregowana według opisanych kryteriów na cztery grupy, jest następnie zapisywana w czterodzielnej macierzy strategicznej, w której lewa połowa zawiera dwie kategorie czynników pozytywnych a prawa - dwie kategorie czynników negatywnych.

W popularnych ujęciach ekonomicznych i strategicznych dwa pierwsze obszary odnoszą się najczęściej do środowiska wewnętrznego i zawierają najistotniejsze w jednostce elementy, np. silna marka (**S**), czy słabe zaplecze kapitałowe (**W**). Natomiast dwa ostatnie obszary odnoszą się analogicznie do środowiska zewnętrznego.

4. Analiza SWOT poszczególnych obszarów problemowych

4.1. Założenia metodologiczne analizy

ANALIZA SWOT – GOSPODARKA	
<i>Silne strony</i>	<i>Słabe strony</i>
<ul style="list-style-type: none"> + wysoka aktywność gospodarcza mieszkańców + korzystna struktura wiekowa mieszkańców miasta i gminy + duże zasoby siły roboczej + korzystna struktura własności ziemi + stosunkowo dobrze rozwinięte i nowoczesne rolnictwo + niewielki udział firm sektora publicznego 	<ul style="list-style-type: none"> - niewielka liczba firm zatrudniających więcej niż 9 pracowników, - stosunkowo wysokie bezrobocie, - rozdrobnienie gospodarstw rolnych - brak możliwości zbytu produktów rolnych - brak znaczących inwestycji zewnętrznych, - brak zakładów przemysłowych w powiecie - słaby przemysł przetwórczy - ograniczone możliwości zatrudnienia poza rolnictwem
<i>Szanse</i>	<i>Zagrożenia</i>
<ul style="list-style-type: none"> + wzmocnienie kooperacji między rolnikami i powstawanie grup producenckich, + wykorzystanie potencjału aktywności 	<ul style="list-style-type: none"> - zła sytuacja w rolnictwie i niska jego dochodowość, - uzależnienie dochodów znacznej liczby

<p>gospodarczej do tworzenia nowych podmiotów gospodarczych</p> <p>+ pozyskiwanie i wykorzystanie środków pomocowych na aktywizację terenów wiejskich</p> <p>+ rozwój agroturystyki</p> <p>+ rozwój przedsiębiorstw sektora rolno-spożywczego</p> <p>+ pozyskanie inwestorów zewnętrznych</p> <p>+ rozwój rekreacji</p>	<p>mieszkańców od warunków pogodowych i wysokości plonów,</p> <p>- postępująca migracja mieszkańców</p> <p>- procesy restrukturyzacji zakładów przemysłowych, w których zatrudnieni są mieszkańcy gminy</p>
---	---

ANALIZA SWOT – SFERA SPOŁECZNA	
<i>Silne strony</i>	<i>Słabe strony</i>
<p>+ stosunkowo młode społeczeństwo Gminy i Miasta Annopol</p> <p>+ wskaźnik obciążenia demograficznego na bezpiecznym poziomie</p> <p>+ znaczna część ludności pozyskująca dochody ze stabilnych źródeł</p> <p>+ duże zasoby siły roboczej</p>	<p>- stosunkowo wysoki poziom bezrobocia rejestrowanego</p> <p>- postępujące procesy migracyjne do obszaru gmin sąsiednich oraz metropolii lubelskiej</p> <p>- ujemny przyrost liczby mieszkańców</p> <p>- niskie dochody ludności</p>
<i>Szanse</i>	<i>Zagrożenia</i>
<p>+ remigracja ludności (zwłaszcza powrót z zagranicy)</p> <p>+ zmiana negatywnej tendencji przyrostu naturalnego</p> <p>+ wykorzystanie zasobów siły roboczej</p>	<p>- dalej postępująca migracja ludności</p> <p>- rosnący koszt pomocy społecznej oraz opieki nad osobami starszymi</p> <p>- brak skutecznych programów zwalczania bezrobocia</p> <p>- odpływ ludności młodej oraz mieszkańców w wieku produkcyjnym</p>

ANALIZA SWOT – INFRASTRUKTURA TECHNICZNA I SPOŁECZNA	
<i>Silne strony</i>	<i>Słabe strony</i>
<ul style="list-style-type: none"> + dobrze rozwinięta sieć wodociągowa + wystarczająco rozwinięta sieć szkół podstawowych + wysoki stopień telefonizacji gminy + dobrze rozwinięte szkolnictwo ponadpodstawowe + dobry dostęp do szkół średnich + dogodny dostęp do podstawowych usług medycznych + nowoczesna oczyszczalnia ścieków + ekologiczna kotłownia osiedlowa + zmechanizowany system odbioru śmieci + gminne wysypisko śmieci 	<ul style="list-style-type: none"> - niewystarczający rozwój sieci kanalizacji sanitarnej - przestarzała technologicznie oczyszczalnia ścieków, wymagająca likwidacji - konieczność modernizacji infrastruktury drogowej - słabo rozwinięta infrastruktura społeczna - niezadowalający poziom usług medycznych - słabo rozwinięta baza sportowo - rekreacyjna
<i>Szanse</i>	<i>Zagrożenia</i>
<ul style="list-style-type: none"> + wykorzystanie środków finansowych dostępnych w ramach funduszy strukturalnych UE + wykorzystanie innych środków finansowych + wykorzystanie posiadanych zasobów + rozbudowa bazy sportowo-rekreacyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> - niewystarczające wykorzystanie dostępnych środków finansowych - postępujące zużycie elementów sieci infrastruktury technicznej - brak poczucia bezpieczeństwa socjalnego i ekonomicznego

ANALIZA SWOT – ŚRODOWISKO I TURYSTYKA

<i>Silne strony</i>	<i>Słabe strony</i>
<ul style="list-style-type: none"> + stosunkowo czyste środowisko naturalne + atrakcyjne zabytki dziedzictwa kulturalnego (zwłaszcza obiekty podworskie) + walory przyrodnicze pozwalające na rozwój agroturystyki oraz turystyki aktywnej + położenie geograficzne na skrzyżowaniu dróg Lublin– Kraków, Puławy– Rzeszów + malownicze położenie nad rzeką Wisłą 	<ul style="list-style-type: none"> - niewielka ilość zabytków dostępnych w gminie - słabo rozwinięta infrastruktura sektora obsługi ruchu turystycznego - niewielka ilość gospodarstw agroturystycznych - niewykorzystanie posiadanych walorów przyrodniczych - słabo rozwinięta sieć małej gastronomii
<i>Szanse</i>	<i>Zagrożenia</i>
<ul style="list-style-type: none"> + renowacja zabytków położonych na terytorium gminy + rozwój oferty agroturystycznej oraz turystyki aktywnej + rozwój produkcji ekologicznej żywności + rozbudowa bazy turystycznej + możliwość promowania gminy jako miejsca czystego ekologicznie 	<ul style="list-style-type: none"> - brak inwestycji w zakresie infrastruktury obsługi ruchu turystycznego - niedobór środków na inwestycje - duża konkurencja zewnętrzna

5. Misja i wizja Miasta i Gminy Annopol

Niezwykle istotnym elementem strategii jest wyznaczenie misji, jako swego rodzaju drogowskazu o najwyższym stopniu ogólności. Misja strategiczna jest odzwierciedleniem dążenia do wartości nadrzędnych, a cele strategiczne są narzędziami umożliwiającymi zbliżanie się do założonego ideału. Misja jest określana najogólniej jako:

- posłannictwo pełnione przez osobę lub organizację, które dotyczy wykonania specjalnego zadania,
- charakterystyczna rola do spełnienia przez firmę wyrażająca jej odrębność (tożsamość organizacji, **sens istnienia**).

W odróżnieniu od misji, wizja jest **opisem wizerunku instytucji w stosunku do końca założonego horyzontu czasowego**, określającym wynik rozwoju tej instytucji przy założeniu możliwie najlepszych uwarunkowań. Wizja to ponadto:

- wyobrażenie przedstawiające obraz rzeczywistości w bliższej lub dalszej perspektywie czasowej,
- koncepcja modelowa przyszłej organizacji, funkcjonowania i pożądanego rozwoju firmy określona przez aspirację i twórczą wyobraźnię firmy (także kierownictwa, członków organizacji).

Wobec ograniczonych środków finansowych będących w dyspozycji mieszkańców i władz gminy, liczba celów operacyjnych została ograniczona do najbardziej możliwych do zrealizowania. Celom operacyjnym przyporządkowane zostały mierniki ich realizacji, pozwalające na monitorowanie oraz nadzór nad realizacją Strategii.

5.1. Misja Miasta i Gminy Annopol

Przedstawiona w dokumencie misja Miasta i Gminy Annopol stanowi odzwierciedlenie opinii mieszkańców gminy oraz władz gminnych, będąc wynikiem pewnego kompromisu i przeniesienia wyrażanych potrzeb na możliwie najwyższy stopień ogólności.

Misją Miasta i Gminy Annopol jest stworzenie warunków mających wpływ na podniesienie komfortu życia mieszkańców, poprzez wykorzystanie potencjału intelektualnego, ludzkiego i gospodarczego, a także dążenie do maksymalizacji tegoż komfortu.

Wskazana wyżej misja stanowi kontynuację misji rozwojowej Gminy, realizowanej przez Miasto i Gminę Annopol do roku 2007. Strategia rozwoju gminy, której wytyczne są kontynuowane niniejszym dokumentem stwierdzała: „Chcemy być gminą rolniczą, usługowo-przemysłową, atrakcyjną agroturystycznie i czystą ekologicznie, o wysokim poziomie oświaty i kultury”.

5.2. Wizja Miasta i Gminy Annopol

Wizja rozwojowa Miasta i Gminy Annopol wyrażona zostaje w sposób następujący:

Miasto i Gmina Annopol jako gmina rolnicza, usługowo-przemysłowa, atrakcyjna agroturystycznie i czysta ekologicznie, o wysokim poziomie oświaty i kultury.

Tak rozumiana wizja Gminy stanowi przeniesienie zapisów wskazujących misję strategii uchylanej. Przyjmuje się znaczenie konieczności ustawicznego dążenia do realizacji założeń wizji Gminy.

Wizja Miasta i Gminy Annopol jest uogólnionym zbiorem haseł wskazujących pożądany kierunek rozwoju jednostki. Wymienia się w kolejności następujące wizje cząstkowe:

1. Pełna dostępność do rozwiniętej infrastruktury technicznej dla mieszkańców Miasta i Gminy Annopol (sieć kanalizacji sanitarnej, wodociągowej, systemu gospodarki odpadami). Wsie gminne wyposażone w bezpieczny i wygodny dla mieszkańców system drogowy.
2. Czyste środowisko naturalne.
3. Placówki oświatowe wyposażone w potrzebny, nowoczesny sprzęt oraz zmodernizowane.
4. Nowoczesne, dobrze rozwinięte rolnictwo oraz przetwórstwo rolno-spożywcze.
5. Gmina przyjazna inwestorom zewnętrznym oraz wspierająca przedsiębiorców już działających na jej terenie.
6. Turystyka jako ważny element promocyjny jednostki – większa liczba turystów odwiedzających obszar gminy.
7. Gmina komfortowa i przyjazna mieszkańcom – będąca nie tylko miejscem zamieszkania, lecz również zapewniająca ludności możliwość interesującego spędzenia czasu wolnego.
8. Możliwie największe wykorzystanie dostępnych dla gminy funduszy UE i innych środków zewnętrznych.

6. Cele strategiczne Strategii Rozwoju Lokalnego w latach 2007-2015

Planowanie strategiczne jest przemyślanym, metodycznym sposobem zarządzania, prowadzącym w dłuższej perspektywie do rozwiązania najważniejszych problemów oraz wykorzystania najważniejszych atutów, przy uwzględnieniu szans i zagrożeń. Planowanie strategiczne oparte zostało o przeprowadzoną uprzednio technikę analizy SWOT, co pozwoliło dostrzec mocne i słabe strony gminy, a także rozpatrzeć szanse i zagrożenia stojące przed jednostką.

Wynik analizy ma odzwierciedlenie w takim, a nie innym ułożeniu celów strategicznych dokumentu. Uznano przy tym, że cele strategiczne pomagają gminie skoncentrować wysiłki na kwestiach wpływających w największym stopniu na rozwój Miasta i Gminy Annapol. Cele strategiczne wskazują, w jaki sposób gmina ma funkcjonować i rozwijać się, aby zaspokoić potrzeby mieszkańców oraz osiągnąć zamierzone cele rozwojowe.

Sformułowane cele strategiczne są metodycznym zaadaptowaniem wizji rozwojowych, będących wynikiem przemyśleń mieszkańców i władz jednostki. Duży stopień ogólności wizji, wyraz pragnienia obywateli oraz chęci dążenia do stanu zamierzonego, przybrał na etapie hierarchizacji celów formę celów strategicznych (ogólnych). Konkretyzacją celów strategicznych są cele szczegółowe (operacyjne), powstałe w kolejnym etapie procesu przygotowania strategii.

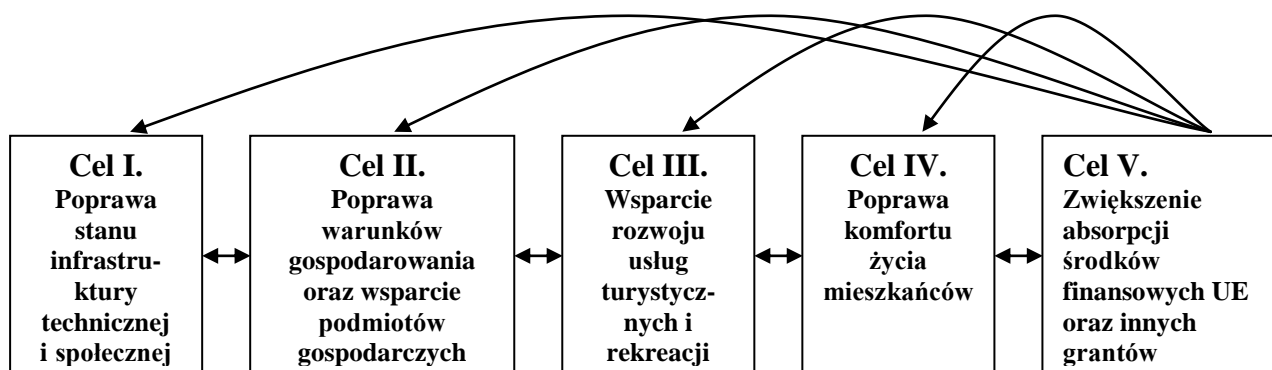
Wskutek przeprowadzonej analizy problemowej wyznaczono cele strategiczne, wskazujące ogólne kierunki rozwoju Miasta i Gminy Annapol. Przytoczona kolejność celów nie jest wynikiem przeprowadzonej hierarchizacji, każdy z nich traktować należy na równi z innymi, bez wartościowania ważności. Dokładne określenie celów pozwoli na odpowiednią koordynację działań przez osoby i instytucje, które będą miały wpływ na realizację strategii, wytyczającej długofalowe kierunki zrównoważonego rozwoju gminy. Działania objęte strategią pozwalają na kompleksowe ujęcie zrównoważonego rozwoju gminy w dziedzinie infrastruktury technicznej i społecznej, gospodarki oraz środowiska przyrodniczego.

Cele strategiczne, których realizacja mieć będzie miejsce w latach 2007-2015 są następujące:

- I. Cel I. Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej,**
- II. Cel II. Poprawa warunków gospodarowania oraz wsparcie podmiotów gospodarczych,**
- III. Cel III. Wsparcie rozwoju usług turystycznych i rekreacji,**
- IV. Cel IV. Poprawa komfortu życia mieszkańców,**
- V. Cel V. Zwiększenie absorpcji środków finansowych UE oraz innych grantów**

Wydzielenie kwestii związanych z pozyskiwaniem przez Gminę środków finansowych z funduszy UE (oraz innych źródeł) jako odrębnego celu strategicznego podyktowane jest niewystarczającym poziomem absorpcji w latach 2004-2006. W obliczu szans rozwojowych, jakie stwarza polskim gminom nowy okres programowania funduszy UE (2007-2013), konieczne wydaje się wzmożenie wysiłków w celu możliwie najlepszego wykorzystania

dostępnych środków. Poniżej przedstawiono schemat ukazujący wzajemne korelacje pomiędzy poszczególnymi celami strategicznymi.

Schemat 2. Powiązania logiczne pomiędzy celami strategicznymi

Uszczegółowieniem celów strategicznych są odpowiadające im cele operacyjne, przedstawione w kolejnych podrozdziałach Strategii. Każdy z celów strategicznych został ponadto scharakteryzowany, w oparciu o przeprowadzoną wcześniej diagnozę oraz wyniki analizy SWOT.

7. Cele operacyjne Strategii Rozwoju Lokalnego na lata 2007-2015

Cele operacyjne stanowią rozwinięcie celów strategicznych i charakteryzują się bliższym od nich horyzontem czasowym. Realizacja celów operacyjnych warunkuje osiągnięcie strategicznych celów rozwoju. Powinny one zostać sformułowane w taki sposób, aby były osiągalne i mierzalne. Do każdego z celów operacyjnych przypisano konkretne **zadania**, których realizacja planowana jest w latach 2007-2015. Przedstawione poniżej cele operacyjne stanowią kontynuację zamierzeń strategicznych przedstawionych przez Gminę w latach poprzednich.

Zadania to konkretne zamierzenia i przedsięwzięcia, które w całości lub w części realizują jeden lub więcej celów operacyjnych.

7.1. Cel nr I - Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej oraz jego cele operacyjne

Stan infrastruktury technicznej i społecznej na terenie Miasta i Gminy Annopol wymaga poprawy, a istniejące już elementy wymagają rozbudowy i polepszenia ich funkcjonalności. Część sieci wymaga koniecznej modernizacji i dostosowania do potrzeb obecnych – projektowane niejednokrotnie kilkadziesiąt lat temu nie spełniają wymaganych standardów. Stan infrastruktury stanowi jeden z podstawowych elementów wpływających na odczuwany przez ludność komfort życia w jednostce. Stopień wyposażenia w podstawowe media (wodociąg, kanalizacja, sieć gazowa, sieć elektryczna) oraz stan dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich jest ponadto jednym z decydujących czynników warunkujących zdolność jednostki do przyciągania inwestorów zewnętrznych. Równie istotne, jak poprawa stanu infrastruktury technicznej, jest polepszenie jakości funkcjonującej infrastruktury społecznej. Analiza potrzeb w tym obszarze wskazuje wyraźnie na konieczność rozbudowy i modernizacji bazy oświatowej oraz stworzenie warunków do zaspokajania potrzeb kulturalnych mieszkańców gminy. Realizacja zadań w zakresie poprawy stanu infrastruktury jest skorelowana ściśle z wdrażaniem pozostałych celów strategicznych, zwłaszcza Celu V.

Cel strategiczny nr I. Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej

Cele operacyjne:

1. Rozwijanie sieci wodociągowej i kanalizacyjnej

Wskaźniki:

- Liczba gospodarstw podłączonych do sieci kanalizacyjnej w ciągu roku,
- Ilość ścieków odprowadzonych i oczyszczonych w ciągu roku,

2. Utrzymanie i modernizacja dróg

Wskaźniki:

- Długość wybudowanych / zmodernizowanych dróg w ciągu roku,
- Długość wybudowanych / zmodernizowanych chodników / ścieżek rowerowych w ciągu roku

3. Poprawa stanu środowiska naturalnego oraz ochrona powietrza w Gminie

Wskaźniki:

- Kubatura obiektów poddanych termomodernizacji w ciągu roku,
- Długość wybudowanych / zmodernizowanych chodników / sieci ciepłowniczych w ciągu roku

4. Modernizacja i unowocześnienie placówek oświatowych

Wskaźniki:

- Liczba szkół wyposażonych w pracownie komputerowe w czasie realizacji strategii,
- Liczba zbudowanych / zmodernizowanych sal gimnastycznych w czasie realizacji strategii
- Liczba zmodernizowanych placówek oświatowych w czasie realizacji strategii.

7.2. Cel nr II - Poprawa warunków gospodarowania oraz wsparcie podmiotów gospodarczych

Dobrze rozwinięta struktura działalności gospodarczej stanowi istotny czynnik rozwojowy każdej jednostki terytorialnej. Należy dążyć do wykorzystania potencjału aktywności gospodarczej mieszkańców Miasta i Gminy Annapol, poprzez stworzenie dogodnych warunków funkcjonowania przedsiębiorczości. Proponuje się wzmocnienie i aktywizację trzech obszarów gospodarowania, jako podstawę gospodarczego rozwoju gminy:

- rolnictwo indywidualne i spółdzielcze oraz przetwórstwo rolno-spożywcze,
- przedsiębiorstwa prywatne – prowadzone przez mieszkańców gminy oraz potencjalni inwestorzy zewnątrz,
- turystyka – turystyka aktywna i agroturystyka.

Zwiększenie liczby działających przedsiębiorstw oraz podniesienie stopy ich dochodowości pozwoli zwiększyć dochody Gminy z tytułu podatku od osób prawnych. Dużą wagę przykładają się do wzmocnienia sektora rolnego, jako naturalnego źródła dochodów

mieszkańców gminy. Poprawa sytuacji w rolnictwie Miasta i Gminy Annopol nie jest możliwa w obecnym stanie rozwoju przetwórstwa rolno-spożywczego oraz niewystarczającej dochodowości działalności rolnej.

Cel strategiczny nr II. Poprawa warunków gospodarowania oraz wsparcie podmiotów gospodarczych

Cele operacyjne:

1. Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości i usług

Wskaźniki:

- Liczba nowoutworzonych przedsiębiorstw w okresie realizacji strategii,
- Liczba umów partnerstwa z organizacjami działającymi na rzecz rozwoju gospodarczego, podpisanych w okresie realizacji strategii.

2. Promocja gminy pod kątem pozyskiwania inwestorów zewnętrznych

Wskaźniki:

- Liczba przygotowanych i rozdystrybuowanych folderów informacyjnych dla potencjalnych inwestorów w okresie realizacji strategii,
- Liczba nowych przedsiębiorstw, które rozpoczęły działalność na terenach inwestycyjnych Gminy w okresie realizacji strategii.

3. Wsparcie lokalnego rzemiosła w Gminie

Wskaźniki:

- Liczba nowozatrudnionych osób w zawodach rzemieślniczych w gminie w okresie realizacji strategii,
- Liczba nowych zakładów rzemieślniczych, które rozpoczęły działalność w gminie w okresie realizacji strategii.

4. Restrukturyzacja i modernizacja rolnictwa oraz rozwój przetwórstwa rolno – spożywczego

Wskaźniki:

- Liczba rolników biorących udział w specjalistycznych szkoleniach rocznie,
- Liczba gospodarstw ekologicznych, powstałych w czasie realizacji strategii,
- Ilość grup producenckich, powstałych w czasie realizacji strategii.

7.3. Cel nr III – Wsparcie rozwoju usług turystycznych i rekreacji

Proponuje się wykorzystanie potencjału turystycznego gminy, poprzez rozwój działalności agroturystycznej oraz coraz popularniejszej turystyki aktywnej (wędkarstwo, jeździectwo itp.). W perspektywie okresu realizacji strategii planuje się zwiększenie rocznej liczby turystów odwiedzających obszar gminy. Omawiana forma turystyki jest odzwierciedleniem naturalnego potencjału Miasta i Gminy Annopol w tym zakresie. Przychody z działalności agroturystycznej stanowią w zamyśle dodatkowe, ważne źródło dochodu rolników indywidualnych oraz pośrednio wpływają na zwiększenie obrotów funkcjonujących punktów handlowych.

Rozwój turystyki nie jest możliwy bez właściwej, dobrze zaplanowanej polityki promocyjnej. Działania w zakresie informacji i promocji Miasta i Gminy Annopol stanowią jeden z poniższych celów operacyjnych.

1. Tworzenie gospodarstw agroturystycznych

Wskaźniki:

- Liczba turystów odwiedzających Miasto i Gminę Annopol rocznie,
- Liczba gospodarstw agroturystycznych, powstałych w czasie realizacji strategii,
- Długość oznakowanych szlaków pieszych i rowerowych rocznie.

2. Wykorzystanie walorów przyrodniczych gminy

Wskaźniki:

- Liczba turystów odwiedzających Miasto i Gminę Annopol rocznie,
- Długość oznakowanych szlaków pieszych i rowerowych rocznie.

3. Rozwój infrastruktury wspierającej obsługę ruchu turystycznego

Wskaźniki:

- Liczba turystów odwiedzających Miasto i Gminę Annopol rocznie,
- Liczba nowopowstałych oraz zmodernizowanych obiektów gastronomicznych i noclegowych w okresie realizacji strategii.

4. Promocja Miasta i Gminy Annopol

Wskaźniki:

- Opracowana strategia promocji gminy,
- Liczba wydrukowanych materiałów promocyjnych gminy rocznie,
- Ilość nowych umów partnerstwa podpisanych z gminami zagranicznymi, w okresie realizacji strategii (co najmniej 1 nowa umowy).

7.4. Cel nr IV – Poprawa komfortu życia mieszkańców

Wzrost poziomu życia mieszkańców jest wartością trudnomierzalną. Na odczuwanie komfortu bądź dyskomfortu życia wpływ mają czynniki obiektywne i subiektywne. Do czynników obiektywnych zaliczyć można łatwy dostęp do urządzeń infrastruktury technicznej i społecznej, poziom zamożności jednostek, możliwości kształcenia stworzone dla mieszkańców. Czynniki subiektywne są trudniej namacalne i wiążą się najczęściej z zaspokajaniem potrzeb wyższego rzędu – potrzeb kulturalnych, edukacyjnych, atrakcyjnym wykorzystaniem czasu wolnego itp. Nie jest możliwe analityczne wydzielenie celów mających wyłączny wpływ na poczucie wzrostu poziomu życia mieszkańców, bez częściowego przynajmniej odniesienia do pozostałych celów strategicznych. Realizacja zadań w ramach Celów I i II ma istotny wpływ na odczuwanie komfortu życia, a komfort jest częściowo pochodną odczuć płynących z realizowanych przedsięwzięć. Cele operacyjne przedstawione w ramach tego celu strategicznego odnoszą się głównie do zagadnień dotąd nieporuszonych, jak walka z ubóstwem, zapewnienie bezpieczeństwa publicznego i inne.

Cel strategiczny nr IV. Poprawa komfortu życia mieszkańców

Cele operacyjne:

1. Działalność na rzecz zwiększenia dochodów mieszkańców gminy i ograniczania obszarów biedy

Wskaźniki:

- Stopa bezrobocia w gminie na koniec każdego roku realizacji strategii,
- Liczba odbiorców świadczeń pomocowych na koniec każdego roku realizacji strategii,
- Liczba firm powstałych w gminie w okresie realizacji strategii.

2. Stworzenie warunków rozwoju działalności kulturalnej

Wskaźniki:

- Liczba imprez kulturalnych organizowanych w ciągu roku,
- Opracowana strategia działań prokulturalnych oraz strategia promocji kultury miejscowej.

3. Przeciwdziałanie patologiom społecznym

Wskaźniki:

- Liczba osób objętych pomocą finansową i niefinansową w okresie realizacji strategii,
- Liczba spotkań terapeutycznych i prewencyjno-poznawczych w roku.

4. Działalność na rzecz ochrony zdrowia, sportu i rekreacji

Wskaźniki:

- Liczba imprez sportowo-rekreacyjnych organizowanych w ciągu roku,
- Liczba osób uczestniczących w badaniach profilaktycznych organizowanych w gminie w ciągu roku.

5. Poprawa bezpieczeństwa publicznego

Wskaźniki:

- Ilość sprzętu zakupionego ze środków gminnych dla miejscowych służb mundurowych (głównie dla straży pożarnej) w okresie realizacji strategii,
- Liczba rodzin uczestniczących w programie ochrony sąsiedzkiej w ciągu roku.

7.5. Cel nr IV – Zwiększenie absorpcji środków finansowych UE oraz innych grantów

Okres programowania funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności UE na lata 2007-2013 stwarza jednostkom samorządu terytorialnego i ich jednostkom organizacyjnym niepowtarzalną szansę finansowania projektów rozwojowych, których realizacja byłaby niemożliwa (lub bardzo utrudniona), przy wykorzystaniu wyłącznie środków własnych. Naczelnym celem Miasta i Gminy Annapol w latach 2007-2015 jest poprawa stopnia absorpcji zewnętrznych środków dotacyjnych i grantowych (w tym zwłaszcza funduszy unijnych). W tym celu konieczne jest stworzenie właściwych warunków, pozwalających efektywnie pozyskiwać, a następnie wykorzystywać dostępne środki. Niezbędne jest podniesienie poziomu wiedzy na temat środków unijnych oraz nabycie umiejętności zarządzania projektami już realizowanymi. Co ważne, realizacja zadań przyporządkowanych do pozostałych celów strategicznych zależy w dużej mierze od umiejętności zdobycia zewnętrznego dofinansowania przygotowywanych przedsięwzięć.

Cel strategiczny nr V. Zwiększenie absorpcji środków finansowych UE oraz innych grantów

Cele operacyjne:

1. Stworzenie warunków zwiększających absorpcję grantów unijnych oraz innych środków dotacyjnych

Wskaźniki:

- Opracowana strategia pozyskiwania środków unijnych oraz innych grantów,
- Liczba godzin szkoleniowych (w zakresie pozyskiwania funduszy) przypadająca na jednego pracownika urzędu gminy,
- Wielkość pozyskanych środków.

2. Efektywne zarządzanie realizowanymi projektami

Wskaźniki:

- Liczba godzin szkoleniowych (w zakresie zarządzania projektami) przypadająca na jednego pracownika urzędu gminy,
- Wdrożony system zarządzania projektami unijnymi.

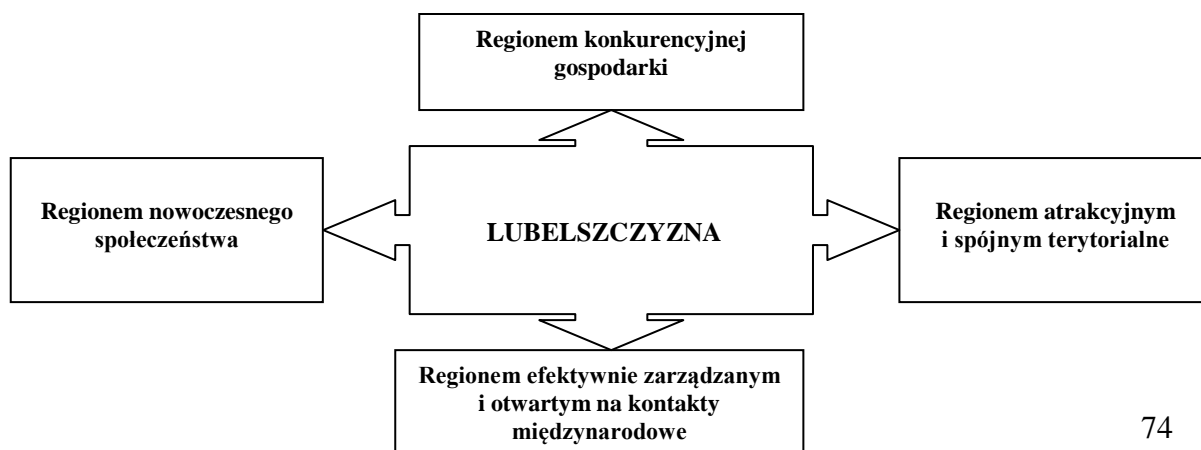
8. Zgodność Strategii z dokumentami strategicznymi

Strategia Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Annapol jest zgodna z celami strategicznymi wyznaczonymi w dokumentach planistycznych wyższego rzędu. Komplementarność zapisów pomiędzy analizowanymi dokumentami jest warunkiem niezbędnym uwieńczonej sukcesami realizacji niniejszej Strategii.

Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2006-2020 wskazuje w swej części strategicznej projekcję rozwoju województwa w kolejnych latach. Wśród elementów składających się na wizję rozwoju województwa wymienione zostały następujące kwestie:

- Konkurencyjna gospodarka,
- Nowoczesne społeczeństwo oparte na wiedzy,
- Region atrakcyjny i spójny terytorialnie,
- Region efektywnie zarządzany i otwarty na współpracę międzynarodową.

Każdy z powyższych obszarów rozwojowych został ujęty w ramach Strategii Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Annapol. Poniżej ukazano schematycznie zobrazowaną wizję rozwojową województwa lubelskiego.

Misją strategii województwa jest uruchomienie wielokierunkowych procesów rozwojowych w regionie umożliwiających trwały i zrównoważony rozwój województwa, przyczyniających się do poprawy jakości życia i wzrostu dobrobytu mieszkańców Lubelszczyzny. Podobnie sformułowana misja niniejszego dokumentu stanowi odzwierciedlenie założeń rozwojowych województwa na poziomie lokalnym gminy Annopol. Za nadrzędny cel strategii wojewódzkiej uznaje się osiągnięcie trwałego i zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego Lubelszczyzny poprzez zwiększenie konkurencyjności województwa oraz optymalne wykorzystanie jego wewnętrznych potencjałów rozwojowych. Analizując zapisy niniejszego dokumentu, stwierdzić należy kompleksowe podejście Gminy do polityki rozwojowej oraz dbałość o równomierny i równorzędny rozwój wszystkich podstawowych obszarów społeczno-gospodarczego życia jednostki terytorialnej. Strategia wojewódzka wskazuje ponadto na konieczność optymalnego wykorzystania istniejących uwarunkowań i potencjałów rozwojowych. Potrzeba realizacji endogenicznej polityki strategicznej stanowi jedno z podstawowych założeń strategii gminy Annopol.

Podstawowym celem Strategii Rozwoju Powiatu Kraśnickiego jest osiągnięcie stanu zadowalającego poziomu życia mieszkańców. Cel nadrzędny został wyznaczony podczas warsztatów strategicznych spośród celów niższego rzędu ujętych w formie drzewa celów. Strategia powiatu wskazuje podstawowe obszary działań do realizacji w latach 2000-2010, m.in.:

- Dobry stan dróg,
- Ograniczony problem narkomanii i pijaństwa,
- Sprawny system podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej,
- Dobra baza hotelowo-gastronomiczna,
- Efektywna promocja zewnętrzna walorów powiatu,
- Zadawalający stan ochrony środowiska,
- Ograniczona emisja zanieczyszczeń,
- Efektywny system gospodarowania odpadami.

Realizację wyżej wymienionych celów zakłada również Strategia Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Annopol.

Strategia Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Annopol stanowi element realizacji strategii sektorowych, w tym m.in. programów ochrony środowiska dla województwa, powiatu i gminy. Programy te przewidują działania mające na celu poprawę stanu wód, ochronę powierzchni ziemi poprzez organizację sprawnego systemu gospodarki odpadami,

jak również zadania z zakresu ochrony powietrza. Zakłada się ponadto działania mające na celu ograniczenie nadmiernego zużycia energii poprzez wprowadzenie rozwiązań energooszczędnych i technologii opartych o korzyści wynikające ze wykorzystywania odnawialnych źródeł energii.

Działania zawarte w Strategii, a dotyczące wsparcia rozwoju lokalnego rolnictwa i obszarów wiejskich gminy Annopol są odzwierciedleniem zapisów Programu Zrównoważonego Rozwoju Rolnictwa i Obszarów Wiejskich Województwa Lubelskiego. Dokument przyjęty w roku 2004 wskazuje działania programowe, m. in.:

- Z zakresu poprawy środowiska przyrodniczego,
- Z zakresu rozwoju kultury na obszarach wiejskich,
- Z zakresu poprawy sfery społecznej,
- Z zakresu rozwoju sfery gospodarczej,
- Z zakresu rozwoju wiejskiej infrastruktury technicznej.

Szeroko zakrojone działania w zakresie poprawy sytuacji w rolnictwie oraz rozwoju obszarów wiejskich przewidziane zostały w ramach niniejszej strategii. Podkreślić należy, iż zrównoważony rozwój wsi stanowi jeden z najważniejszych elementów dokumentu, a obszary wiejskie są newralgicznym punktem w realizacji założeń strategicznych.

Założenia Strategii są komplementarne z podstawowymi celami zawartymi w Planie Rozwoju Lokalnego Gminy Annopol na lata 2004-2006. Plan wyróżnia trzy priorytety rozwojowe, zaczerpnięte ze Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego na lata 2004-2006:

I. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów.

II. Wzmocnienie regionalnej bazy ekonomicznej i zasobów ludzkich.

III. Rozwój lokalny.

Zadania wskazane w Strategii Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Annopol stanowią kontynuację powyższych priorytetów.

9. System wdrażania i monitorowania

W realizację Strategii zostaną zaangażowane władze samorządowe gminy, gminne jednostki organizacyjne, organizacje pozarządowe, lokalni przedsiębiorcy oraz mieszkańcy gminy. Korzyści wynikające z osiągnięcia celów strategicznych będą bowiem udziałem wszystkich.

Aby Strategia osiągnęła zakładane efekty władze Gminy i koordynatorzy strategii powinni czuwać nad:

- skutecznym wdrożeniem Strategii,
- wyszukiwaniem nowatorskich rozwiązań w otoczeniu rynkowym,
- modyfikowaniem długofalowych założeń i planów,
- pobudzaniem prorozwojowych inicjatyw społecznych,
- wykorzystywaniem dla gminy szans jakie stwarza wolny rynek,
- niwelowaniem zagrożeń hamujących rozwój gminy,
- pozyskiwaniem środków finansowych na realizację Strategii ze źródeł budżetowych, pozabudżetowych krajowych i zagranicznych, w tym z Unii Europejskiej,
- promocją poszczególnych działań realizowanych w ramach Strategii.

Institucje, organizacje pozarządowe, liderzy, mieszkańcy gminy bądź osoby z nią związane mogą być animatorami rozwoju społeczno – gospodarczego gminy. Eksperti zewnętrzeni spełniają tylko funkcję katalizatora proponowanych zmian.

Kluczowe znaczenie w monitorowaniu i stymulowaniu realizacji Strategii posiada Burmistrz Annapola. Dodatkowo w monitorowaniu uczestniczył będzie horyzontalny zespół zadaniowy do spraw realizacji Strategii. Główną jego rolą będzie monitorowanie przebiegu realizacji zadań zawartych w dokumencie oraz ewentualne interweniowanie w przypadku stwierdzenia opóźnień lub nieuzasadnionej rezygnacji z realizacji zadania i w razie potrzeby aktualizowanie Programu w zakresie dostosowania go do zmieniających się uwarunkowań.

Do monitorowania, oceny realizacji programu jego aktualizacji służyć będzie system współpracy pomiędzy podmiotami Strategii oraz osiągnięte wskaźniki produktów.

W celu monitorowania wdrażania Strategii i oceny jego efektywności w stosunku do ustalonych celów, konieczne jest ustalenie zestawu wskaźników. Decyzje w tej sprawie powinny być podejmowane jeszcze przed rozpoczęciem wdrażania Strategii lub we wczesnej fazie jego realizacji tak, aby odpowiednie dane mogły zostać zebrane.

W większości przypadków można im przypisać poziomy celów, które ogólnie odpowiadają celom dokumentu.

Możemy wyróżnić następujące poziomy wskaźników:

- **wskaźniki wkładu** dotyczą przyznanego budżetu na każdym poziomie pomocy. Wskaźniki **finansowe** są wykorzystywane do monitorowania postępów w ramach (rocznych) zobowiązań i wypłat funduszy dostępnych dla danego działania w stosunku do jego dopuszczalnych kosztów.
- **Wskaźniki wyników** odnoszą się do działalności. Są one mierzalne w jednostkach fizycznych lub monetarnych (np. długość zbudowanej drogi, liczba przedsiębiorstw, które otrzymały wsparcie finansowe).
- **Wskaźniki rezultatu** odnoszą się do bezpośredniego efektu spowodowanego przez działanie. Dostarczają one informacji o zmianach np. w zachowaniu, zdolności i efektywności bezpośrednich beneficjentów. Wskaźniki te mogą być wyrażane w jednostkach fizycznych (np. skrócenie czasu podróży, liczba uczestników, którzy ukończyli szkolenie, liczba wypadków drogowych, etc.) lub finansowych (wzrost zasobów sektora prywatnego, obniżenie kosztów transportu).
- **Wskaźniki wpływu** odnoszą się od konsekwencji Strategii wykraczających poza jej bezpośrednich beneficjentów. Można zdefiniować dwa typy wpływu: wpływ bezpośredni, to te efekty, które występują po upływie pewnego czasu, ale bezpośrednio wiążą się z podjętymi działaniami; wpływ globalny to efekty w długim okresie, oddziałujące na szerszą populację. Badanie tego wpływu jest złożone, a określenie przejrzystych relacji przyczynowo-skutkowych często bardzo trudne.

Wykaz wskaźników realizacji Strategii, przypisany do poszczególnych celów operacyjnych i działań przedstawiony został w części wcześniejszej dokumentu. Mierzalność wskaźników opierać się będzie na analizie danych statystycznych gromadzonych przez Główny Urząd Statystyczny, Urząd Stanu Cywilnego w Gminie, rejestr działalności gospodarczej prowadzonej w Gminie oraz na informacjach gromadzonych przez właściwe komórki urzędowe.

Wskaźniki skuteczności, efektywności i wykonania

W ogólnym zarysie, aby działanie mogło być przedmiotem szczegółowej oceny, ewaluacja musi dotyczyć całego zespołu specyficznych kwestii. Rysunek przedstawia jak te zagadnienia sytuują się w ramach danego Planowania.

Zestawienie: **Zagadnienia specyficzne dla ewaluacji**

- ☞ **Odpowiedniość (adekwatność):** *Do jakiego stopnia cele Strategii są odpowiednie do zmieniających się potrzeb i priorytetów na poziomie krajowym i ewolucyjnym?*
- ☞ **Efektywność:** *W jaki sposób zasoby (wkład) zostały przetworzone na wyniki i rezultaty?*
- ☞ **Skuteczność:** *Do jakiego stopnia Strategia przyczynia się do osiągnięcia jego szczegółowych i ogólnych celów?*
- ☞ **Użyteczność:** *Czy Strategia przyczyniła się do zaspokojenia potrzeb grup docelowych lub społecznych?*
- ☞ **Trwałość:** *Jakie są szanse, że zmiany (lub wytworzone dobra) będą trwałe po zakończeniu realizacji Strategii?*

Przy użyciu wskaźników zdefiniowanych wyżej możemy zmierzyć takie zagadnienia jak skuteczność i efektywność.

- Skuteczność porównuje co zostało zrobione z tym co początkowo zostało zaplanowane, tzn. porównuje wyniki, rezultaty i/lub wpływ rzeczywisty z oczekiwanym.
- Efektywność określa relację pomiędzy wynikami, rezultatami i/lub wpływem a wkładem (zwłaszcza środkami finansowymi) wykorzystanym do ich osiągnięcia.

Wielkości efektywności i skuteczności mogą więc być wyliczone dla każdego etapu Strategii lub działania, tzn. dla wyników, rezultatów i wpływu. Te wielkości pozwalają porównać to co zostało osiągnięte z tym, co było zaplanowane (skuteczność) oraz ze środkami, które zostały wykorzystane (efektywność). Te wskaźniki dostarczają użytecznych informacji dla zarządzających Strategią oraz dla przeprowadzających ewaluację, pomagając w podejmowaniu lepszych decyzji dotyczących Planowania lub jego kolejnej edycji.

Dane „wejściowe” odnoszą się do wielkości początkowych, w stosunku do których mierzone następnie są wskaźniki wpływu. Powinny one być ustalane w odniesieniu do celów dokumentu i mogą zawierać, między innymi, początkową liczbę miejsc pracy w przemyśle w regionie lub aktualną liczbę prywatnych inwestycji w danym sektorze lub przemyśle.

W praktyce, często spotyka się spore braki w dostępności danych dotyczących niektórych istotnych obszarów, zwłaszcza dla małych i średnich przedsiębiorstw (MSP).

Dane wejściowe są niezbędne jeśli wskaźniki dokumentu mają mieć jakiegokolwiek znaczenie. Dla przykładu, jeśli celem danego działania jest wzrost liczby MSP w regionie, najbardziej odpowiednią daną wyjściową będzie liczba MSP w tym regionie w momencie rozpoczęcia Planu. Gdy dysponujemy tą informacją, będzie możliwe obliczenie, bardzo precyzyjne, że np. 20% przedsiębiorstw działających w danym regionie kwalifikującym się do pomocy skorzystało ze wsparcia w ramach funduszy strukturalnych.

W miarę realizacji Strategii istnieje możliwość pogłębienie i uzupełnienia tych informacji. Ustalanie danych wejściowych powinno być przeprowadzane w taki sposób, by odpowiednio odzwierciedlić cele zawarte w danym Planie. W niektórych przypadkach może być użyteczne zebranie specyficznych danych dotyczących beneficjentów Strategii, np. MSP. Bardziej szczegółowe wskaźniki, dotyczące przemysłu, wielkości lub płci mogą dostarczyć pełniejszego opisu beneficjentów i pozwolić na porównanie ich z efektami wcześniejszych działań lub z działaniami podejmowanymi w innych regionach.

Głównym źródłem dla większości danych wejściowych są oficjalne statystyki. Czasem jednak te źródła mogą powodować pewne problemy, takie jak:

- niedostępność danych na odpowiednim poziomie geograficznym;
- opóźnienia w publikowaniu danych (dla przykładu, Eurostat, dane dotyczące PKB na osobę są publikowane dwu/trzyletnim opóźnieniem);
- braki w oficjalnych statystykach w odniesieniu do potrzeb Planu (dla przykładu, w oficjalnych statystykach może nie znajdować się rozróżnienie na pracowników zatrudnionych w pełnym i niepełnym wymiarze pracy);
- brak danych dostatecznie szczegółowo rozbitych na poszczególne sektory.

Obowiązkiem instytucji odpowiedzialnej za zadanie monitorowania, czyli władz zarządzających, jest określenie, na podstawie istniejących priorytetów i zdolności, struktury systemu monitorowania i takiego **poziomu szczegółowości**, który zapewni przeprowadzanie monitorowania zgodnego z potrzebami różnych grup użytkowników.

Należy zapewnić regularne monitorowanie postępów rzeczowych i finansowych podejmowanych działań i, o ile to możliwe, również rezultatów. Pomimo że środki administracyjne i zarządcze stanowią ważny czynnik, również rezultaty powinny być monitorowane, przynajmniej dla najbardziej istotnych dla Strategii działań.

Ocena szczegółowego wpływu (w kategoriach celów szczegółowych) może się rozpocząć dopiero, gdy system monitorowania dostarczy **odpowiednich informacji** na temat

postępów w realizacji oraz odpowiadających im rezultatów (efekty natychmiastowe oraz pośrednie wobec zatrudnienia, bezpośrednio zatrudnienie uczestników po zakończeniu szkolenia). Działanie systemu monitorowania powinno wyrażać to stopniowe podejście, biorąc pod uwagę zarówno specyficzne okoliczności i potrzeby, jak również poziom zasobów dostępnych do podjęcia tych działań.

Zaleca się skwantyfikowanie celów i związanych z nimi wskaźników odpowiadających Planom, priorytetom i działaniom. W przeciwnym razie niemożliwe będzie określenie do jakiego stopnia osiągane są początkowe cele. Dane pozwalające na skwantyfikowanie celów Planu zazwyczaj są dostępne. Nieuchronnie, jak we wszystkich zadaniach związanych z przewidywaniem, będzie w tej sytuacji wymagany, oprócz przetwarzania danych, element oceny. Kwantyfikacja powinna opierać się na danych wyjściowych i odnosić się do wartości miernika (benchmarku) uzyskanych z wcześniejszego monitorowania i ewaluacji, na przykład koszt utworzenia lub utrzymania jednego miejsca pracy w danym sektorze.

Zadanie ewaluacji każdego Strategii może być podzielone na trzy etapy: ewaluację *ex-ante*, w połowie okresu i *ex post*. Na każdym z tych etapów ewaluacja musi odnieść się do specyficznych zagadnień związanych z wykonywaniem Strategii. Wskaźniki stanowią więc główne źródło informacji, na których opiera się ewaluacja, ale jednocześnie same są przedmiotem specyficznej oceny na różnych etapach.

Ewaluacja *ex-ante* powinna odnosić się do następujących elementów:

- Powiązania i spójności pomiędzy celami ogólnymi, celami szczegółowymi i działaniami, które powinny być zawarte w uzupełniającym dokumencie Planowym;
- Istnienia i odpowiedniości wskaźników wyników, rezultatów i wpływu na każdym poziomie pomocy;
- Wiarygodności poziomu kwantyfikacji celów.
- Przeprowadzający ewaluację powinni odgrywać aktywną rolę w podnoszeniu jakości systemu wskaźników.

Ewaluacja w połowie okresu powinna badać stopień osiągniętej skuteczności na podstawie wskaźników zebranych w toku monitorowania oraz ocenić jakość i odpowiedność tych wskaźników.

Ewaluacja *ex post* pozwala, na podstawie końcowych danych uzyskanych poprzez monitorowanie, na porównanie celów oczekiwanych z celami rzeczywiście osiągniętymi (włącznie z wpływem).

Biorąc pod uwagę, że prawdopodobnie nie jest możliwe uzgodnienie jednej definicji „ewaluacji”, która cieszyłaby się powszechną aprobatą, identyfikuje się pewne kluczowe elementy, które powinny charakteryzować ewaluację:

- **ewaluacja powinna być *analityczna*** – powinna opierać się na uznawanych technikach badawczych;
- **ewaluacja powinna być *systematyczna*** – wymaga dokładnego zaplanowania i spójnego wykorzystywania wybranych technik;
- **ewaluacja powinna być *rzetelna*** – ustalenia ewaluacji powinny być podobne w przypadku przeprowadzania jej przez różnych ewaluatorów mających dostęp do tych samych danych i wykorzystujących te same metody analizy danych;
- **ewaluacja powinna być *skoncentrowana na problemach*** – ewaluacja powinna odnosić się do istotnych problemów dotyczących Strategii, mianowicie jego trafności, efektywności i skuteczności;
- **ewaluacja powinna być *przydatna dla użytkowników*** – oznacza to po prostu, że ewaluacja powinna być zaprojektowana i wdrażana w taki sposób, który zapewni dostarczenie użytecznych informacji dla osób podejmujących decyzje, w zależności od okoliczności politycznych, ograniczeń projektu oraz dostępnych zasobów.

Głównym celem przeprowadzania ewaluacji Strategii jest oczywiście ich ulepszenie. Ewaluację można także przeprowadzić z zamiarem określenia efektów Strategii dla społeczeństwa lub wsparcia osób podejmujących decyzję w wyrobieniu sobie opinii na temat wartości Strategii. Rozróżnia się trzy podstawowe przyczyny ewaluacji:

- usprawnienie zarządzania;
- dla celów odpowiedzialności;
- wsparcie alokacji zasobów finansowych.

Ewaluacja *ex-post* i w połowie okresu często podejmowana jest dla **celów zarządzania**, np. w celu ocenienia i usprawnienia wdrażania Strategii. Z zasady osoby zaangażowane w zarządzanie Strategii powinny wiedzieć jakie są jego silne i słabe strony, jak może on być usprawniony, jakie aspekty Strategii funkcjonują prawidłowo, a jakie nie i jaki jest stosunek klientów, pracowników i innych osób do realizowanego Strategii. Może to doprowadzić osoby odpowiedzialne za zarządzanie Strategii i podejmowanie decyzji do powtórnego przemyślenia problemów, które leżą u podłoża Strategii.

Odpowiedzialność jest kolejnym ważnym powodem przeprowadzania ewaluacji, zwłaszcza w kontekście UE, gdzie staje się ona coraz częściej obowiązkiem wynikającym z przepisów prawa. Przeprowadzeniem ewaluacji zainteresowani są zarówno zwolennicy, jak

i przeciwnicy Strategii, a także przeciętni obywatele. Ewaluacja przeprowadzana dla celów odpowiedzialności koncentruje się najczęściej na oddziaływaniu Strategii (stopniu w jakim przyczynia się on do osiągnięcia zakładanych efektów) oraz na relacji jego efektów do kosztów (*value for money*) i ma na celu poprawę przejrzystości.

Ewaluacja może być wreszcie wykorzystywana w celu **poprawy alokacji zasobów finansowych** w ramach danej organizacji. W kontekście UE, powód ten jest ściśle związany z zagadnieniem odpowiedzialności.

Główne cele ewaluacji charakteryzuje się w sposób następujący:

- Cel poznawczy - głównym celem oceny (ewaluacji) w takim podejściu jest zwiększenie wiedzy zamawiającego oraz zainteresowanych partnerów na temat zasad działania Strategii lub projektu, poznanie wewnętrznych i zewnętrznych mechanizmów działających w Strategii, uzyskanie informacji dotyczącej efektów Strategii, jego sukcesów i niepowodzeń itp. Wiedza uzyskana w trakcie oceny (ewaluacji) poznawczej ma pomóc w wypracowywaniu polityki i Strategii w danej dziedzinie. Ocena (ewaluacja), której głównym celem jest cel poznawczy jest także wykorzystywana w badaniach naukowych prowadzonych w dziedzinie, której dotyczy Strategii będący przedmiotem oceny (ewaluacji);
- Cel instrumentalny - głównym celem oceny (ewaluacji) w podejściu instrumentalnym jest wykorzystanie jej wyników i rezultatów do podejmowania decyzji związanych z realizowanymi Strategiami. Cel instrumentalny wyraża się w dwojakiego rodzaju podejściu do oceny (ewaluacji). Przeprowadzenie oceny (ewaluacji)

Pracę zespołu ewaluacyjnego można podzielić na cztery etapy:

- Strukturyzacja - etap ten nie zawsze występuje przy realizacji zadania ewaluacyjnego. Jeśli cele oceny (ewaluacji) są zdefiniowane w precyzyjny i jednoznaczny sposób, członkowie zespołu ewaluacyjnego mogą od razu przystąpić do drugiego etapu realizacji oceny - obserwacji. Jeśli jednak zakres zadań jest niejasny lub pewne kwestie związane z ocenianą Strategią wymagają sprecyzowania, w początkowej fazie realizacji zadania ewaluacyjnego, konieczne jest między innymi określenie (ewaluacja *ex-ante*) lub przywrócenie logicznej struktury ocenianej Strategii.
- Obserwacja - na etapie tym dokonuje się określenia zakresu przedmiotowego i podmiotowego badań (np. z jakimi osobami należy przeprowadzić wywiad i na jaki temat) i na tej podstawie przystępuje do zbierania danych i faktów związanych z ocenianą Strategią.

- Analiza - po zebraniu odpowiednich danych zespół ewaluacyjny wykorzystuje odpowiednie techniki w celu interpretacji danych, ich porównania oraz szacowania efektów Strategii
- Ocenianie (ang. judgement) - w ostatnim etapie ewaluacji dokonuje się oceny efektów Strategii w stosunku do określonych kryteriów (pytań ewaluacyjnych) oraz formułuje się syntetyczne wnioski i rekomendacje. Na tym etapie procesu ewaluacyjnego eksperci winni stwierdzić faktyczną jakość ocenianej Strategii. W fazie oceniania określa się przykładowo, czy stworzoną w ramach ocenianej Strategii liczbę miejsc pracy należy uznać za sukces Strategii czy też biorąc pod uwagę różne czynniki, mogła być ona znacznie wyższa.

Aktualizacja Strategii jest ważnym wymogiem aktywnej jej realizacji, umożliwia bowiem stwierdzenie, czy Strategia realizowana jest prawidłowo, a jej założenia nadal są aktualne.

Uaktualnianie Strategii powinno polegać na :

- analizowaniu raportów o sytuacji gospodarczej i społecznej gminy w sposób cykliczny,
- stałej kontroli i ocenie stanu środowiska przyrodniczego gminy i jej sąsiedztwa,
- sporządzaniu ekspertyz dla władz gminy dotyczących perspektyw rozwoju gminy,
- bieżącej kontroli stopnia realizacji Strategii i informacji o efektach podejmowanych działań,
- utworzeniu i aktualizacji danych gminnego banku danych o firmach, ofercie turystycznej, rekreacyjnej, ofertach pracy, osobach bezrobotnych, formach pomocy, możliwościach edukacji, źródłach finansowania rozwoju i promocji gminy,
- stworzeniu systemu wczesnego ostrzegania o nieprawidłowościach w rozwoju gminy

Oceny skuteczności realizacji Strategii dokonywać winien **raz do roku** zespół ekspertów powołany przez Urząd Miejski w Annopol.

Zapisy Strategii mogą być modyfikowane w trybie właściwym dla jej uchwalenia.

10. Źródła finansowania

Finansowanie realizacji Strategii opierać się będzie na środkach dostępnych w ramach funduszy Unii Europejskiej, środkach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, środkach budżetu Państwa oraz własnych środkach budżetowych.

Najważniejsze dostępne źródła dofinansowania zewnętrznego to:

1. W ramach funduszy strukturalnych Unii Europejskiej:
 - Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Lubelskiego na lata 2007 - 2013 (RPO) - dokument operacyjny, w ramach którego w latach 2007 - 2013 realizowana będzie zdecydowana większość zadań jednostek samorządu terytorialnego, organizacji pozarządowych, przedsiębiorstw oraz innych instytucji i organizacji publicznych i prywatnych. Wdrażanie RPO w latach 2007 - 2013 odbywać się będzie w oparciu o zapisy Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2006 – 2020. RPO jest dokumentem spajającym wszystkie działania o charakterze rozwojowym realizowane w Województwie Lubelskim ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w latach 2007 - 2013. Podstawowe cele Regionalnego Programu Operacyjnego związane są z podnoszeniem konkurencyjności województwa lubelskiego oraz promowaniem zrównoważonego rozwoju. Działania przewidziane do realizacji w RPO 2007 - 2013 obejmują:
 - w ramach rozwoju infrastruktury wzmacniającej konkurencyjność regionu przedsięwzięcia w zakresie:
 - modernizacji i rozbudowy podstawowej infrastruktury transportowej;
 - kompleksowego uzbrojenia dużych terenów inwestycyjnych;
 - infrastruktury ochrony środowiska, w tym racjonalnego gospodarowania zasobami naturalnymi i odpadami, uporządkowania gospodarki wodnej oraz ściekowo-kanalizacyjnej, poprawy jakości powietrza atmosferycznego, wód powierzchniowych i podziemnych oraz ich ochrony, zapewnienia ochrony przeciwpowodziowej i zwiększenia retencji wód;
 - infrastruktury wykorzystywania energii odnawialnej;
 - infrastruktury z zakresu przyłączy energetycznych;

- infrastruktury telekomunikacyjnej i społeczeństwa informacyjnego;
 - wzmocnienia funkcji najważniejszych placówek infrastruktury edukacji i ochrony zdrowia i innych wybranych obiektów infrastruktury społecznej (w tym obiektów o znaczeniu sportowo-rekreacyjnym),;
 - inicjatyw społeczności lokalnych;
 - infrastruktury turystycznej jako jednego z podstawowych elementów regionalnego wzrostu gospodarczego i zatrudnienia (w tym opracowania programów rozwoju i promocji regionalnych i lokalnych produktów turystycznych, tworzenia systemów i centrów informacji turystycznej, rozwoju usług i kadr związanych z turystyką);
 - wsparcia kultury jako czynnika wzrostu kapitału społecznego i rozwoju gospodarczego, w tym utrzymania i ochrony dziedzictwa kulturowego o znaczeniu regionalnym i lokalnym oraz zwiększania dostępności do kultury i jej promocji.
- w ramach stymulowania wzrostu inwestycji w przedsiębiorstwach i wzmocnienia potencjału innowacyjnego przedsięwzięcia w zakresie:
- wsparcia instrumentów finansowania przedsiębiorczości;
 - unowocześnienia oferty produktowej i usługowej MSP, o największym potencjale rozwojowym, działających na rynku regionalnym i lokalnych;
 - tworzenia i rozwoju nowopowstałych mikroprzedsiębiorstw dla wspomaganie procesów restrukturyzacji i dywersyfikacji zatrudnienia;
 - rozwoju lokalnych i regionalnych instytucji otoczenia biznesu oraz ich sieci, rozwoju powiązań kooperacyjnych o zasięgu regionalnym;
 - zwiększania regionalnego potencjału badawczo-rozwojowego i regionalnych sieci współpracy pomiędzy placówkami akademickimi, sektorem B+R oraz przedsiębiorstwami;
 - wspierania innowacji i zastosowania nowych technologii w przedsiębiorstwach;
 - rozwoju możliwości eksportowych;
 - W ramach wspomaganie procesów restrukturyzacji i rozwoju współpracy międzyregionalnej przedsięwzięcia w zakresie:
 - kompleksowej rewitalizacji zdegradowanych obszarów miast;

- wzmocnienia roli miast średnich i małych jako ośrodków gospodarczych wspomagających procesy restrukturyzacji obszarów wiejskich;
- wsparcia lokalnych systemów rozwoju infrastruktury technicznej mających na celu dywersyfikację zatrudnienia i wzrost poziomu inwestycji poza restrukturyzowanymi sektorami gospodarki (tj. rolnictwem i przemysłami tradycyjnymi);
- wsparcia dla wyrównywania szans rozwojowych obszarów (wyznaczonych na poziomie NTS III i poniżej) w zakresie edukacji, zdrowia i dostępu do innych usług społecznych o podstawowym znaczeniu dla rozwoju gospodarczego;
- dywersyfikacji zatrudnienia na obszarach wiejskich poprzez rozwój turystyki i innych usług charakteryzujących się potencjałem ekonomicznym (np. kultury);
- wzmocnienia kapitału społecznego poprzez realizację przedsięwzięć społeczności lokalnych;
- promocji atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej województwa w kraju i za granicą;
- rozwoju współpracy międzyregionalnej.

1. Program Operacyjny Kapitał Ludzki - program stanowi odpowiedź na wyzwania, jakie przed państwami członkowskimi UE, w tym również Polską, stawia odnowiona Strategia Lizbońska. Do wyzwań tych należą: uczynienie z Europy bardziej atrakcyjnego miejsca do lokowania inwestycji i podejmowania pracy, rozwijanie wiedzy i innowacji oraz tworzenie większej liczby trwałych miejsc pracy. Zgodnie z założeniami Strategii Lizbońskiej oraz celami polityki spójności krajów unijnych, rozwój kapitału ludzkiego i społecznego przyczynia się do pełniejszego wykorzystania zasobów pracy oraz wsparcia wzrostu konkurencyjności gospodarki. Program będzie koncentrował wsparcie na następujących obszarach: zatrudnienie, edukacja, integracja społeczna, rozwój potencjału adaptacyjnego pracowników i przedsiębiorstw, a także zagadnienia związane z budową sprawnej i skutecznej administracji publicznej wszystkich szczebli i wdrażaniem zasady dobrego rządzenia. W ramach PO KL przewiduje się możliwość realizacji projektów w dwóch głównych trybach: systemowym i konkursowym. W trybie systemowym projekty są realizowane przez beneficjentów imiennie wskazanych w Programie lub dodatkowych dokumentach stanowiących jego uszczegółowienie.

2. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 - Program będzie realizowany w latach 2007-2013 na terenie całego kraju. Podstawą realizacji założeń strategicznych Programu, opisanych w Krajowym Planie Strategicznym Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, będą działania na rzecz rozwoju obszarów wiejskich w ramach czterech osi priorytetowych. Wszystkie te działania będą współfinansowane z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz ze środków krajowych przeznaczonych na ten cel w ustawie budżetowej. Instytucją zarządzającą Programem jest Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Instytucja zarządzająca powierza zadania dotyczące wdrażania Programu podmiotom wdrażającym zgodnie z przepisami o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich. Zadania instytucji zarządzającej dotyczące wdrażania działań objętych programem wykonuje Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR), Agencja Rynku Rolnego (ARR), samorzady województw (SW) oraz podmiot wyłoniony zgodnie z przepisami o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich. W ramach priorytetowych kierunków wsparcia obszarów wiejskich UE, zdefiniowano cztery osie: **oś 1:** Poprawa konkurencyjności sektora rolnego i leśnego, **oś 2:** Poprawa środowiska naturalnego i obszarów wiejskich, **oś 3:** Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej, **oś 4:** Leader.

11. Opis konsultacji społecznych

Przeprowadzono konsultacje wśród różnych środowisk gminy. W trakcie tych konsultacji uzgadniano wspólnie zakres zmian (poprawek) do planów działań oraz stworzono listę priorytetowych zadań i projektów. Dodatkowo, w czasie konsultacji przedyskutowano zasady monitoringu i przeglądów strategicznych, ustalając wspólnie z przedstawicielami władz coroczne przeglądy postępu prac nad realizacją strategii. Rozdano ankiety radnym rady miejskiej, dyrektorom i kierownikom jednostek organizacyjnych gminy, mieszkańcom oraz udostępniono mieszkańcom ankiet konsultacyjnych w budynku urzędu miejskiego w Annopolu. Wszelkie materiały dotyczące Strategii były również dostępne na stronie internetowej miasta, gdzie wszyscy zainteresowani mogli zgłaszać swoje postulaty, uwagi i wnioski. Taki sposób postępowania umożliwił uspołecznienie procesu opracowania Strategii oraz opracowanie ostatecznej wersji dokumentu, uwzględniającego wnioski i postulaty zgłoszone w trakcie konsultacji społecznych.

12. Wieloletni Plan Inwestycyjny na lata 2007-2015

Planowane inwestycje	Koszt inwestycji (szacunkowy)	Wydatki w danym roku									Jednostka odpowiedzialna za inwestycję
		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
Zastocze. Remont drogi gminnej (do końca wsi) – dł. 50mb i szer. 4m	20 000,00	-	-								Urząd Miejski
Zastocze. Wykonanie nowej nawierzchni na drodze gminnej (przed lasem) – dł. 550mb i szer. 4m	65 000,00	-	-								Urząd Miejski
Zabelcze. Budowa drogi – dł. 200mb i szer. 3,5m	53 500,00	-	-								Urząd Miejski
Wymysłów. Partycypacja w kosztach budowy drogi powiatowej (przez wieś) – dł. 3km i szer. min 4m	700 000,00	-	12 000,00								Urząd Miejski – zadanie wspólne z ZDP Kraśnik
Wymysłów. Remont świetlicy wiejskiej (zmiana sposobu użytkowania)	52 000,00	-	-								Urząd Miejski
Wymysłów. Budowa drogi (Józefin) – dł. 1km i szer. min 3,5 m	268 000,00	-	-								Urząd Miejski
Świeciechów Duży. Budowa sieci wodociągowej wraz z przyłączami.	1 200 000,00	-	-								Urząd Miejski
Świeciechów Duży. Remont budynku szkoły (termomodernizacja) i zagospodarowanie placu szkolnego	620 000,00	5950,00	-								Urząd Miejski
Świeciechów Duży. Remiza – remont budynku	30 000,00	-	-								Urząd Miejski
Świeciechów Duży. Remont drogi gminnej (Zagonie) – dł. 1.8 km i szer. 3,5 m	482 400,00	-	-								Urząd Miejski
Świeciechów Duży Budowa chodników w ciągu drogi wojewódzkiej	242 150,00	-	-								Urząd Miejski
Świeciechów Poduchowny Budowa sieci wodociągowej wraz z przyłączami	1 000 000,00	-	1 000 000								Urząd Miejski – projekt unijny

Świeciechów Poduchowny. Zabezpieczenie dna wąwozu (Lasek) - dł 300mb i szer. 3m	140 000,00	-	104 908,00									Urząd Miejski – środk powodziowe
Świeciechów Poduchowny. Budowa drogi gminnej (Zychówki) – dł. 1,5km i szer.4m	441 000,00	-	136 540,00									Urząd Miejski
Świeciechów Poduchowny. Budowa chodnika w ciągu drogi wojewódzkiej (przy Kościele)	200 000,00	-	-									Urząd Miejski
Sucha Wólka. Budowa drogi (koło Pana Wojewody) – dł. ok. 1km i szer. 3m	217 500,00	-	45 608,00									Urząd Miejski - powodziówka
Sucha Wólka. Budowa drogi (koło Pana Jabłońskiego)	44 500,00	-	37 000,00									Urząd Miejski
Sucha Wólka. Remont budynku po bibliotece i zagospodarowanie terenu wokół.	120 000,00	-	-									Urząd Miejski
Sucha Wólka. Budowa boiska rekreacyjnego przy remizie	25 000,00	-	-									Urząd Miejski
Sucha Wólka Remont budynku remizy	40 000,00	-	-									Urząd Miejski
Stary Rachów. Budowa drogi gminnej (do lasu za Panem Bernatem) – dł. ok. 1,5km i szer. 3,5m	303 750,00	-	23 000,00									Urząd Miejski
Stary Rachów. Dokończenie remontu drogi Stary Rachów – Huta – dł. 550mb i szer. 3m	150 400,00	-	-									Urząd Miejski
Nowy Rachów. Zagospodarowanie placu i rozpoczętej budowy szkoły	230 000,00	-	-									Urząd Miejski
Nowy Rachów, Nowy Rachów – Huta – dł. 893mb i szer. 3,5m	240 000,00	-	32 748,00									Urząd Miejski
Nowy Rachów, Remiza – remont budynku	40 000,00	-	-									Urząd Miejski
Popów. Budowa sieci wodociągowej z przyłączami	1 000 000,00	-	-									Urząd Miejski
Popów. Zagospodarowanie placu i remont budynku po byłej szkole (lokale socjalne)	210 000,00	-	-									Urząd Miejski
Popów. Remiza – remont budynku	25 000,00	-	6 909,00									Urząd Miejski
Popów. Budowa drogi (za Jakubczakiem) – dł. 500mb i szer. 4m	79 700,00	-	62 259,00									Urząd Miejski
Opoka. Budowa drogi (Zagórze) – dł. 600mb i szer. 3m	138 450,00	-	100 867,00									Urząd Miejski
Opoka. Budowa drogi (do hydroforni) – dł. 400mb i szer. 4m	156 600,00	-	-									Urząd Miejski
Opoka. Budowa chodnika przy drodze wojewódzkiej do Michalina	420 000,00	-	-									Urząd Miejski
Opoka. Wykonanie nawierzchni na drodze do szkoły	30 000,00	-	-									Urząd Miejski
Opoka. Budowa oświetlenia ulicznego Opoka Zagórze	30 000,00	-	-									Urząd Miejski
Opoka. Budowa oświetlenia ulicznego Opoka Michalin – dł. 300 mb	17 000,00	-	-									Urząd Miejski
Opoka. Budowa oświetlenia ulicznego (w stronę hydroforni) – dł. 400 mb	15 000,00	-	-									Urząd Miejski

Opoka. Utworzenie ścieżki rowerowej od Annapola (ul. Kościuszki) do Opoka (Michalin)	120 000,00	-	-									Urząd Miejski
Opoka. Zjazd – tor saneczkowy na drodze wspólnoty wsi od Opoka Zagórze w stronę rzeki Sanny lub na Kozim Rynku dł. ok. 1000 mb	1 000 000,00	-	-									Urząd Miejski
Opoka. Odnowa elewacji budynku PSP w Opoce oraz obiektów towarzyszących (budynek gospodarczy ogrodzenie, boisko szkolne)	650 000,00	33 647,60	-									Urząd Miejski
Opoka. Budowa oświetlenia ulicznego Opoka (Stara Wieś)	45 000,00	7930,00	29 297,00									Urząd Miejski
Opoka. Remont dachu i ocieplenie strażnicy wiejskiej w Opoce	28 000,00	-	-									Urząd Miejski
Opoczka. Budowa drogi gminnej (do Szydłowskiego) – dł. 300mb i szer. 3,5m	65 000,00	-	6 500,00									Urząd Miejski środki powodziowe
Opoczka. Zagospodarowanie terenu wokół mogił żołnierskich (Opoczka – Kokoszka)	15 000,00	-	-									Urząd Miejski
Opoczka. Budowa oświetlenia ulicznego II etap	56 000,00	24 961,20	-									Urząd Miejski
Natalin. Budowa drogi gminnej (koło Wichuły) – dł. 1,5km i szer. 3m	345 000,00	-	-									Urząd Miejski
Natalin. Budowa drogi (do Działek i Zofipola) – dł. 4km i szer. 3m	920 000,00	-	24 000,00									Urząd Miejski
Natalin. Zagospodarowanie placu wokół remizy i remont budynku	50 000,00	-	-									Urząd Miejski
Kosin. Budowa zbiornika retencyjnego (z zagospodarowaniem na cele turystyczne	2 500 000,00	-	-									Urząd Miejski
Kosin Dokończenie budowy drogi gminnej (FOGR) – dł. 650mb i szer. 4m	155 350,00	79 815,12	146 804,00									Urząd Miejski - FOGR
Kosin. Budowa drogi (Młynki) – dł. 1,5mb i szer. 3,5m	100 000,00	-	95 000,00									Urząd Miejski
Kosin. Remiza – remont	40 000,00	3 000,00	-									Urząd Miejski
Kosin. Zagospodarowanie wolnych pomieszczeń w Ośrodku Zdrowia (mieszkania)	20 000,00	-	-									Urząd Miejski
Kosin. Remont budynku szkoły i termomodernizacja	100 000,00	15 372,00	-									Urząd Miejski
Kopiec. Budowa sieci wodociągowej z przyłączami	1 000 000,00	-	1 000 000,00									Urząd Miejski projekt unijny
Kopiec. Budowa dróg gminnych (przez wieś) – dł. 2km i szer. 4m	470 000,00	-	87 929,00									Urząd Miejski
Kopiec. Budowa drogi gminnej (do Łysonika) – dł. 1km i szer. 3m	200 000,00	-	-									Urząd Miejski
Kopiec. Remont świetlicy wiejskiej – (zagospodarowanie)	40 000,00	-	-									Urząd Miejski
Kopiec. Zagospodarowanie brzegu Wisły do celów rekreacyjnych – (plaża, przystań)	230 000,00	-	-									Urząd Miejski
Janiszów. Budowa drogi gminnej (Stara Wieś) – dł. 500mb i szer. 4m	134 000,00	-	92 626,00									Urząd Miejski
Janiszów. Budowa drogi (koło Koby) – dł. 300mb i szer. 3m	80 100,00	-	-									Urząd Miejski

Janiszów. Remiza – remont budynku i zagospodarowanie terenu wokół	65 000,00	-	-																		Urząd Miejski
Janiszów. Szkoła – remont i zagospodarowanie terenu wokół (boisko, plac zabaw)	500 000,00	9 360,01	-																		Urząd Miejski
Janiszów. Remont ujęcia wody (studnia chemizacyjna)	20 000,00	-	-																		Urząd Miejski
Janiszów. Budowa drogi (do sołtysa) – dł. 400 mb i szer. 4m	107 200,00	-	-																		Urząd Miejski
Janiszów. Budowa drogi (do remizy) – dł. 400 mb i szer. 4m	107 200,00	-	-																		Urząd Miejski
Janiszów. Remont dróg poscaleniowych	500 000,00	-	-																		Urząd Miejski
Janiszów. Uzupełnienie istniejącego oświetlenia	12 000,00	-	5 000,00																		Urząd Miejski
Jakubowice. Budowa sieci wodociągowej z przyłączami	1 100 000,00	-	1 100 000																		Urząd Miejski
Jakubowice. Odbudowa drogi gminnej do Kopca – dł. 1km i szer. 4m	200 000,00	-	-																		Urząd Miejski
Jakubowice. Zagospodarowanie terenu i budynku Stanicy na cele turystyczno – rekreacyjne	540 000,00	-	-																		Urząd Miejski
Huta Budowa drogi gminnej Huta – Dąbrowa – dł. 1km i szer. 3,5m	240 000,00	-	-																		Urząd Miejski
Huta Uzupełnienie istniejącego oświetlenia	5 000,00	-	-																		Urząd Miejski
Grabówka. Modernizacja sieci wodociągowej w Grabówce, Grabówce Kolonii	700 000,00	-	-																		Urząd Miejski
Urząd Miejski Grabówka. Zagospodarowanie wolnych pomieszczeń w Ośrodku Zdrowia	25 000,00	1 534,03	-																		Urząd Miejski
Grabówka. Utworzenie placu i boisk do rekreacji przy Klubie Rolnika lub na terenie szkoły	82 000,00	-	-																		Urząd Miejski
Grabówka. Zagospodarowanie stawu, podziemi (piwnic) po byłym dworku na cele zabytkowe i turystyczne	150 000,00	-	-																		Urząd Miejski

Grabówka. Remont budynku remizy	40 000,00	-	-									Urząd Miejski
Grabówka. Remont budynku szkoły	350 000,00	-	-									Urząd Miejski
Grabówka. Budowa drogi gminnej (przez wąwóz) – dł. 500mb i szer. 3m	215 000,00	-	-									Urząd Miejski
Grabówka. Budowa drogi gminnej (obok szkoły) – dł. 2,5km i szer. 4m	340 000,00	27 173,91	48 744,00									Urząd Miejski
Dąbrowa. Dokończenie budowy drogi gminnej (przez wieś) – dł. 900 mb i szer. 5m	730 000,00	-	250 000,00									Urząd Miejski projekt unijny
Dąbrowa. Budowa drogi (Dąbrowa Kolonia) – dł. 570 mb i szer. 4m	300 000,00	-	-									Urząd Miejski
Dąbrowa. Zagospodarowanie placu szkolnego i remont budynku szkoły	300 000,00	15 811,20	-									Urząd Miejski
Dąbrowa. Remont budynku remizy	40 000,00	-	-									Urząd Miejski
Dąbrowa. Budowa oświetlenia ulicznego (Hydroformia)	80 000,00	-	-									Urząd Miejski
Dąbrowa. Budowa oświetlenia ulicznego (Dąbrowa Kolonia)	40 000,00	-	-									Urząd Miejski
Borów. Budowa zbiornika retencyjnego (z zagospodarowaniem na cele turystyczne)	2 500 000,00	-	-									Urząd Miejski
Borów. Dokończenie budowy drogi gminnej do cmentarza – dł. 150mb i szer. 4m	35 000,00	-	-									Urząd Miejski
Borów. Dokończenie budowy drogi (Rakówka) – dł. 300mb i szer. 4m	55 000,00	-	31 579,00									Urząd Miejski
Borów. Dokończenie budowy drogi (Gąsiory) – dł. 400 mb i szer. 4m	115 000,00	-	81 565,00									Urząd Miejski
Borów. Budowa drogi (trocinowa) – dł. ok. 1km i szer. 4m	285 000,00	-	83 857,00									Urząd Miejski
Borów. Odrestaurowanie mogił (oba cmentarze krzyż i pacyfikacja)	50 000,00	-	9 954,00									Urząd Miejski
Borów. Remont budynku szkoły i zagospodarowanie placu przyszkolnego z budową sali gimnastycznej	500 000,00	-	-									Urząd Miejski
Borów. Remont budynku remizy i zmiana przeznaczenia wolnych pomieszczeń	50 000,00	13 400,00	-									Urząd Miejski
Borów. Budowa oświetlenia ulicznego w kierunku Zaklikowa i Stalowej Woli	15 000,00	-	15 000,00									Urząd Miejski
Borów. Budowa parkingu przy drodze na Rakówkę	55 000,00	-	-									Urząd Miejski
Borów. Budowa kanalizacji wraz z oczyszczalnią ścieków	5 000 000,00	-	-									Urząd Miejski
Borów. Budowa ścieżki rowerowej	45 000,00	-	-									Urząd Miejski
Bliskowice. Budowa sieci wodociągowej wraz z przyłączami (Bliskowice i Niedbałki)	1 000 000,00	-	100 000,00									Urząd Miejski
Bliskowice. Remont budynku remizy	40 000,00	21 067,86	10 000,00									Urząd Miejski
Bliskowice. Budowa drogi gminnej Bliskowice – Niedbałki – dł. 3km i szer.3m	690 000,00	66 265,88	-									Urząd Miejski – środki powodziowe
Bliskowice. Budowa drogi (od remizy do drogi wojewódzkiej) – dł. 400m i szer. 4m	115 000,00	-	-									Urząd Miejski

Bliskowice. Budowa oświetlenia ulicznego od strony Świeciechowa	22 000,00	-	7 000,00								Urząd Miejski
Baraki. Budowa drogi gminnej (do wsi) – dł. 1,5km i szer. 4m	360 000,00	-	-								Urząd Miejski
Anielin. Budowa drogi gminnej (Sucha Wólka – Anielin) – dł. 1,5km i szer. 4m	260 000,00	-	54 290,00								Urząd Miejski
Anielin. Budowa drogi (Bartki do P.Wiśniewskich) – dł. 1,5km i szer. 3,5m	238 000,00	-	-								Urząd Miejski
Anielin. Remont Świetlicy Wiejskiej i zagospodarowanie terenu wokół	40 000,00	-	-								Urząd Miejski
Annopol. Budowa Kanalizacji Sanitarnej wraz z przyłączami, rurociągami tłocznymi oraz przepompowniami ścieków w miejscowości Annopol 13 km rurociągów.	3 500 000,00	-	3 500 000								Urząd Miejski
Annopol. Budowa Sieci Wodociągowej w ul. Radomskiej w Annopolu	260 000,00	-	-								Urząd Miejski
Annopol. Budowa drogi gminnej klasy D ul. Ogrodowa – dł. 315mb i szer. 4m	189 000,00	-	55 826,00								Urząd Miejski
Annopol. Przebudowa kotłowni węglowej na gazową – instalacja technologiczna kotłowni wraz z instalacją elektryczną w Budynku Urzędu	350 000,00	-	-								Urząd Miejski
Annopol. Budowa windy zewnętrznej w budynku Urzędu Miasta i Gminy Annopol i dostawa wraz z montażem platformy dla osób niepełnosprawnych	120 000,00	-	-								Urząd Miejski
Annopol. Odnowa Centrum Annopola Etap II (przebudowa oświetlenia parkowego wraz z wyposażeniem w ławeczki parkowe i kosze na śmieci)	200 000,00	-	160 000,00								Urząd Miejski – wniosek unijny
Annopol. Wykonanie nawierzchni asfaltowej przy CK wraz z parkingiem	45 000,00	-	36 770,00								Urząd Miejski
Annopol. Partycypacja w kosztach wykonania chodnika przy ul. Kościuszki w ciągu drogi wojewódzkiej Annopol – Gorzyce (strona prawa) – dł. 513 mb	127 000,00	-	60 000,00								Urząd Miejski - Zadanie wspólne z ZDW Lublin
Annopol. Partycypacja w kosztach budowy chodnika przy ul. Skały w ciągu drogi wojewódzkiej Annopol-Puławy (strona lewa)-dł.1500m	900 000,00	-	-								Urząd Miejski Zadanie wspólne z ZDW w Lublinie
Annopol. Zagospodarowanie terenu wokół sadzawki (ul. Lubelska)	150 000,00	-	-								Urząd Miejski
Annopol. Remont budynku Urzędu (termomodernizacja)	120 000,00	-	-								Urząd Miejski
Annopol. Rewitalizacja terenów osiedli i zabudowań (bloków) -ul. Skały 50,14,15 -ul. Leśna 4,7,8,9,10 -ul. Rynek 1,10,13,24 -ul. Świeciechowska 2,2A,1,3,4,5,6-	9 550 000	-	-								Urząd Miejski, Wspólnoty mieszkaniowe
Annopol. Budowa ul. Leśnej (w stronę lasu) – dł. 700mb i szer. 4m	210 000,00	-	-								Urząd Miejski

Annopol. Budowa chodników na terenie miasta	320 000,00	-	-								Urząd Miejski
Annopol. Budowa basenu krytego ze zjeżdżalnią	3 000 000,00	-	-								Urząd Miejski
Annopol. Remont budynku Centrum Kultury (termomodernizacja)	250 000,00	-	-								Urząd Miejski
Annopol. Remont budynku remizy	100 000,00	24 134,54	-								Urząd Miejski
Annopol. Zmiana dachu na budynku Zespołu Szkół Średnich	250 000,00	-	-								Urząd Miejski
Annopol. Remont budynku szkoły podstawowej i gimnazjum i terenu boisk	400 000,00	22 630 +60368	-								Urząd Miejski
Annopol. Budowa przedszkola (budynek wielofunkcyjny)	500 000,00	-	-								Urząd Miejski
Annopol. Wykonanie oświetlenia ulicznego Kol. Opoka – Annopol ul. Kościuszki	80 000,00	-	30 000,00								Urząd Miejski
Annopol. Wykonanie oświetlenia ulicznego ul. Skały i Skały (za hałądą)	55 000,00	9 958,80	38 761,00								Urząd Miejski
Annopol. Wykonanie oświetlenia ulicznego ul. Skały (za CPN)	25 000,00	-	-								Urząd Miejski
Annopol. Budowa drogi ul. Skały (za CPN)	350 000,00	-	-								Urząd Miejski
Annopol. Remont drogi gminnej wraz z poszerzeniem (w kierunku do cmentarza)	110 000,00	-	-								Urząd Miejski
Annopol. Budowa dworca autobusowego wraz ze zmianą organizacji ruchu dla autobusów PKS i Busów.	350 000,00	-	-								Urząd Miejski
Annopol. Rewitalizacja zabytkowego Parku Dworskiego w Annopolu wraz z wyposażeniem w elementy małej architektury	150 000,00	-	-								Urząd Miejski
Annopol. Gazyfikacja Gminy Annopol	18 000 000,00	-	-								Urząd Miejski
Annopol. Skanalizowanie Gminy Annopol – (w razie potrzeb rozbudowa oczyszczalni ścieków lub budowa drugiej)	40 000 000,00	-	3 500 000								Urząd Miejski
Annopol. Szlaki turystyczne wzdłuż brzegu Wisły	100 000,00	-	-								Urząd Miejski
Annopol. Budowa ścieżek rowerowych na terenie gminy m.in.: -ścieżka rowerowa przy ul. Skały	400 000,00	-	-								Urząd Miejski
Annopol Kompleksowa modernizacja stadionu miejskiego	2 000 000,00	-	25 000,00								Urząd Miejski Projekt unijny
Annopol.Kompleksowe zagospodarowanie placów zabaw	60 000,00										Urząd Miejski
Annopol. Zagospodarowanie terenu wokół Sanktuarium Św. Anny	30 000,00	-	-								Urząd Miejski Parafia Rzym.-Katol.
Annopol. Remont wraz z termomodernizacją obiektu użyteczności publicznej oraz likwidacja barier architektonicznych w budynku użyteczności publicznej (OPS)	150 000,00	-	-								Urząd Miejski,

13. Podsumowanie

Strategia rozwoju lokalnego Miasta i Gminy Annopol wskazuje podstawowe kierunki rozwoju jednostki samorządu terytorialnego. Wśród podatwowych problemów, z jakimi gmina musi się zmierzyć w okresie realizacji Strategii na I-wszy plan wysuwają się kwestie migracji ludności zamieszkującej ten obszar i wynikająca z tego malejąca liczba mieszkańców gminy oraz konieczność poprawy stanu gminnej infrastruktury technicznej. Niewielka skala jednostki oraz stosunkowo mały budżet wpływają na potrzebę poszukiwania zewnętrznych źródeł finansowania projektowanych przedsięwzięć, zwłaszcza w ramach funduszy strukturalnych UE. Konieczna jest poprawa stopnia absorpcji środków unijnych, z uwagi na niewystarczające wykorzystanie funduszy w latach 2004-2006. Istotność tej kwestii podkreślona została poprzez wyznaczenie właściwego, odrębnego celu strategicznego.

Korzystne zmiany, których wprowadzenie zakłada niniejsza strategia, możliwe są do zrealizowania przy aktywnym zaangażowaniu społecznym ze strony ludności i przy wykorzystaniu istniejącego potencjału ludnościowego. Zakłada się poprawę atrakcyjności turystycznej gminy, poprzez wykorzystanie walorów przyrodniczych oraz rozwój oferty agroturystycznej i dotyczącej turystyki aktywnej.

Realizacja Strategii pozwoli znacząco podnieść komfort życia mieszkańców Gminy Annopol, co wpłynie bezpośrednio na pozytywną realizację misji jednostki, wskazanej w dokumencie.